

AGENDA digitale Extra Algemene Ledenvergadering VNG

Donderdag 13 januari 2022 van 13.30 tot 15.30 uur, vanuit de studio in IJsselstein.

NB: moties/amendementen worden steeds bij het betreffende agendapunt behandeld.

1.	Opening	
2.	Mededelingen	
3.	Benoeming notulencommissie Extra ALV 13 januari 2022	
4.	Vaststelling notulen ALV 16 juni 2021	Bijlage
5.	VNG Jaarplan 2022 (inclusief GGU)	Bijlage
6.	Regeerakkoord	Bijlage
7.	Herijking gemeentefonds	Bijlage
8a.	Stand van zaken lopende trajecten	Bijlagen
	<ul style="list-style-type: none"> 1. Uitvoering Klimaatakkoord 2. Hervormingsagenda jeugd 3. Versterking integrale dienstverlening gemeenten 4. Raadsverkiezingen 5. Werving nieuwe leden VNG bestuur en commissies na de raadsverkiezingen 6. VNG Visie 2030 	
8b.	Verantwoording bestuur over uitvoering moties eerdere ledenvergaderingen	Bijlagen
9.	Wat verder ter tafel komt en rondvraag	
	Inclusief moties die niet bij eerdere agendapunten zijn behandeld.	

CONCEPT NOTULEN ALGEMENE LEDENVERGADERING 16 JUNI 2021

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op woensdag 16 juni 2021. De vergadering heeft digitaal plaatsgevonden. De ALV van de VNG is opgenomen en terug te vinden op [YouTube via deze link](#). In de notulen staat de link naar het betreffende agendapunt in YouTube in de titel van het agendapunt.

Aanwezig zijn bestuursleden – met Jan van Zanen (burgemeester van Den Haag) als *voorzitter*, tevens *voorzitter* van de vergadering – en de algemene directie van de Vereniging, alsmede, blijkens de ingeleverde presentiekaarten de volgende gemeenten:

a. Gemeenten

Aa en Hunze	Borsele	Emmen
Aalsmeer	Boxmeer	Enkhuizen
Aalten	Breda	Enschede
Achtkarspelen	Brielle	Epe
Alblasserdam	Bronckhorst	Ermelo
Albrandswaard	Brummen	Etten-Leur
Alkmaar	Bunnik	Geertruidenberg
Almelo	Bunschoten	Geldrop-Mierlo
Almere	Buren	Gemert-Bakel
Alphen aan den Rijn	Capelle aan den IJssel	Gilze en Rijen
Alphen-Chaam	Castricum	Goeree-Overflakkee
Altena	Coevorden	Goes
Ameland	Cranendonck	Goirle
Amersfoort	Cuijk	Gooise Meren
Amstelveen	Culemborg	Gorinchem
Amsterdam	Dalfsen	Gouda
Apeldoorn	De Bilt	Grave
Arnhem	De Fryske Marren	Groningen
Assen	De Ronde Venen	Gulpen-Wittem
Asten	De Wolden	Haaksbergen
Baarle-Nassau	Delft	Haarlem
Baarn	Den Helder	Haarlemmermeer
Barendrecht	Deurne	Halderberge
Barneveld	Deventer	Hardenberg
Beek (L.)	Diemen	Harderwijk
Beemster	Dinkelland	Hardinxveld-Giessendam
Beesel	Doesburg	Harlingen
Berg en Dal	Dongen	Hatterum
Bergeijk	Dordrecht	Heemskerk
Bergen (L.)	Drechterland	Heemstede
Bergen op Zoom	Drimmelen	Heerde
Berkelland	Dronten	Heerenveen
Bernheze	Druten	Heerhugowaard
Best	Duiven	Heerlen
Beverwijk	Echt-Susteren	Heeze-Leende
Bladel	Ede	Heiloo
Blaricum	Eemnes	Hellendoorn
Bloemendaal	Eemsdelta	Hellevoetsluis
Bodegraven-Reeuwijk	Eersel	Helmond
Boekel	Eindhoven	Hengelo (O.)
Borne	Elburg	Het Hogeland

Heumen	Neder-Betuwe	Simpelveld
Heusden	Nederweert	Sint Anthonis
Hillegom	Nieuwegein	Sint-Michiëlsgestel
Hilvarenbeek	Nieuwkoop	Sittard-Geleen
Hilversum	Nijkerk	Sliedrecht
Hoeksche Waard	Nijmegen	Sluis
Hollands Kroon	Nissewaard	Smallingerland
Hoogeveen	Noardeast-Fryslân	Soest
Hoorn	Noord-Beveland	Someren
Horst aan de Maas	Noordenveld	Son en Breugel
Houten	Noordoostpolder	Stadskanaal
Huizen	Noordwijk	Staphorst
Hulst	Nuenen, Gerwen en Nederwetten	Stede Broec
Kaag en Braassem	Nunspeet	Steenbergen
Kampen	Oegstgeest	Steenwijkerland
Kapelle	Oirschot	Stein (L.)
Katwijk	Oisterwijk	Stichtse Vecht
Kerkrade	Oldambt	Súdwest-Fryslân
Koggenland	Oldebroek	Terneuzen
Krimpen aan den IJssel	Oldenzaal	Terschelling
Krimpenerwaard	Olst-Wijhe	Texel
Laarbeek	Ommen	Teylingen
Landerd	Oost Gelre	Tholen
Landgraaf	Ooststellingwerf	Tilburg
Landsmeer	Oostzaan	Tubbergen
Langedijk	Opmeer	Twenterand
Lansingerland	Opsterland	Tynaarlo
Laren (NH.)	Oss	Tytsjerksteradiel
Leeuwarden	Oude IJsselstreek	Uden
Leiden	Ouder-Amstel	Uitgeest
Leiderdorp	Oudewater	Utrecht
Leidschendam-Voorburg	Overbetuwe	Utrechtse Heuvelrug
Lelystad	Papendrecht	Vaals
Leudal	Peel en Maas	Valkenburg aan de Geul
Leusden	Pijnacker-Nootdorp	Valkenswaard
Lingewaard	Purmerend	Veendam
Lisse	Putten	Veenendaal
Lochem	Raalte	Veldhoven
Loon op Zand	Reimerswaal	Velsen
Lopik	Renkum	Venlo
Losser	Renswoude	Vijfheerenlanden
Maasdriel	Reusel-De Mierden	Vlaardingen
Maasgouw	Rheden	Vlissingen
Maassluis	Rhenen	Voerendaal
Maastricht	Ridderkerk	Voorschoten
Medemblik	Rijssen-Holten	Voorst
Meerssen	Rijswijk (ZH.)	Vught
Meerijstad	Roermond	Waadhoeke
Meppel	Roosendaal	Waalre
Middelburg (Z.)	Rotterdam	Waalwijk
Midden-Delfland	Rozendaal	Waddinxveen
Midden-Drenthe	Rucphen	Wageningen
Midden-Groningen	Schagen	Wassenaar
Moerdijk	Scherpenzeel	Waterland
Molenlanden	Schiedam	Weert
Montferland	Schouwen-Duiveland	Weesp
Montfoort	s-Gravenhage	West Betuwe
Mook en Middelaar	's-Hertogenbosch	West Maas en Waal

Westerkwartier
Westerveld
Westervoort
Westerwolde
Westland
Weststellingwerf
Westvoorne
Wierden
Wijchen
Wijdmeren
Wijk bij Duurstede
Winterswijk
Woensdrecht
Woerden
Wormerland
Zaanstad
Zaltbommel
Zandvoort
Zeewolde
Zeist
Zevenaar
Zoetermeer
Zoeterwoude
Zuidplas
Zundert
Zutphen
Zwijndrecht
Zwolle

01. Opening en Agenda

De voorzitter heet de leden welkom en spreekt de hoop uit dat het internetstemmen goed verloopt. Daarnaast is er een antwoord van de majesteit waarin de uiting van gevoelens van eerbied en verbondenheid op prijs wordt gesteld en er een geslaagde bijeenkomst wordt toegewenst.

De voorzitter geeft Marcia Luyten het woord om een toelichting te geven over de stemprocedure. Zoals gebruikelijk vindt er deze ALV besluitvorming plaats op basis van gewogen stemmen. Elke gemeente heeft per 1000 inwoners 1 stem, met een maximum van 75 stemmen per gemeente. De uitslagen zijn openbaar en het stemgedrag wordt na de vergadering via de VNG-website bekend gemaakt. Het systeem wordt getest met een proefstemming. Alleen vooraf aangemelde sprekers kunnen het woord voeren. Daarnaast kunnen stemgerechtigden van de gemeenten via de chatfunctie vragen stellen. Deze worden beantwoord door VNG-medewerkers en zijn voor iedereen zichtbaar.

De voorzitter licht vervolgens de agenda en stukken van de ledenvergadering toe. De stukken zijn per ledenbrief op 19 mei verzonden met een toelichting op de aangepaste vergaderwijze. Op 10 en 14 juni zijn een aantal moties en preadviezen van het bestuur toegezonden.

Om toe te zien op een juist verloop van de stemmingen is een commissie van stemopneming aangewezen. Deze staat onder voorzitterschap van Geert van Soest, raadsgriffier van Venlo.

[02. Benoeming van de notulencommissie ALV 16 juni 2021](#)

[03. Vaststelling notulen Buitengewone ALV 12 februari 2021](#)

Agendapunt 2 en 3 zijn samengevoegd in één stemming. Normaal gesproken wordt over de notulen en de samenstelling van de notulen besloten bij acclamatie, maar dat is in een digitale ALV niet mogelijk.

2. Voorstel notulencommissie

Van deze vergadering zal het VNG-bureau een verslag uitwerken dat ter accordering op de eerstvolgende vergadering aan de leden wordt voorgelegd. Om toe te zien op een correcte weergave van de vergadering wordt statutair een notulencommissie ingesteld, bestaande uit ten minste drie personen. *De voorzitter* stelt voor om de volgende 3 personen te benoemen in de notulencommissie:

- Gerolf Bouwmeester, burgemeester Leusden
- Floor Bal, wethouder Velsen
- Ria Boere, wethouder Krimpenerwaard

3. Voorstel tot goedkeuring notulen BALV 12 februari 2021

Dan de vaststelling van de notulen van onze vorige vergadering, de BALV van 12 februari 2021. De leden van de notulencommissie voor deze vergadering werd gevormd door:

- Bob Vostermans, burgemeester van Beesel
- Chantal Broekhuis, wethouder van Utrechtse Heuvelrug
- Joost Nijhuis, raadslid van Enschede.

Zij hebben verklaard dat de notulen een getrouw beeld geven van wat tijdens de vergadering is besproken en besloten.

Beide voorstellen worden in een enkele stemming aan de leden voorgelegd en zijn aangenomen met 100% van de stemmen.

04. Mededelingen

- De Groningse gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum zijn opgeheven en vormen de nieuwe gemeente Eemsdelta.
- De Brabantse gemeente Haaren is opgeheven en door grenswijzigingen toegevoegd aan de Brabantse gemeente Boxtel, Oisterwijk, Tilburg en Vught.
- Per 1 januari 2021 telt Nederland 352 gemeenten. In 2020 telde Nederland 355 gemeenten.

05. VNG Jaarverslag 2020

Het jaarverslag 2020 bestaat uit een online bestuurlijk verslag en een financieel verslag. De verantwoording van het fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) is opgenomen in beide verslagen. Er hebben zich bij dit agendapunt geen sprekers aangemeld.

Het bestuurlijk verslag is ter kennisname aan de leden voorgelegd. De *voorzitter* stelt voor om het financieel jaarverslag vast te stellen en het bestuur décharge te verlenen.

Dit voorstel wordt in een stemming aan de leden voorgelegd en aangenomen met 100% van de stemmen.

06. VNG-voorstellen 2022

6A. VNG Kadernota 2022

In de jaarlijkse Kadernota stelt de ALV de inhoudelijke en financiële kaders voor de VNG-inzet in het komend jaar vast. De Verenigingsstrategie Gemeenten 2024 is daarvoor richtinggevend. Voor dit agendapunt hebben zich geen sprekers aangemeld.

Het voorstel: vaststelling van de VNG Kadernota voor 2022 wordt in een stemming aan de leden voorgelegd.

De *voorzitter* stelt vast dat het voorstel is aangenomen met 100% van de stemmen

6B. Contributievoorstel VNG 2022

Eerder is door de ALV de meerjarige contributiesystematiek vastgesteld. Vanwege de moeilijke financiële situatie van gemeenten is dit jaar afgezien van de 1% groei naar dekking van de kosten voor de kernorganisatie. Er wordt over gegaan tot de stemming van het voorstel: vaststelling van het VNG-contributievoorstel voor 2022.

Het voorstel wordt aangenomen met 99.61% van de stemmen.

07. Kadernota GGU 2022

Bij de voorstellen voor Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) gaat het om twee pakketten van voorstellen:

- a. Voorstellen voor lopende activiteiten GGU en de Kadernota GGU 2022
- b. Voorstellen voor nieuwe investeringen

Er zijn bij deze voorstellen geen moties of amendementen ingediend. De *voorzitter* stelt voor om twee stemmingen te houden:

- Eerst een stemming over de drie voorstellen voor lopende activiteiten GGU en de Kadernota GGU 2022.
- Vervolgens een stemming over de vier voorstellen voor nieuwe investeringen.

Op dit agendapunt heeft zich een spreker aangemeld. De *voorzitter* geeft het woord aan Frits Naafs, burgemeester van Utrechtse Heuvelrug. *Burgemeester Naafs* vraagt aandacht voor de governance van de GGU. De democratische legitimiteit en de sturing daarop door de gemeente mag hier niet onder lijden. De wijze waarop de GGU-voorstellen gestuurd zijn naar de leden via de ALV met daarbij een extra budget aanvraag voor de nieuwe GGU-voorstellen of belangrijke opgaven geven gemeenten geen ruimte om dat ook aan de gemeenteraad voor te leggen. De vraag aan de voorzitter is om volgend jaar het gesprek aan te gaan hoe de governance van de GGU op dat punt verbeterd kan worden. De GGU omvat namelijk steeds meer taken en krijgt meer budget toegewezen, waarop de governance aangepast zou moeten worden.

De *voorzitter* bedankt de burgemeester en vraagt een reactie van Henri Lenferink, portefeuillehouder in het bestuur van VNG.

Henri Lenferink stelt dat het een mooi voorstel is vanuit de Utrechtse Heuvelrug. De governance van de GGU is verankerd in de statuten van de VNG en het reglement van het Fonds GGU. Dit wordt breed besproken in ambtelijke en bestuurlijke gremia. De betrokkenheid van de gemeenteraad is een belangrijke vraag bij dit soort zaken, maar het moet wel werkbaar blijven. Hij stelt voor om het gesprek over de governance goed voor te bereiden, en daar ook de commissie Raadsleden & Griffiers bij te betrekken om op die manier tot een goed voorstel te komen. De gemeente Utrechtse Heuvelrug zal hierbij ook betrokken worden.

De *voorzitter* vat samen dat het bestuur met een voorstel komt, in afstemming met de gemeente Utrechtse Heuvelrug en de commissie Raadsleden & Griffiers.

7A. Voorstellen voor lopende activiteiten GGU en kadernota GGU 2022

Het gaat daarbij om:

- Vaststelling van de kadernota GGU 2022
- Opbouw van het Fonds GGU
- Budget neutrale omzetting van de financiering van structurele diensten.

Deze voorstellen worden in een stemming aan de leden voorgelegd en worden aangenomen met 99.91% van de stemmen.

7B. Voorstellen voor nieuwe investeringen

- Collectief structureel te investeren in de propositie Kwaliteit en rechtmatigheid zorg, via Fonds GGU
- Collectief programmatisch te investeren in de propositie Publieke gezondheid, via Fonds GGU
- Collectief programmatisch te investeren in de propositie Fysieke leefomgeving
- Bij ontbreken zekerheid over compensatie rijk, bestuur te mandateren voor de propositie Fysieke leefomgeving een overbruggingsplan uit te werken om de ondersteuningsstructuur in stand te houden.

Deze voorstellen worden in een stemming aan de leden voorgelegd en worden aangenomen met 97.97% van de stemmen.

08. Stand van zaken lopende trajecten

De *voorzitter* licht toe dat er op drie belangrijke lopende trajecten een stand van zaken is gegeven, zijnde:

- Uitvoering Klimaatakkoord
- Herijking gemeentefonds
- Onderzoek jeugd

Eerst wordt het woord gegeven aan de aangemelde sprekers, waarop de verantwoordelijke commissievoorzitters kunnen reageren. Verder licht de *voorzitter* toe dat de nieuwe ingediende moties die betrekking hebben op de arbitrage jeugd nauw samenhangen met de VNG inzet voor de kabinetsformatie. Deze nieuwe moties worden daarom straks behandeld bij agendapunt 10: VNG inzet voor de kabinetsformatie.

8A. Stand van zaken Uitvoering Klimaatakkoord

Er hebben zich geen sprekers aangemeld voor dit agendapunt. Wel wordt hier de motie behandeld van de gemeente Velsen, Heemskerk, Beverwijk en Haarlemmermeer, getiteld "Ruimtelijke inpassing van de nationale energie-infrastructuur in de al overbelaste industrieclusters van Nederland". Het bestuur adviseert de leden om deze motie over te nemen. Voor een toelichting op de motie geeft de *voorzitter* het woord aan Floor Bal, wethouder van Velsen.

Wethouder Bal stelt dat de urgentie op het vraagstuk van de ondergrond vraagt om een integrale aanpak met gemeenten en met diverse overheden. Er is een mooie start gemaakt met het Basis Registratie Ondergrond, maar men moet door om de energietransitie te begeleiden. De plannen van de klimaattafels moeten worden meegenomen. Vandaar het voorstel in deze motie om het vraagstuk van de ondergrond aan te pakken als één overheid.

Namens het bestuur reageert *Lot van Hooijdonk*, voorzitter van de commissie Economie, Klimaat, Energie & Milieu, op de motie. De VNG is het met wethouder Bal eens en stelt voor om samen aan het onderwerp te gaan werken.

Er volgt een stemming met een positief advies van het bestuur. De motie wordt met 97.96% van de stemmen aangenomen.

8B. Stand van zaken herijking gemeentefonds

De *voorzitter* stelt dat er zich geen sprekers hebben aangemeld voor dit agendapunt. De stand van zaken wordt ter kennisgeving aangenomen.

8C. Stand van zaken onderzoek jeugd

Er is op dit punt een motie ontvangen van de gemeente Krimpenerwaard, getiteld "Verwerking arbitrage uitspraak jeugd in meerjarenbegroting". De *voorzitter* geeft het woord aan Ria Boere, wethouder van Krimpenerwaard, voor een toelichting op de motie.

Wethouder Boere stelt dat de uitspraak van de Commissie van Wijzen goed nieuws is, maar dat men niet te vroeg moet juichen. De ingediende motie vraagt om de uitspraak van de Commissie van Wijzen te verwerken in richtlijnen van de provinciaal toezichthouders. Het VNG bestuur moet zich inspannen om te zorgen dat gemeenten hun begroting mogen baseren op het uitgangspunt dat het Rijk zich gaat committeren aan de uitspraak van de Commissie van Wijzen, vooruitlopend op een nieuw regeerakkoord. De motie roept de VNG op om de gemeenten te vragen deze werkwijze te volgen, ondanks dat het Rijk nog geen definitieve uitspraak heeft gedaan.

De *voorzitter* stelt dat het bestuur de motie met een positief preadvies aan de leden voorlegt. De motie wordt aangenomen met 97.63% van de stemmen.

09. Verantwoording VNG bestuur over uitvoering moties eerdere ledenvergaderingen

De *voorzitter* in de Buitengewone ALV van 12 februari 2021 is opnieuw een aantal moties aangenomen. Daarnaast is een aantal moties uit eerdere ledenvergaderingen aangehouden. Gelet op de samenhang en overlapping van deze moties heeft het bestuur zijn verantwoording over de uitvoering van deze moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft gevraagd om haar motie over Nationale parken niet af te doen, maar aan te houden. Gelet hierop past het bestuur zijn voorstel voor verantwoording over uitvoering moties in deze zin aan.

De gemeente Amersfoort heeft het verzoek gedaan om haar motie over de RES, aangehouden in de BALV van 2019, niet af te doen maar langer aan te houden. Lot van Hooijdonk heeft aangegeven dat er geen bezwaar bestaat tegen het voldoen aan dit verzoek. De *voorzitter* stelt voor de motie aan te houden en dit mee te nemen in de stemming die straks volgt.

Er is een schriftelijke reactie van de gemeente Noordoostpolder ontvangen op de verantwoording van het bestuur over de uitvoering van de motie Noordoostpolder over budgetneutrale overgang Omgevingswet, ingediend op 25 september 2020.

Bij dit agendapunt hebben zich twee sprekers gemeld:

- Jeroen Ooijevaar, wethouder Schiedam, over de motie van Schiedam over afval
- Ron König, burgemeester Deventer, over de motie van Deventer over de Warmtewet.

Schriftelijke reactie gemeente Noordoostpolder

Eerst reageert Harriët Tiemens, voorzitter van de commissie Ruimte, Wonen & Mobiliteit, op de schriftelijke reactie van Noordoostpolder. *Harriët Tiemens* stelt de reactie (de wens voor complete compensatie van de structurele effecten van de invoering van de Omgevingswet) van Noordoostpolder te begrijpen. Dit is aan de minister voorgelegd en wordt meegenomen in de formatie, maar door de demissionaire status kan er momenteel niks toegezegd worden. Het tweede punt van Noordoostpolder is de wens op vergoeding van de totale implementatielasten voor 2022. Tot dusver heeft de VNG gepleit bij de minister om 150 miljoen te reserveren voor 2022 om de implementatielasten te vergoeden. De minister heeft toegezegd dit op de onderhandelingstafel voor de rijksbegroting van 2022 in te brengen.

Motie Schiedam over afval

De *voorzitter* geeft het woord aan wethouder Ooijevaar. *Jeroen Ooijevaar* uit zijn teleurstelling over de uitvoering van de motie van Schiedam over de "Raamovereenkomst verpakkingen". Ondanks de brede aanvaarding in de ALV van 20 november 2019 kan de motie niet geheel worden uitgevoerd en stelt het bestuur de motie als afgedaan te beschouwen. Schiedam wordt nu financieel gedwongen een stap terug te zetten in het behalen van de VANG-doelstellingen.

Lot van Hooijdonk verklaart de teleurstelling te begrijpen. De door de leden vastgestelde Ketenoevereenkomst Verpakkingen biedt mogelijkheden om bron- en nascheiding van verpakkingafval

onder bepaalde voorwaarden te combineren. Gesprekken met het verpakkende bedrijfsleven hebben geleid tot een verruiming van deze mogelijkheid, maar kent z'n grenzen vanwege de onderliggende overeenkomst.

Wethouder Ooijevaar realiseert zich dat dit een onderhandelingsresultaat is, maar wil graag zijn teleurstelling duidelijk maken.

Motie Deventer over Warmtewet

De *voorzitter* geeft het woord aan Ron König, burgemeester van Deventer, voor een toelichting.

Burgemeester König verklaart dat de warmtetransitie een van de meest complexe opgaven is binnen de totale energietransitie. Het is daarom van groot belang dat gemeenten daarin een regiefunctie krijgen. Dit vraagt om een Warmtewet waarin die regiefunctie goed geborgd en geregeld is en waarbij gemeenten ook financieel in staat worden gesteld om die taak op zich te nemen.

Lot van Hooijdonk laat weten dat het voorstel is de motie aan te houden. Het gesprek met EZK wordt momenteel in een hogere versnelling gevoerd om voortgang te kunnen boeken.

Voorstel verantwoording uitvoering moties

De *voorzitter* stelt voor om in te stemmen met:

- De verantwoording over de uitvoering van de moties
- De voorstellen om moties aan te houden of te beschouwen als uitgevoerd.

Daarbij worden op verzoek van de indienende gemeenten twee moties alsnog aangehouden. Dat zijn de motie van de gemeente Amersfoort over de RES en de motie van Utrechtse Heuvelrug over nationale parken.

Het voorstel wordt aangenomen met 98.97% van de stemmen.

09A. Nieuwe moties

De *voorzitter* geeft aan dat bij dit agendapunt een aantal nieuwe moties wordt behandeld. Veel van deze moties worden door meer gemeenten ondersteund. Op de ALV-pagina van de VNG-website kan men deze terugvinden. De moties en de preadviezen van het VNG bestuur hebben de leden donderdag en maandag voorafgaand aan deze ALV in twee etappes ontvangen. De volgorde van behandeling is als volgt:

- Motie Boxmeer e.a.: "Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten de gemeenten veel tijd en geld!"
- Motie Hilversum: "Stop met sturen aan de achterkant"
- Motie Gooise Meren en Blaricum: "Stel circulariteit centraal, niet de inzameling van PMD!"
- Motie Wierden en Losser: "Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal"
- Motie Leusden: "Geen (duurzaamheids-) doelen bereiken met dwangarbeid of kinderarbeid"
- Motie Goeree Overflakkee en Schouwen-Duiveland: "Blijf energie uit water stimuleren"
- Motie Moerdijk: "Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet"
- Motie Rotterdam: "Lachgasverbod in model-APV"
- Motie Hengelo: "Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten"

Motie Boxmeer e.a.: "Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten de gemeenten veel tijd en geld!"

De gemeente maakt geen gebruik van de mogelijkheid om de motie toe te lichten. Het bestuur legt de motie met een positief preadvies aan de leden voor.

De motie wordt aangenomen met 98.46% van de stemmen.

Motie Hilversum: “Stop met sturen aan de achterkant”

Voor een toelichting op de motie geeft de *voorzitter* het woord aan Bart Heller, wethouder van Hilversum.

Wethouder Heller vraagt om uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen. Dit moet uitgewerkt worden voor elke afvalstroom en elke sector met alle betrokkenen. De motie is een nadrukkelijke eerste stap om te komen tot een beter stelsel.

Lot van Hooijdonk stelt dat er een zichtbare worsteling is van gemeenten met het scheiden van afval en de verhoudingen in dit proces. De motie komt tot de kern van dit probleem en roept op om een eerlijker verdeling van de rekening. Het bestuur legt de motie met een positief preadvies aan de leden voor.

De motie wordt aangenomen met 99.36% van de stemmen.

Motie Gooise Meren en Blaricum: “Stel circulariteit centraal, niet de inzameling van PMD!”

De *voorzitter* geeft voor een toelichting op de motie het woord aan Hugo Bellaart, raadslid van Gooise Meren.

Hugo Bellaart stelt dat deze motie vraagt de VANG-doelstellingen los te laten vanwege stijgende kosten en afnemende kwaliteit. Ook vraagt de motie alleen gescheiden inzameling aan te moedigen wanneer aangetoond is dat het ook zinvol is. Het VNG bestuur wordt opgeroepen om met een rationele blik de circulaire uitdaging aan te gaan. Doorgaan met het oude beleid wordt een drama voor gemeenten, inwoners en het milieu.

Er is via de chatfunctie door de gemeente Weert een vraag gesteld over punt vier van de motie “dat de VNG gepaste afstand moet bewaren tot de NVRD”. Weert vraagt om een toelichting.

Hugo Bellaart wijst op een zeer nauwe band tussen de VNG en de NVRD, terwijl de NVRD volgens Bellaart andere belangen heeft dan de VNG.

Lot van Hooijdonk stelt dat de VNG zich als dienstverlener voegt naar de praktijk van gemeenten. De NVRD is immers uitvoerder van het gemeentelijke beleid. Een groot deel van de gemeenten is aangesloten bij de NVRD, waardoor het logisch is dat er op een aantal vlakken wordt samengewerkt met deze vereniging.

De *voorzitter* stelt voor over te gaan tot de stemming waarbij het bestuur deze motie ontraadt. De motie wordt verworpen met 90.31% van de stemmen.

Motie Wierden en Losser: “Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal”

Het bestuur heeft in zijn preadvies geadviseerd om deze motie aan te houden. Voor een toelichting op de motie geeft de *voorzitter* het woord aan Jaimi van Essen, wethouder van Losser en Richard Kortenhoeven, wethouder van Wierden.

Wethouder van Essen roept op om het beoordelings- en monitoringsprotocol aan te passen waarbij de VNG het voor de gemeenten opneemt. *Wethouder Kortenhoeven* sluit zich hierbij aan.

Lot van Hooijdonk stelt dat voor zover bekend dit een specifiek Twents vraagstuk is. Met het Afvalfonds Verpakkingen zijn afspraken gemaakt voor een tussenperiode. Op basis van onder meer een evaluatie moet besproken worden in hoeverre het wenselijk is de huidige protocollen op landelijk niveau aan te passen.

De *voorzitter* stelt voor om te stemmen over het preadvies van het bestuur. Het preadvies steunen houdt in dat de leden instemmen met het voorstel van het bestuur om deze motie aan te houden. Indien de leden niet instemmen met het preadvies van het bestuur dan wordt de motie niet aangehouden en wordt er direct over gestemd.

De leden stemmen in met het preadvies om de motie aan te houden met 88.49% van de stemmen.

Motie Leusden: “Geen (duurzaamheids-) doelen bereiken met dwangarbeid of kinderarbeid”

De *voorzitter* geeft aan dat het bestuur adviseert om deze motie over te nemen. Voor een toelichting op de motie geeft de *voorzitter* het woord aan Gerolf Bouwmeester, burgemeester van Leusden.

Burgemeester Bouwmeester stelt dat deze motie oproept alle vormen van dwangarbeid en kinderarbeid aan te pakken. Daarnaast wordt de VNG gevraagd bij het Rijk aan te dringen om in Europees verband meer fairtrade productieketens te creëren.

Wethouder Irma van de Scheur uit Berg en Dal steunt deze motie en roept op om zelf ook iets te doen aan arbeidsomstandigheden van arbeidsmigranten in ons land.

Lot van Hooijdonk bevestigt het belang van dit onderwerp.

Er wordt over gegaan tot een stemming en de motie wordt met 100% van de stemmen unaniem aanvaard.

Motie Goeree Overflakkee en Schouwen-Duiveland: “Blijf energie uit water stimuleren”

Het bestuur adviseert de leden om deze motie over te nemen. De gemeente maakt geen gebruik van de mogelijkheid om de motie toe te lichten en daarom wordt er meteen tot stemming overgegaan.

De motie wordt met 99.09% van de stemmen aangenomen.

Motie Moerdijk: “Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet”

Het bestuur adviseert de leden om deze motie over te nemen. Voor een toelichting op de motie geeft de *voorzitter* het woord aan Désirée Brummans, wethouder van Moerdijk.

Wethouder Brummans stelt dat gemeenten zich zorgen maken over de uitvoerbaarheid en de invoeringskosten van de Omgevingswet. De motie roept op om de invoeringsdatum niet meer uit te stellen en compensatie te vragen voor de stijgende invoeringskosten.

Harriët Tiemens stelt dat het VNG bestuur deze motie als een steun in de rug ziet. Echter kan niet worden gegarandeerd dat op 1 juli 2022 aan alle randvoorwaarden is voldaan.

De motie wordt met positief preadvies van het bestuur in stemming gebracht en vervolgens aangenomen met 99.35% van de stemmen.

Motie Rotterdam: “Lachgasverbod in Model-APV”

Een toelichting op de motie komt van Jos Wiene, burgemeester van Haarlem.

Burgemeester Wiene roept de VNG op om zorg te dragen dat vóór 1 juli 2021 in de model-APV een artikel over het verbod op het gebruik van lachgas wordt opgenomen. De *gemeente Schiedam* reageert in de chat deze motie te ondersteunen.

Theo Weterings, voorzitter van de commissie Bestuur & Veiligheid, stelt dat de VNG het eens is dat het gebruik van lachgas moet worden bestreden maar ontraadt deze motie in verband met bestaande afspraken met het Rijk.

Burgemeester Wiene stelt dat die in de praktijk niet goed werkbaar zijn. De motie wordt gehandhaafd.

Loon op Zand vraagt zich af via de chat of de motie reeds is uitgevoerd en zodoende overbodig is?

Theo Weterings stelt dat de VNG een standaard bepaling aan de leden adviseert die recht doet aan de mogelijkheden op handhaving en bovendien door het OM gefaciliteerd wordt met een feitcode. De aanpak van lachgas dient overigens door het Rijk te worden geregeld, omdat de handhaving via de APV niet optimaal werkt.

Het bestuur ontraadt deze motie. De motie wordt in stemming gebracht en wordt aanvaard met 53.80% van de stemmen.

Motie Hengelo: "Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten"

Het bestuur adviseert de leden om deze motie over te nemen. Voor een toelichting op de motie geeft de voorzitter het woord aan Sander Schelberg, burgemeester van Hengelo. Daarna geeft de voorzitter het woord aan Floor Kist, wethouder van Leidschendam-Voorburg.

Burgemeester Schelberg stelt dat de motie oproept om prioriteit te geven aan kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in alle gemeenten en tot een integrale langjarige aanpak te komen. *Wethouder Kist* steunt deze motie en roept op tot een brede aanpak.

Wethouder Tiemens onderstreept het belang van dit onderwerp. Het bestuur steunt deze motie.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 98.07% van de stemmen.

10. VNG inzet kabinetsfunctie

De voorzitter gaat verder met de stand van zaken rond de VNG-inzet voor de kabinetsformatie. De leden hebben daarvoor op 19 mei de volgende stukken ontvangen:

- a. Stand van zaken VNG-inzet kabinetsformatie
- b. Motie Zoetermeer "Zonder geld geen gemeenten" (initiatief Raden in Verzet)

Bij dit agendapunt zullen ook de later ingediende moties hierover behandeld worden.

10A. Stand van zaken VNG-inzet kabinetsformatie

De leden hebben ter kennisname een notitie ontvangen met de toenmalige stand van zaken. Naar aanleiding van deze notitie hebben zich geen sprekers aangemeld.

10B. Motie Zoetermeer "Zonder geld geen gemeenten"

De motie is een initiatief van "Raden in Verzet". Een groot aantal gemeenten steunt deze motie. Het VNG bestuur heeft een positief preadvies op de motie uitgebracht.

Voor een toelichting op de motie Zoetermeer geeft de voorzitter eerst het woord aan Marijke van der Meer, raadslid van Zoetermeer. Daarna is het woord aan twee sprekers: Bert Jongen, wethouder van Maastricht, en Hans Bouma, wethouder van Uithoorn.

Mevrouw van der Meer stelt dat de motie de VNG een steun in de rug geeft om tegen het Rijk te zeggen 'tot hier en niet verder'. Het einddoel moet zijn dat alle gemeenten voldoende financiële en bestuurlijke middelen hebben om het beste te doen voor hun inwoners.

Wethouder Jongen steunt deze motie, maar maakt zich zorgen over de eisen die de Rijksoverheid stelt bij de verdeling van de middelen en vraagt daarbij sturingsvrijheid voor de gemeenten.

Wethouder Bouma stelt dat de gemeente Uithoorn zich kan vinden in de hoofdboodschap van de motie, maar kan zich niet vinden in punt 2 en 3 van de motie. De gemeente steunt daarom de motie niet.

Sven de Langen beaamt dat we er nog lang niet zijn op het gebied van financiën voor de jeugdzorg en daarom ondersteunt het VNG bestuur de motie.

In de stemming wordt de motie met 97.55% van de stemmen aangenomen.

[11. Landelijke coördinatie begeleiding nieuwkomers met zintuigelijke beperking](#)

Gemeenten hebben in de nieuwe Wet inburgering een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers. Het bestuur vraagt de leden mandaat om de begeleiding van de kleine groep nieuwkomers met een zintuigelijke beperking landelijk te coördineren. Voor dit agendapunt hebben zich geen sprekers aangemeld. Ook zijn er geen moties of amendementen ingediend.

Het voorstel wordt met 98.49% van de stemmen aangenomen.

[12. Invulling vacatures VNG bestuur en commissies](#)

De voordrachtscommissie heeft in totaal 14 kandidaten voorgedragen. Er zijn daarna geen andere kandidaten gesteld. Gelet hierop legt de *voorzitter* het voorstel tot benoeming van deze 14 kandidaten in één stemming aan de leden voor.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

De *voorzitter* wenst alle kandidaten heel veel succes en dankt de leden voor hun bereidheid zich in te zetten voor de VNG.

[13. Wat verder ter tafel komt en rondvraag \(inclusief moties die niet bij eerdere agendapunten zijn behandeld\)](#)

De voorzitter stelt dat er een vraag is van de gemeente Aalten over de tekorten in de jeugdzorg die er waren voor 2021 en of dit eventueel nog gecompenseerd zal worden door het Rijk. *Sven de Langen* stelt dat dit niet het geval is.

Marcia Luyten geeft aan dat er in de chat geen vragen meer zijn.

14. Sluiting

De *voorzitter* bedankt mevrouw Luyten voor haar hulp bij de ledenvergadering. Daarnaast dankt de *voorzitter* de organisatie en de deelnemers voor deze ALV en de actieve bijdrage en inbreng van de deelnemers. Meer dan 300 gemeenten hebben meegedaan aan het digitale congres van 2021.

De *voorzitter* spreekt zijn hoop uit dat het VNG Jaarcongres VNG Congres volgend jaar weer fysiek kan worden gehouden in West-Friesland.

VNG

Jaarplan 2022

Beleidsinzet & Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

Over de VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt aan een krachtige lokale overheid. We zetten voor gemeenten relevante vraagstukken op de agenda en zetten de uitvoering in gemeenten centraal. De VNG is een lerende organisatie; we stellen ons continu de vraag waar we staan en wat we kunnen verbeteren. We zijn trots op de bevologenheid en de betrokkenheid van onze medewerkers. Zij zijn in staat snel en goed in te spelen op urgente vraagstukken. Wendbaar, dienstbaar en gericht op maatschappelijke meerwaarde.

De VNG heeft drie pijlers:

- Behartigen van de belangen van gemeenten.
- Platformfunctie: gemeenten leren met en van elkaar.
- Ondersteunen van de uitvoering in gemeenten.

Voorwoord

Geachte leden,

In 2019 stelden de leden van de VNG de verenigingsstrategie *Gemeenten 2024* vast. Deze strategie schetst een beeld van de grote en talrijke ontwikkelingen en opgaven die men zag afkomen op gemeenten. Die opgaven zijn er nog steeds. Tegelijkertijd stond het maatschappelijk debat niet stil. Milieumaatregelen, duurzaamheid, schuldenproblematiek, een toenemende tweedeling in de samenleving; maar ook de aanpak van de coronapandemie, een oververhitte woningmarkt en verhoogde asielinstroom. Ontwikkelingen met een grote impact op het werk van gemeenten.

Gemeenten hebben de afgelopen tijd opnieuw laten zien onmisbaar te zijn voor een goed functionerende overheid. Dat gaat niet vanzelf maar vraagt keer op keer een stevige krachtsinspanning van gemeentelijke medewerkers en bestuurders. De VNG ondersteunt haar leden daarbij door relevante vraagstukken voor gemeenten op de agenda te zetten waarbij de uitvoering in gemeenten centraal staat. Voor de inzet van de VNG is de verenigingsstrategie daarbij richtinggevend. Om de opgaven in de verenigingsstrategie actueel te houden, hebben de leden op de jaarvergadering op 16 juni jl. de Kadernota 2022 vastgesteld. In die kadernota is ook een vertaling van de gemeentelijke opgaven naar de inzet van de VNG gemaakt. Deze kadernota is verder uitgewerkt en geconcretiseerd in dit Jaarplan 2022.

Naast de platformfunctie vormen beleidsinzet en uitvoering twee belangrijke pijlers in het werk van gemeenten en daarmee in dat van de VNG. Vanwege de wisselwerking tussen beide pijlers werken we vanaf 2022 met een geïntegreerd Jaarplan voor beleid en Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU). Een belangrijke stap in de verdere ontwikkeling van onze vereniging.

In dit VNG Jaarplan zetten we eerst de belangrijkste lijnen voor 2022 uit. Vervolgens gaan we dieper in op de inzet op de verschillende thema's. We realiseren ons dat de gekozen inzet ambitieus is en de realisatie ervan mede afhangt van de impact van corona, de plannen van het nieuwe kabinet en het verloop van de gemeenteraadsverkiezingen en de daarop volgende collegevorming. Maar met elkaar kunnen we zeker goede stappen zetten.

Jan van Zanen
Voorzitter Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Inhoud

Voorwoord

1. Inleiding	5
2. Inclusieve Samenleving	9
Interview met Ali Rabarison, directeur Inclusieve Samenleving	10
Kansengelijkheid	11
Bestaanszekerheid	15
Gezond leven	19
3. Leefomgeving	21
Interview met Albert Vermuë, directeur Leefomgeving	22
Leefomgeving	23
Omgevingswet	27
Energie en klimaat	29
Regionale economie	32
4. Democratisch besturen	33
Interview met Pieter Jeroense, plaatsvervangend algemeen directeur VNG	34
Vitale lokale democratie	35
Optimaal lokaal bestuur	37
De veilige gemeente	39
5. Informatiesamenleving	41
Interview met Nathan Ducastel, directeur Informatiesamenleving en VNG Realisatie	42
Digitale transitie	43
Digitale overheid	48
Digitale veiligheid	52
Verantwoord datagestuurd werken	55
Ethiek, digitale grondrechten en innovatie	58
6. Uitvoering	61
Interview met Nathan Ducastel, directeur VNG Realisatie	62
Inclusieve dienstverlening	63
Uitvoerbare wetgeving	65
Gemeentelijke bedrijfsvoering: collectieve inkoop en beheer	66
Gezamenlijke inkoop	66

7. Actieve Leden Organisatie	69
Interview met Leonard Geluk, algemeen directeur VNG, en Pieter Jeroense, plaatsvervangend algemeen directeur VNG	70
Gemeenteraadsverkiezingen, IBP2, Strategie 28	71
Programma Visie 2030	71
Netwerkorganisatie	71
Werkgeversfunctie	72
Financiële en juridische dienstverlening	72
Europa en internationaal	73
8. Ondersteuning organisatie	74
Bedrijfsvoering	75
Communicatie	76
Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance	78
Governance-ondersteuning extern	80
Bijlagen	82
VNG Begroting 2022	83
GGU Begroting 2022	96

Inleiding

Werken aan Nederland na corona

Het jaar 2022 staat voor gemeenten in het teken van verkiezingen en de start van nieuwe raden en colleges. Een start die gepaard gaat met beleidskeuzes en plannen. Soms door nieuwe accenten te leggen op bestaand beleid en uitvoering, maar ook door nieuwe prioriteiten. Maar wat de keuzes binnen de gemeente ook zullen zijn, ze worden allemaal gevoed door de vele opgaven die voortkomen uit lokale, nationale en internationale ontwikkelingen. En die opgaven zijn enorm – of het nu gaat om woningbouw, de Omgevingswet, de energietransitie of de jeugdzorg. Voor gemeenten staat er de komende jaren veel op het spel.

De VNG zet zich in 2022 ervoor in dat gemeenten deze keuzes goed voorbereid en goed ondersteund kunnen maken. Richting het Rijk richt de VNG zich daarbij op het versterken van de financiële positie van gemeenten en het versterken van de interbestuurlijke verhoudingen. Op basis daarvan zijn gemeenten in staat om een inhoudelijk aanbod te doen voor de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat, en om de focus te richten op de uitvoering. Maar als vereniging van gemeenten zetten we ons in 2022 ook in voor het versterken van de onderlinge verbondenheid en samenwerking, mede door het uitwisselen van kennis en ervaring. Binnen de brede scoop aan opgaven stelt de VNG voor 2022 de hierna volgende prioriteiten.

Gemeenteraadsverkiezingen

De organisatie van de verkiezingen is bij gemeenten in vertrouwde handen. Tegelijkertijd stellen de naweën van de coronapandemie, en een groeiende achterdocht wat betreft de overheid, extra eisen aan een zorgvuldig verloop. De advisering en ondersteuning van de VNG richt zich daarbij op uitvoerbare en controleerbare processen, en aldus op betrouwbare uitslagen. Vanuit de VNG besteden we daarbij, samen met de gemeenten, extra aandacht aan de bestrijding van desinformatie. De verkiezingen brengen ook voor de vereniging zelf veranderingen mee, doordat het bestuur en de commissies van de VNG opnieuw worden samengesteld. Voor een herkenbare vereniging is het belangrijk dat de invulling van de vacatures recht doet aan de rijke diversiteit van de leden. Het bestuur zal daarop samen met de voordrachtscommissie actief inzetten. Daarnaast maken we een begin met de vertaling van de college- en coalitieakkoorden naar de meerjarenvisie van de VNG. Daarbij kijken we niet alleen naar de inhoudelijke opgaven (*Verenigingsstrategie Gemeenten 2028*), maar ook naar het type vereniging dat daarbij past (*Visie 2030*).

Inclusieve samenleving

Kansgelijkheid, bestaanszekerheid en gezond leven zijn belangrijke pijlers onder een samenleving waarbij iedereen mee kan doen. De gemeenten hebben daarvoor de afgelopen jaren veel inspanningen geleverd rond de jeugdzorg, arbeidsparticipatie en maatschappelijke ondersteuning. Daarbij zijn de knelpunten en aandachtsgebieden naar voren gekomen die om bijstelling van beleid en uitvoering vragen. Voor de VNG is daarbij, in 2022, de Hervormingsagenda Jeugd een belangrijke prioriteit.

De kindertoeslagaffaire heeft de gevolgen van een strikte uitvoering van de rigide wet- en regelgeving pijnlijk zichtbaar gemaakt. Maar er zijn meer terreinen waarbij dit speelt. De VNG zal daarom in 2022 inzetten op een herziening van de Participatiewet om zo inkomensonzekerheid bij de ontwikkelstappen naar werk weg te nemen via soepele overgangen tussen de verschillende wetten. (Participatiewet, Wet educatie en beroepsonderwijs, en Wet Inburgering).

Woningbouw, energietransitie en klimaat

Afgelopen jaar is de druk op de woningmarkt pijnlijk zichtbaar geworden. Onder meer door de milieueisen, en het grondstoffen- en personeelstekort worden er te weinig woningen gebouwd. Tegelijkertijd vergen klimaatverandering en energietransitie aanpassingen aan de bestaande bouw. Dit leidt tot een overspannen woningmarkt en de uitsluiting van een groeiende groep kopers en huurders. Voor gemeenten brengt dit daarnaast problemen met zich mee bij de huisvesting van specifieke groepen, zoals jongeren, statushouders, studenten en dak- en thuislozen.

De ambitie van gemeenten om te bouwen aan een mooier Nederland, vraagt om een interbestuurlijke aanpak met de daarbij behorende voorwaarden. Alleen als aan die voorwaarden is voldaan, kunnen de gemeenten ook de verantwoordelijkheid nemen voor hun deel van de oplossing. Daarvoor zijn er afspraken nodig met het Rijk en met de koepels van provincies en waterschappen. De VNG wil die in 2022 vastleggen, zodat de eerste stappen kunnen worden gezet van de aanpak. Het gaat daarbij om afspraken voor:

- a. de aanpak van woningbouw en woningaanpassing.
- b. de versterking van de regionale economie, als bijdrage aan de economische herstelagenda voor Nederland.
- c. de uitvoering van het klimaatakkoord, om vaart te kunnen maken op de ingeslagen wegen.

Werken aan uitvoering

Recente ervaringen met bijvoorbeeld de kinderopvangtoeslagen hebben ons geleerd dat rigide toepassing van wet- en regelgeving grote gevolgen voor betrokkenen kunnen hebben. Het is daarom van belang dat, in de uitvoering van massale processen, het perspectief van onze inwoners en ondernemers centraal komt te staan in de dienstverlening. Ook in 2022 is het versterken van de kwaliteit van de uitvoering een belangrijk landelijk, interbestuurlijk thema. Beleidsvoornemens zijn immers alleen realiseerbaar als de uitvoering ervan goed is ingericht, met aandacht voor de uitvoerbaarheid, de menselijke maat en de uitvoeringskracht. Aangejaagd door Samen organiseren ondersteunt de VNG vanuit het *Fonds GGU* met concrete diensten, om zo te komen tot een krachtige gemeentelijke uitvoering. Hiermee leggen de VNG en gemeenten een gezamenlijke basis voor de toekomstige continuïteit en betrouwbaarheid bij de transformatie in de domeinen, en bij generieke ondersteunende activiteiten. Het ondersteunen van gemeenten bij de implementatie van de nieuwe Omgevingswet, bij vraagstukken rondom digitale veiligheid en bij het verbeteren van hun (digitale) dienstverlening, zijn slechts enkele voorbeelden hiervan.

Zoals vermeld in de GGU Kadernota 2022 zet de VNG in 2022 in op de nieuwe proposities *Kwaliteit en rechtmatigheid zorg, Publieke gezondheid en Fysieke leefomgeving*.

Structurele Financiën

De vele opgaven voor de gemeenten moeten worden gefinancierd. Het heeft daarom absolute prioriteit om de financiën van gemeenten structureel op orde te brengen. In 2021 zijn er met het Rijk al belangrijke stappen gezet, maar met veelal incidentele afspraken. De VNG wil daarom in 2022 met het kabinet structurele afspraken gaan maken over de financiën. De grote onderwerpen daarbij zijn een structurele aanpak van de tekorten in het sociaal domein op basis van de uitkomst van de arbitrage, de definitieve afschaffing van de opschalingskorting, en beheersing van het abonnementstarief. Maar ook zijn er structurele afspraken nodig over de financiering van de energietransitie, de gevolgen van de klimaatverandering, de aanpak van ondermijning en over een betrouwbare uitvoering. Daarnaast moet in 2022 de herijking van het Gemeentefonds zijn afgerond, zodat gemeenten zekerheid hebben over hun financiële positie.

Sterk decentraal bestuur

De opgaven die op de gemeenten afkomen zijn groot. De tijd dat ze hun opgaven uitsluitend lokaal oppakten, ontwikkelden en uitvoerden maakt steeds vaker plaats voor regionale samenwerking. Het is van belang dat gemeenten daarbij zelf de regie voeren, en dat ze geen samenwerkingsvormen en samenwerkingsverbanden krijgen opgedrongen. Dat laatste zou de efficiëntie en transparantie (voor bijvoorbeeld de raad) niet ten goede komen. De VNG gaat hierover in 2022 het gesprek aan met de leden om zo te komen tot een gedeelde visie op de regionale samenwerking.

Gemeenten opereren niet op zich, maar veelal in samenspel met het Rijk, de provincies en de waterschappen. De interbestuurlijke verhoudingen staan daarbij uit het lood. In de aanloop naar de Kamerverkiezingen van 2021 heeft de VNG een voorstel gedaan voor een wet die de interbestuurlijke verhoudingen moet verbeteren. Dit voorstel is goed ontvangen. Met het nieuwe kabinet willen we daarom in 2022 tot een invoering van dat voorstel komen.

Europees en internationaal perspectief

De vele ontwikkelingen die op de gemeenten afkomen, staan niet alleen in een lokaal of nationaal perspectief. De Europese regelgeving heeft steeds vaker invloed op lokale keuzes qua beleid en uitvoering. Internationale en mondiale ontwikkelingen stellen ook de gemeenten voor uitdagingen. Soms op de lange termijn, zoals bij de klimaatverandering, soms acuut door een verhoogde asielinstroom.

De VNG vertegenwoordigt daarom alle gemeenten ook in Europa, biedt hun een platform aan in Brussel en Straatsburg, en staat zo voor de lokale dimensie in Europees beleid en wetgeving. De VNG geeft daarin prioriteit aan de twee grote transities rond energie en digitalisering, en de verdere ontwikkeling van de Europese stedelijke agenda en een Europese plattelandsagenda. Dit doen we nadrukkelijk in samenwerking met het Rijk, de provincies en de waterschappen. Zo werken we aan een goed uitvoerbaar en voorspelbaar beleid, met zo min mogelijk administratieve lasten voor het lokale bestuur. Tevens zet de VNG in op de inzet van EU-fondsen, zoals het Europees Herstelfonds (RRF), voor de transities op lokaal niveau.

Via ons lidmaatschap van *United Cities and Local Governments*, de wereldkoepel van de lokale overheden, is de VNG ook mondiaal vertegenwoordigd. Zo brengen wij ook in 2022 goede voorbeelden uit het Nederlandse lokale bestuur naar voren. Daarnaast ontsluiten we

voor onze leden de kennis en ervaringen uit andere landen aangaande dossiers die hoog op onze agenda staan.

De *Sustainable Development Goals* (SDGs) van de Verenigde Naties zijn de verbindende taal tussen overheden wereldwijd, die de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid integreren. Veel gemeenten sluiten met hun inzet aan op de SDGs, en de VNG sluit zich hierbij aan. In 2022 zal de VNG zich verder ontwikkelen als *Global Goal 11-huis* (Duurzame steden en gemeenschappen).

Visie 2030

De opgaven waar de gemeenten de komende jaren voor staan, beïnvloeden ook de VNG. In 2022 maken we de strategische visie bekend van de VNG, die in de ALV in het voorjaar van 2023 zal worden vastgesteld. In deze visie wordt uitgewerkt hoe de VNG zich verder zal gaan ontwikkelen tot netwerk van netwerken, hoe de relatie met gemeenten zal intensiveren, en zich verder ontwikkelt als een 'vereniging van regio's', en zo verdere stappen zet met betrekking tot kennis, scholing, en het gebruik van data en visitaties.

2

Inclusieve samenleving

- 2.1 Kansengelijkheid
- 2.2 Bestaanszekerheid
- 2.3 Gezond leven

Ali Rabarison

Directeur Inclusieve Samenleving

Als je investeert in het sociaal domein dan levert dat veel op, want als je problemen vooraf kan voorkomen hoef je die naderhand niet meer op te lossen. Daarom hebben we in de propositie 'De winst van het sociaal domein' samen met gemeenten aandacht gevraagd voor drie opgaven: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven. Tijdens de coronacrisis is er snel veel nieuwe ondersteuning tot stand gebracht, zoals de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Daarmee hebben we gedeeltelijk kunnen voorkomen dat inwoners onzeker zijn geworden over hun werk of inkomen. Ook zagen we afgelopen jaar tijdens de coronapandemie dat vooral inwoners met overgewicht meer risico liepen om ziek te worden. Door gebruik te maken van data, weten we nu steeds beter in welke wijken er meer overgewicht voorkomt, en kunnen gemeenten samen met de GGD de gezondheid en het welbevinden van de mensen aldaar bevorderen, vooral onder de jeugd. Daarnaast vragen demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing om een onderzoek naar de houdbaarheid van de WMO, zowel in financieel opzicht als ook ten aanzien van de beschikbaarheid van zorgpersoneel.

Om gelijke kansen voor iedereen te creëren, is de *Hervormingsagenda Jeugd* de komende periode het grootste dossier. Het huidige kabinet heeft gemeenten voor 2022 1,3 miljard euro gegeven – en dat biedt dus kansen, maar stelt ook nieuwe eisen aan de gemeentelijke uitvoering. We moeten strakker naar de jeugdhulp kijken, en we kunnen bezuinigen op administratieve lasten als we eenduidiger werken en standaarden gebruiken. We gaan met elkaar het

systeem slimmer regelen, en daarover zijn we volop in gesprek met gemeenten en aanbieders.

Door de kinderopvangtoeslagaffaire hebben we kunnen zien hoe onzeker de bestaanszekerheid van sommige groepen kan worden door complexe regelingen van de overheid. We zullen de komende jaren inwoners moeten helpen met zowel financieel als emotioneel herstel. Dat geldt trouwens ook voor hulpvragen aangaande alle toeslagen en leefgebieden, zoals wonen en zorg. We moeten structureel inzetten op fundamentele verandering van het toeslagensysteem, het sociaal minimum en de Participatiewet.

Gemeenten gaan de nieuwe Wet inburgering komend jaar uitvoeren waardoor zij beter in staat zijn om statushouders sneller leer- en werktrajecten aan te bieden, zodat ze zichzelf zo gauw mogelijk in Nederland kunnen redden. Om de uitstroom van statushouders naar de reguliere huisvesting te verbeteren, is de inventarisatie van rijks-, zorg- en maatschappelijk vastgoed een goed initiatief, omdat we dit dan sneller kunnen ombouwen tot een tijdelijke huisvesting voor bijzondere doelgroepen.

Ten slotte verwachten we van een nieuw kabinet dat het de samenwerking met gemeenten zal versterken, en zo de uitvoeringskracht van gemeenten zal vergroten. Een duurzame relatie tussen gemeenten en Rijk blijft noodzakelijk om knelpunten op te sporen en barrières weg te nemen. Gemeenten kunnen naar behoefte hun kennis inbrengen, en daarmee de feedback loop voor bestaand en nieuw beleid versterken, zodat wetten en beleid uitvoerbaar zijn en blijven.

2.1 Kansengelijkheid

Niet iedereen heeft ondersteuning vanuit de overheid nodig voor een goede startpositie in de samenleving. Om kansengelijkheid te vergroten, leggen gemeenten daarom de focus op die (groepen) inwoners die de ondersteuning het hardst nodig hebben. Vooral het versterken van de startpositie van jongeren is daarbij van belang. Door te investeren in kansengelijkheid versterken we hun kansen op het gebied van gezondheid, talentontwikkeling en inzet op de arbeidsmarkt. Investeren in kansengelijkheid is ook investeren in de prestatie-kwalificaties en de sociaal-maatschappelijke rol van het onderwijs. Om zo kinderen en jongeren te kunnen bieden wat zij nodig hebben om hun weg te vinden in onze samenleving.

Beleidsinzet

- **In 2022** zetten wij ons in voor investeringen in een kansrijke start. Daardoor kunnen signalen van de zorg snel worden opgepakt, en wordt versterking van de kwaliteit van voorschoolse educatie en van onderwijsachterstandsprogramma's door gemeenten mogelijk gemaakt. We verzorgen het voorwerk om van kinderopvang een basisvoorziening te maken, doen een landelijk onderzoek naar mogelijkheden om kansen te vergroten in het onderwijs, en we creëren een gemeenschappelijk beeld van prikkels voor scholen om leraren aan te trekken.
- **In 2022** streven we ernaar dat er structureel extra middelen beschikbaar zijn voor jeugdhulp en -zorg om passende ondersteuning en begeleiding van jongeren mogelijk te maken. Daarbij is de uitspraak van de *Commissie van Wijzen* leidend en stellen we samen met onze partners een hervormingsagenda op om de kosten op langere termijn beheersbaar te houden. Om extra aandacht te kunnen geven aan inwoners voor wie het benutten van kansen niet vanzelfsprekend is, bieden we gemeenten meer mogelijkheden om middelen te besteden aan digitale inclusie en ondersteunen we hen bij de uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel dat in 2022 wordt ingevoerd.

Landelijke inkoop

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten willen hun opdrachtgevende rol in het sociaal domein zo goed mogelijk invullen. Door de landelijke inkoop Jeugd en Wmo (LTA) wordt er gegarandeerd dat hoogspecialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn.

- **In 2022** beheren we veertig contracten Jeugd en Wmo met een omvang van ongeveer 130 miljoen euro, en verzorgen we de afstemming met gemeenten hierover. Daarnaast bereiden we ons voor op de nieuwe contracten die voor 2023 worden afgesloten.

Kennispositie sociaal domein en de jeugdbescherming

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten willen tijdig worden betrokken bij de uitwerking van de nieuwe wet- en regelgeving om de uitvoerbaarheid en kosteneffectiviteit ervan te kunnen beoordelen. Daarvoor is een betere gemeentelijke informatiepositie noodzakelijk.

- **In 2022** betrekken we meer gemeenten bij onze proactieve kennispositie zodat we gezamenlijk beter kunnen anticiperen op de toekomstige wet- en regelgeving van het Ministerie van VWS.

Ketenbureau i-Sociaal Domein

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Het Ketenbureau i-Sociaal Domein vervult een regiefunctie op het vlak van standaarden en inhoudelijke ondersteuning om de administratieve lasten te verminderen en kosten te besparen. Via het *Gemeentelijk Gegevensknooppunt* (GGk) hebben gemeenten stabiele en betrouwbare toegang tot het berichtenverkeer aangaande de Wmo en de Jeugdwet, de signalen met betrekking tot de Wet langdurige zorg (Wlz) en de berichten over de Persoonsgebonden Budgetten (PGB).

- **In 2022** organiseren we contractmanagement voor het infrastructuurbeheer van de gegevensuitwisseling binnen de keten Wmo en de keten Jeugdwet. Daarnaast bieden we implementatieondersteuning en voeren we de regie op het change- en releaseproces in de keten op basis van de behoeften van gemeenten en aanbieders.
- **In 2022** brengen we meer uniformiteit aan in contracten waardoor de administratieve lasten bij gemeenten afnemen. Het is daarbij onze ambitie om per gemeente maximaal drie soorten contracten in het kader van de Wmo en de Jeugdwet te gebruiken. Ook ondersteunen we gemeenten en aanbieders met uniforme data vanuit het berichtenverkeer, en vergroten we de inzage in de eigen inkoop- en beleidsprocessen in relatie tot de gemaakte kosten. Verder passen we het Wmo-berichtenverkeer aan om de elektronische verstrekking van hulpmiddelen mogelijk te maken. Ook wordt de huidige afsprakenkaart-applicatie vernieuwd, of zodanig aangepast dat deze kan worden ingezet als 'contractgenerator'. Om het financieel-administratieve berichtenverkeer efficiënter af te handelen, doen we onderzoek naar ongestructureerd berichtenverkeer, en verbeteren we het abonnementstarief voor de inning eigen bijdragen, bijvoorbeeld bij het woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen. Ook stellen we een procesbeschrijving op voor het gebruik van berichtenverkeer door gecertificeerde instellingen, en passen we het accountantsprotocol en de productieverantwoording aan om afhandeling van de jaarrekening door de accountant voor de Jeugdwet en de Wmo te versnellen. Tot slot ondersteunen we gemeenten bij de resterende effecten van de corona-pandemie op het gebied van meerkosten en continuïteitsbijdragen.

Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten ondersteunen scholen met de *Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO (VVA)*, zodat ze veilig en digitaal aanmeldinformatie van potentiële mbo-leerlingen kunnen uitwisselen. Door gebruik te maken van deze collectieve voorziening besparen gemeenten kosten.

- **In 2022** leveren we een financiële bijdrage aan het Inlichtingenbureau om het berichtenverkeer VVA te kunnen voortzetten.

Toezicht en handhaving kinderopvang

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor handhaving en toezicht in het kader van de Wet kinderopvang. Zij voeren de handhaving uit bij commerciële kinderopvanginstellingen en gastouders op basis van inspectierapporten die door de GGD's worden opgesteld. We verbeteren de transparantie en kwaliteit van toezicht en de handhaving door standaardisatie van afspraken en bundeling van expertise.

- **In 2022** ontwikkelen we gemeentelijke modellen en handreikingen. Daarnaast maken we en volgen we uitvoeringsgerichte ketenafspraken op met GGD, GHOR NL, Inspectie van het Onderwijs, en brancheorganisaties uit de kinderopvang, om meer duidelijkheid te creëren over de medewerking van ketenpartners binnen de gemeentelijke uitvoering. Tot slot werken we samen met DUO aan het verbeteren van registraties.

Zorg voor Jeugd

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten zoeken naar mogelijkheden om van elkaar te leren in de financiële en inhoudelijke sturing op de jeugdhulp. Daarom bieden we ondersteuning bij ingewikkelde vraagstukken en bijstand bij acute problematiek. Door de regionale samenwerking te versterken, krijgen gemeenten meer grip op het sociaal domein in het algemeen, en de jeugdhulp in het bijzonder.

- **In 2022** faciliteren we het bestuurlijk (BJ42) en ambtelijk (J42) netwerk van gemeenten voor jeugd om gemeenten te betrekken bij de hervormingsagenda. Hierdoor kunnen gemeenten van elkaar leren en een gezamenlijke koers bepalen binnen het sociaal domein. Ook ondersteunen we regio's, in aansluiting op het *Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ)*, bij de aanpak van complexe casuïstiek, wachttijden, regionale samenwerking en de beschikbaarheid van complexe zorg. Daarnaast verbeteren we als onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd het gezamenlijke gemeentelijk opdrachtgeverschap in de regio's op basis van de Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd (NvO Jeugd). Tot slot werken we een voorstel uit om de onafhankelijkheid van de geschillencommissie te versterken en zetten we bestuurlijke ambassadeurs in bij acute problematiek, zoals omvallende instellingen en haperende regionale samenwerking.

Ketenregie in het sociaal domein en de jeugdbescherming

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten willen dienstverlening aan groepen kwetsbare burgers kosteneffectief uitvoeren. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van collectieve voorzieningen en gezamenlijke contracten. Want meer uniformiteit in contracten leidt tot minder doorbelasting van tarieven. Daarbij zetten we in op digitalisering, en maken we afspraken met ketenpartners over de governance en de financiering.

- **In 2022** richten we de keten *Jeugdgezondheidszorg* (JGZ) verder in door de relatie te versterken met de *Bestuurlijke Adviescommissie Publieke Gezondheid* (BAC PG) die gemeenten adviseert over bestuurlijke vraagstukken op het gebied van onder andere infectieziektebestrijding, jeugdgezondheidszorg en gegevensverzameling. Dit jaar staat de toekomstvisie JGZ op de agenda en vertegenwoordigen we gemeenten bij de ontwikkeling en uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP).
- **In 2022** richten we de ketens Jeugdwet (JW) en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verder in, en ondersteunen we de doordecentralisatie van Wmo-Beschermd Wonen (BW). In het kader van de Jeugdwet werken we mee aan de implementatie van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Daarnaast vertegenwoordigen we gemeenten binnen de *Stuurgroep i-Sociaal Domein* die wij van adviezen voorzien.
- **In 2022** richten we de keten Wet verplichte ggz (Wvvgz) verder in door ook de informatievoorziening binnen de keten op basis van de eerste ervaringen verder te ontwikkelen en te borgen. Ook ondersteunen we het strategisch leveranciersmanagement richting IT-leveranciers zoals Visma-Kohnraad.
- **In 2022** richten we de keten *jeugdbescherming* en de keten *zorg en veiligheid* (inclusief de *Collectieve Opdracht Routeer Voorziening* (CORV) en het *Geïntegreerd Casusoverleg Ondersteunend Systeem* (GCOS) in. Ook leveren we een bijdrage aan de borging van de gestandaardiseerde berichtenuitwisseling in de keten jeugdbescherming, waarmee gemeenten kosten kunnen verminderen.

Om bestaanszekerheid te bieden, moeten de basisvoorwaarden op orde zijn, zoals de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, de zekerheid van werk en van mee kunnen doen in de samenleving. Maar ook de zekerheid van een dak boven je hoofd bij een geschikte en betaalbare woning. En in een veilige en prettige omgeving, met snelle en toegankelijke dienstverlening in situaties die de veiligheid bedreigen.

Gemeenten begeleiden inwoners naar passend werk, ondersteunen hen bij het oplossen van inkomens- of schuldenproblematiek, en hebben een regierol bij het inburgeren van nieuwkomers. Het is daarbij van belang dat gemeentelijke processen, dienstverlening en informatievoorziening worden ingericht vanuit het perspectief van de inwoners. We ondersteunen gemeenten bij de uitvoering van wetgeving, en bij het professionaliseren en inrichten van het informatielandschap op basis van Common Ground binnen de ketens *Werk en Inkomen en Schulden en Inburgering* (het WISI-domein).

Beleidsinzet

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft de gevolgen van strikte uitvoering van rigide wet- en regelgeving pijnlijk zichtbaar gemaakt. We delen de roep om een menselijke maat bij de uitvoering van wet- en regelgeving.

- **In 2022** zetten we ons in voor een herziening van de Participatiewet, waarbij inkomen bij ontwikkelstappen naar werk niet onzeker wordt en er aandacht is voor soepele overgangen tussen de verschillende wetten, zoals de Participatiewet, de Wet educatie en beroeps- onderwijs (WEB) en de Wet Inburgering.

- **In 2022** richt onze belangenbehartiging zich bij werkzekerheid op voldoende middelen voor re-integratie en betere financieringsmogelijkheden voor scholing, leerwerkloketten en loonkostensubsidies. Ook moeten er significante stappen worden gezet op weg naar sterke sociale ontwikkelbedrijven, en zetten we een onderzoek naar basisbanen in gang. Om voor iedereen een voldoende en stabiel besteedbaar inkomen te garanderen, zetten we in op een toereikend inkomen van minima door het minimumloon en de bijstand te verhogen, op afschaffing van de kostendelersnorm tot 27 jaar, op een gemeentelijke bevoegdheid voor categorale bijstand, en op meer mogelijkheden bij het oplossen van schulden. Ook streven we ernaar dat gemeenten vanaf 2023 over structurele middelen kunnen beschikken om armoede en schulden te bestrijden. Voor de verbetering van woonzekerheid is het van belang dat er concrete stappen worden gezet om voor iedereen betaalbaar en geschikt wonen te garanderen. Daarom zetten we in op een langetermijnplan van het Rijk voor investering in sociale woningbouw, afschaffing van de verhuurdersheffing en voor het in positie brengen van corporaties om kwetsbare doelgroepen passende huisvesting te geven.
- **In 2022** zetten we in op een samenhangende handelswijze bij dreigende onveiligheid door een vereenvoudiging binnen de jeugdbeschermingsketen, en door versterking van de positie en de financiering van zorg- en veiligheidshuizen, de invoering van een familierechter en het optimaliseren van de ketensamenwerking.

Vraagorganisatie en regie op het WISI-domein

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We ontwikkelen de ketens binnen het WISI-domein zodat deze beter aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering. Daarnaast informeren en adviseren we gemeenten over veranderingen in de WISI-ketenvoorzieningen, waardoor het gemeentelijk inzicht in het WISI-domein toeneemt door de samenhang van functies, diensten, instrumenten, applicaties en data. Op basis hiervan kunnen gemeenten hun informatie-kundige behoefte exacter duiden, en sneller vanuit verschillende perspectieven reageren op procesveranderingen. Ook vullen we de opdrachtgeversrol in namens de gemeenten voor Suwinet.

- **In 2022** realiseren we ketenafspraken en voorzieningen, en standaardiseren we processen en informatiestromen vanuit het uitgangspunt dat de inwoner centraal staat. Ook toetsen we de uitvoerbaarheid en haalbaarheid in het WISI-domein van de implementatie van nieuwe wetten en regelgeving. We organiseren daarvoor gemeentelijke expertgroepen waarbij er knelpunten en aandachtspunten in de uitvoering worden gesignaleerd, gedefinieerd en beschreven. Zodoende brengen we de consequenties van voorgenomen wijzigingen in kaart voor wat betreft regelgeving, ketenwerkprocessen en keteninformatievoorzieningen. Deze kennis en expertise wordt gevraagd en ongevraagd gedeeld, en voorgelegd aan programma's en projecten van VNG, SZW, UWV en Divosa.

Ketenverplichtingen zorg en veiligheid

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

In de uitvoering van het sociaal domein werken gemeenten samen met ketenpartners. Door op landelijk niveau afspraken te maken, krijgen gemeenten inzicht in zorggebruik, de mogelijkheid voor aanbieders om geschillen te laten beoordelen en de domein-overstijgende ondersteuning bij zorg en veiligheid waaronder de landelijke hoorfunctie. Omdat we op landelijk niveau een aantal verplichtingen zijn aangegaan, ondersteunen we de uitvoeringsketen zorg en veiligheid. In samenwerking met zorgverzekeraars werken we daarbij aan gezamenlijke regiobeelden.

- **In 2022** gaan we de Gemeentezorgspiegel implementeren. Daarnaast ondersteunen we het landelijke netwerk zorg- en veiligheidshuizen, en voeren we de landelijke agenda zorg- en veiligheid uit. Ook dragen we bij aan de onafhankelijke geschillencommissie en aan de landelijke hoorfunctie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Tot slot investeren we in de verbetering van cliëntervaringsonderzoeken en het jaarlijks onderzoek naar financiën in het sociaal domein.

Naleving

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We ondersteunen gemeenten in het sociaal domein bij de ketensamenwerking met partners gericht op projectmatige interventies. Dit doen we op basis van het convenant van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI), waarin vertegenwoordigers van de landelijke ketenpartners samenwerken. Ook ondersteunen we het landelijk dekkend bestuurlijk netwerk van negen Regionale Platforms Fraudebestrijding (RPF). Door de uitvoering gezamenlijk op te pakken, kunnen complexe ketenafspraken met de inzet van gezamenlijke expertise efficiënter worden opgesteld en uitgevoerd.

- **In 2022** voeren we ten minste 22 interventieprojecten uit die direct een financiële besparing opleveren voor gemeenten en ketenpartners, doordat bijvoorbeeld uitkeringen worden beëindigd en ten onrechte uitgevoerde betalingen worden teruggevorderd. De interventieprojecten leveren ook indirecte besparingen op aangezien er een preventieve werking van uitgaat, en omdat de gemeentelijke uitvoering op basis van deze ervaringen verbetert.

Instrumentengidsen Werk-domein

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

We ontwikkelen de ketens binnen het WISl-domein zodat deze beter aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering.

- **In 2022** bieden we instrumentengidsen aan in het Werk-domein om het matchingsproces te moderniseren. Ook verkennen we de mogelijkheden om de multi-problematiek van inwoners collectief als gemeenten aan te pakken. Daarnaast stellen we normenkaders vast voor ethisch verantwoorde datatoepassing, die de gegevensuitwisseling in het WISl-domein borgen, en die rekening houden met de digitale grondrechten en inspraak van inwoners.

Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Om de dienstverlening op het gebied van inkomenszekerheid te verbeteren, nemen gemeenten samen het initiatief om op basis van ervaringen goede oplossingen te bedenken, die snel en eenvoudig toepasbaar zijn – namelijk de *Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen (GBI)*. Eerst worden deze toepassingen door koplopersgemeenten beproefd en waar nodig verbeterd, daarna kunnen andere gemeenten de toepassing ook gebruiken. Door gezamenlijk op te trekken binnen het inkomensdomein wordt er bijgedragen aan een betere, gepersonaliseerde dienstverlening en aan efficiëntere processen.

- **In 2022** werken we aan een proces- en informatiearchitectuur met bijbehorende datamodellen voor het inkomensdomein. Daarbij maken we afwegingen over opschalingskansen en zoeken we naar manieren om de resultaten te borgen. We stellen voor leveranciers een programma van eisen op zodat zij, in lijn met de informatiekundige visie Common Ground, oplossingen kunnen ontwikkelen en aanbieden. We stellen bijvoorbeeld een conceptueel schema (de

ontologie) voor het inkomensdomein vast, en specificeren koppelvlakken voor inkomstenberekening, bijzondere bijstand, individuele inkomstenstoeslag en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). Door de regie te voeren op de gemeentelijke basisprocessen in het inkomensdomein, verbeteren we de gemeenschappelijke vraagarticulatie van gemeenten. Dit doen we voor de basisprocessen ALO-kop, Bbz en de bijzondere bijstand, door bijvoorbeeld pilots te begeleiden en de koplopergemeenten te faciliteren in hun rol van opdracht-gever en penvoerder.

Verbinden Schuldendomein

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

De schuldenaanpak is een belangrijk gezamenlijk speerpunt van de Rijksoverheid en gemeenten. Daaronder vallen veel verschillende maatregelen en initiatieven, die grote impact hebben op de bedrijfsvoering en informatievoorziening van gemeenten. Met het programma *Verbinden Schuldendomein* bieden we overzicht bij al die trajecten en optimaliseren we de ketensamenwerking tussen gemeenten, UWV en SVB rond de schuldenaanpak. De focus ligt daarbij op advies en ondersteuning vanuit informatiekundige oplossingen.

- **In 2022** adviseren we het Ministerie van SZW en belangrijke ketenpartners op het gebied van informatievoorziening bij actuele wetswijzigingen rond de schuldhulpverlening. Verder brengen we landelijke, lokale en regionale initiatieven wat betreft de aanpak van schulden in kaart. We inventariseren, analyseren en categoriseren waardoor er mogelijkheden ontstaan voor inhoudelijke verbinding. Op basis hiervan kunnen gemeenten een afgewogen keuze maken om deel te nemen of in de uitvoeringspraktijk gebruik te maken van specifieke projecten (of de uitkomsten daarvan).

2.3 Gezond leven

De gezondheid van een samenleving is af te meten aan de mate waarin individuen een gezond en gelukkig leven leiden. Verschillende factoren beïnvloeden de kwaliteit van leven, zowel op een negatieve als een positieve wijze. Als gemeenten in gezondheidsbevordering investeren dan is dit daarmee een breder thema voor gemeenten dan enkel de inzet van (medische) zorg en ondersteuning.

Beleidsinzet

- **In 2022** zetten we in op een structureel budget voor lokaal gezondheidsbeleid, met daarbij een financiële strategie gericht op gezamenlijke kostenbesparingen en populatiebekostiging om de publieke gezondheid te versterken. Ook streven we naar een gezamenlijke opdracht voor gemeenten en zorgverzekeraars en zorgkantoren, voor gezondheid en preventie en de wettelijke verankering 'spiegelbepalingen'. Voor langdurige en gebundelde preventieprogramma's en kennisbevordering beschikken gemeenten over regiobeelden voor effectieve preventieve inzet.
- **In 2022** zetten we stappen voor passende ondersteuning en zorg richting een toekomstbestendige sturing en financiering van de Wmo via afschaffing van het abonnementstarief en een wetswijziging die resultaatfinanciering mogelijk maakt. Ook starten we met een fundamenteel onderzoek naar de houdbaarheid van de Wmo binnen de context van de vergrijzing. Daarnaast versterken we de lokale regierol van gemeenten bij de uitvoering van een integrale, wijkgerichte ondersteuning en zorgaanbod met specifieke aandacht voor de borging van cliëntondersteuning, mantelzorgondersteuning en het landelijk afsprakenkader hulpmiddelen. Tot slot zetten we ons juridische team binnen het sociaal domein in voor advisering over juridische vraagstukken.
- **In 2022** ondersteunen we de beweging Beschermd Thuis voor kwetsbare groepen door financiële en wettelijke randvoorwaarden voor de doordecentralisatie van beschermd wonen te organiseren, en implementatieondersteuning aan te bieden. Daarnaast geven we invulling aan het adviesrapport 'Een thuis voor iedereen' door stevig in te zetten op het realiseren van woningen en woonvoorzieningen voor kwetsbare groepen. Tot slot verbeteren we de rand-

voorwaarden voor sociale inclusie in samenwerking met het Rijk, Valente (de brancheorganisatie voor participatie, begeleiding en veilige opvang) en cliëntvertegenwoordigers van het platform Mind.

Platform sociaal domein

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Het samenwerkingsplatform Sociaal Domein is een interbestuurlijk knooppunt ter versterking van de uitvoeringskracht van samenwerkende gemeenten en ketenpartners met betrekking tot vraagstukken in het sociaal domein. Vanuit dit platform bevorderen we de samenwerking tussen Rijk, gemeenten en ketenpartners gericht op een toekomstbestendig sociaal domein.

- **In 2022** zorgen we voor overzicht en bundeling van krachten bij lopende programma's en borgen we de structurele inzet en ondersteuning in regio's. Daarnaast versterken we de uitvoeringskracht van gemeenten en het gezamenlijk systeemleren. Ook vergroten we de responsiviteit van de overheid door een feedbackloop te creëren gericht op inhoud en randvoorwaarden. We richten ons daarbij op domeinoverstijgende- en inrichtingsvraagstukken en bieden inhoudelijke expertise om doorbraken te creëren bij complexe casuïstiek.

Informatieknooppunt Zorgfraude

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

In de zorg gaan er vele miljarden euro's om die bedoeld zijn voor hulpbehoevende en kwetsbare mensen in de samenleving. Door serieus met zorggeld om te gaan, houden we de zorg betaalbaar. *Het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ)* onderzoekt en deelt meldingen over zorgfraude, en signaleert trends en ontwikkelingen. Zodoende kan fraude beter en effectiever worden opgespoord en afgehandeld. Met het IKZ kunnen gemeenten kosten op de grote geldstromen besparen door fraude te bestrijden in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Door samen te organiseren, verbeteren we de kwaliteit van het toezicht, en creëren we een effectievere inkoop middels een preventieve aanpak gericht op fouten en fraude. We ondersteunen gemeenten door kennis te delen over de casuïstiek van zorgfraude, en ontsluiten deze via een kennisbank.

- **In 2022** sluiten we alle gemeenten aan op het Informatieknooppunt Zorgfraude en ontwikkelen we een werkend *Waarschuwingsregister*, mits de onderliggende regelgeving hierbij van kracht wordt. Daarnaast verkennen we een interventiegerichte aanpak bij criminele zorgfraude.

Publieke gezondheid

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten willen proactief gezondheidsbeleid maken, en het opdrachtgeverschap richting de GGD's versterken. Dit wordt mogelijk door het monitoren van de gezondheidstoestand, door afwijkende situaties vroegtijdig te signaleren en door informatie te delen met de uitvoeringpartners. Bij het versterken van de gezondheidsbevordering, wordt er met de verzekeraars samen opgetrokken.

- **In 2022** versterken we de sturing op de uitvoeringspraktijk van de publieke gezondheid in samenwerking met de GGD's, verzekeraars en het brede zorgveld. Daarbij zetten we in op gezamenlijke informatievoorziening, waarbij we data verzamelen en op basis van datagestuurde werken nieuwe inzichten kunnen opdoen.

Deze activiteiten zijn als onderdeel van de propositie Publieke gezondheid goedgekeurd door de ALV, onder voorwaarde dat het Rijk gemeenten voldoende compenseert op dit vraagstuk. Voorsnog is aan deze voorwaarde niet voldaan en worden deze activiteiten aangehouden.

3

Leefomgeving

- 3.1 Leefomgeving
- 3.2 Omgevingswet
- 3.3 Energie en klimaat
- 3.4 Regionale economie

Albert Vermuë

Directeur Leefomgeving

De komende jaren is het devies 'uitvoeren, uitvoeren en uitvoeren!' Of het nou om woningbouw gaat of de aanpak van de energie-transitie. Om klimaatadaptatie of de ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied. Uitvoering heeft de hoogste prioriteit.

Ik vind dat bij de overheid beleid en uitvoering te ver uit elkaar zijn gegroeid. Een deel van de problemen waar we nu mee te maken hebben, komt doordat het beleid onvoldoende rekening houdt met de uitvoeringspraktijk. We moeten deze twee werelden weer dichterbij elkaar zien te brengen. Dus als je beleid maakt, moet je ook nagaan wat al werkt en wat niet. De voorzitter van de Algemene Rekenkamer zei wel eens 'regeren is achterom kijken' – dus we moeten in de dagelijkse praktijk te rade gaan en goede impact-analyses maken. Daarnaast dienen we de uitvoering in brede zin te faciliteren, bijvoorbeeld door als VNG instrumenten samen te ontwikkelen en van elkaar te leren.

2022 staat ook in het teken van de Omgevingswet, die per 1 juli zal worden ingevoerd. We werken als gemeenten samen met provincies, waterschappen en het Rijk om het Digitaal Stelsel Omgevingswet op tijd af te krijgen. We zijn hier al jaren mee bezig, en zullen ook komend jaar onze schouders eronder zetten om te zorgen dat deze voorziening straks werkt. Ik denk wel dat we na de lancering een flexibele houding moeten aannemen. We zullen vast niet starten met een rapportcijfer 8, maar eerder met een 6. Belangrijker is dat gemeenten en de VNG samen de

drive behouden om dit digitale stelsel permanent te verbeteren.

We hebben de afgelopen kabinetsperiode vooral gesproken over plannen en beleid – en nu moeten we die plannen gaan uitvoeren. Er is een enorme urgentie om de koe bij de horens te vatten, want we lopen al achter op de landelijke ambities. Extra huizen bouwen is geen beleidsdiscussie, maar een uitvoeringsopgave. De klimaatopgave vergt een versnelling op veel terreinen tegelijk – zoals energiebesparing, duurzame energie, duurzaam verwarmen, industrieel gebruik van meer duurzame energie, infrastructuur voor laadpalen, kansen creëren voor waterstof en het anticiperen op andere weeromstandigheden bij ruimtelijke inrichting en bebouwing. Als gemeenten moeten we zowel preventief handelen, bijvoorbeeld door maatregelen te nemen om CO2 te beperken, als slim reageren om aan de effecten van de klimaatverandering het hoofd te kunnen bieden. Ga van start met het gasvrij maken van wijken, het isoleren van huizen, en het plannen van locaties voor zonne- en windenergie. We weten dat er weerstand zal komen, maar we kunnen niet eindeloos blijven doorpraten. We moeten nu beginnen en volharden, want duurzaamheid vergt uithoudingsvermogen. Laten we dat vooral stap voor stap aanpakken op basis van gezamenlijke uitgangspunten, want ik geloof niet in een alles overkoepelend plan voor de komende twintig jaar. Begin met de dingen die moeten, en betrek je burgers daarbij. De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering zal onze impact versnellen. Dus laten we gewoon beginnen en dingen gaan doen – want we moeten vaart maken!

3.1 Leefomgeving

De grote woningbouw- en bereikbaarheidsopgaven vragen om sturende gemeenten die meer invloed hebben op voldoende en passende woningen en de bereikbaarheid binnen de regio. We streven ernaar dat gemeenten in staat zijn om via omgevingsbeleid de leefbaarheid in de buurt te vergroten en om tot gezondheidswinst voor hun inwoners te komen.

Gemeenten werken aan een leefomgeving die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is. We vergroten daarbij de transparantie van beleid voor de leefomgeving, en maken zo participatie mogelijk. Omdat we beter toegang hebben tot nationale kennis, weten we welke nieuwe uitvoeringsvraagstukken op de gemeenten afkomen, en zijn we sneller in staat dit te vertalen naar handelingsperspectieven op basis waarvan gemeenten sneller oplossingen voor transitieopgaven kunnen inzetten.

Bouwen en wonen

Beleidsinzet

- **In 2022** worden gemeenten meer sturend in de woningbouwopgave, omdat de VNG richting het nieuwe kabinet een samenhangende inzet agendaert op het gebied van ruimte, mobiliteit, milieu en klimaat voor het realiseren van woningen. We streven ernaar om hierover tot goede afspraken met het nieuwe kabinet te komen. Door kennisdeling over grondbeleid en kwaliteitsborging in de bouw worden gemeenten na de zomer in staat gesteld om hun taken binnen het kader van de Omgevingswet, de Woningwet en de Huisvestingswet uit te voeren. Ook ondersteunen we gemeenten om voldoende passende huisvesting voor huidige en toekomstige inwoners mogelijk te maken. Het gaat hierbij ook om de huisvesting van asielzoekers, statushouders en kwetsbare groepen. Tot slot worden de dossiers *Binnensteden* en *Woonwagengebeleid* door belangenbehartiging en dienstverlening verder uitgewerkt.

Mobiliteit

Beleidsinzet

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten om de bereikbaarheid van woon- en werkplekken te versterken door een integrale rijksbenadering van mobiliteit in relatie tot wonen, economie, bereikbaarheidsaspecten stad-land en *first en last mile*. We zetten daarbij in op goede betrokkenheid van gemeenten bij MIRT-programmering, bredere mogelijkheden voor verkeersveiligheid en duurzaam mobiliteitsbeleid.

Vitaal platteland

Beleidsinzet

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten (met veel landelijk gebied) om samen de transities op gang te brengen in landbouw, energie en klimaat, door een goede betrokkenheid van gemeenten bij gebiedsprocessen en de inzet op verbeterde regelgeving voor stikstof en landbouw(hinder) met het oog op uitvoerbaarheid.

Gezonde leefomgeving

Beleidsinzet

- **In 2022** versterken we in samenwerking met de Omgevingsdiensten de mogelijkheden voor gemeenten om hun VTH-taken binnen het kader van de Omgevingswet uit te voeren. We bieden hiervoor *self-assessments*, netwerkbijeenkomsten, instrumentarium en expertmatige ondersteuning. Eveneens ondersteunen we gemeenten bij vraagstukken rondom externe veiligheid, zoals de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen, en bij de luchtkwaliteit. Tot slot wordt de langetermijninzet voor de circulaire economie vastgesteld, en zullen de eerste stappen voor deze transitie worden gezet.

Ruimte, klimaat en water

Beleidsinzet

- **In 2022** versterken we de uitvoeringskracht van gemeenten door volwaardige inbreng in de NOVI-cyclus om daarmee het instrumentarium, de financieringsarrangementen en de interbestuurlijke samenwerking steeds te verbeteren op basis van de uitvoeringspraktijk. In de lobby wordt het vraagstuk *krimp* integraal meegenomen in de verschillende thema's, en brengen we de verschillen en de samenhang tussen groei- en krimpgebieden zichtbaar onder de aandacht.
- **In 2022** brengen we de regelgeving voor de gemeentelijke regierol op orde bij de drukte in de ondergronden bij de aanpak van klimaatverandering zoals bij hitte en wateroverlast.
- **In 2022** dragen we actief bij aan het samenwerkingsverband *Maak Samen Ruimte*, met CROW, Stadswerk en BZK.

Datagestuurd werken

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan handvatten voor de verdere ontwikkeling, bestendinging en opschaling van datagestuurde oplossingen. Momenteel zijn er verschillende monitors beschikbaar over het fysiek domein, elk over een specifiek thema of onderwerp. Omdat er steeds meer sprake is van een interbestuurlijke opgave, neemt de noodzaak voor samenhangende gegevens toe. Daarom werken we aan een strategie over deze samenhangende informatiestromen in het fysiek domein.

- **In 2022** doen we onderzoek naar een strategie over datagestuurd werken binnen het domein leefomgeving, en brengen we vanuit gemeentelijk perspectief de toepassingsmogelijkheden hiervoor in kaart. Hieruit moet blijken hoe we willen omgaan met en sturen op data, in samenwerking en afstemming met de VNG-bedrijven, -commissies en leden. Tegelijkertijd ontwikkelen we samen met gemeenten en belangrijke stakeholders een monitor voor de Omgevingswet, een woonmonitor, en een monitor voor regionale economie.

Bodem en ondergrond

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan handvatten om vraagstukken over bodem en ondergrond in de volle breedte te kunnen beantwoorden.

- **In 2022** gaan we de gegevens over de energietransitie, klimaatadaptatie en bodem en ondergrond in onderlinge samenhang ontsluiten, zo mogelijk door uitbreiding van de Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO). Daarnaast zetten we een regionaal kennisnetwerk voor de uitvoering op over milieu- en ruimtelijke-orderingstaken.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben, om de leefomgeving gezond en veilig te houden, behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH).

- **In 2022** versterken we de uitvoeringskracht van gemeenten door hen toe te rusten om het opdrachtgeverschap aan de omgevingsdiensten te verbeteren, en ondersteunen wij gemeenten bij het vereenvoudigen van de uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving. Daarbij ronden we de discussie rond het basistakenpakket in 2022 af. Ook stellen we samen met netwerkpartners een uitvoeringsagenda op voor VTH en een veilige omgeving. We maken daarbij gebruik van diverse onderzoeken, zoals die van de Commissie van Aartsen. Zo maken we bijvoorbeeld een interbestuurlijke externe veiligheidsmonitor en participeren we in het opzetten van een VTH-kennisinfrastructuur in samenwerking met onze partners op interbestuurlijk niveau.

Wonen

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan handelingsperspectief rondom de woonopgave, die door het kabinet geformuleerd is als het bouwen van 1 miljoen woningen.

- **In 2022** gaan we onder andere data over bouwen en wonen beter toegankelijk maken, zo mogelijk door uitbreiding van de Lokale Monitor Wonen. Ook bieden we voorbeeldproducten aan op het gebied van grondbeleid als onderdeel van de Omgevingswet. Daarnaast gaan we in gesprek met het nieuwe kabinet en stakeholders over hoe de woningbouw is te versnellen en hoe we voldoende woningen kunnen bouwen voor specifieke doelgroepen.

Circulaire economie en afval

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan uitvoeringsondersteuning bij het optimaliseren van de afvalstromen.

- **In 2022** zullen we aan gemeenten de onderzoeksresultaten aanbieden over het voorkómen van afval en de afvalinzameling, zodat er slimme maatregelen kunnen worden genomen om op de afvalinzameling kosten te besparen.

Telecommunicatiewet en 5G

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten moeten de processen en organisatie aanpassen op de invoering van de nieuwe Telecommunicatiewet. Daarnaast hebben gemeenten behoefte aan het verbeteren van de kwaliteit van graafbeleid. Dit is mogelijk door uniforme implementatie van nieuwe wetgeving en een vereenvoudiging van processen. Dit vraagstuk hangt samen met de klimaatadaptatie, de energieopgave, en de wens van gemeenten om wat betreft de ondergrond meer de regie te kunnen voeren.

- **In 2022** werken we lagere regelgeving uit, samen met het Ministerie van EZK en de Autoriteit Consument & Markt (ACM), om de praktische uitvoerbaarheid van de Telecommunicatiewet door gemeenten mogelijk te maken. We zetten daarbij in op complexiteitsreductie van de implementatie waardoor er kostenefficiëntie kan ontstaan.
- **In 2022** werken we de *medegebruik-verplichting* uit die voortkomt uit de nieuwe Telecommunicatiewet. Daarnaast onderzoeken we telecomleges en herstraattarieven. Ook stellen we samen met de ACM een leidraad op voor de grootschalige uitrol van glasvezel, en zullen we de processen voor het aanvragen van een graafvergunning verbeteren. Daarnaast gaan we met gemeenten standaardvoorwaarden, -contracten en leges uitwerken voor antennes, in samenwerking met de telecomsector. Tot slot ondersteunen we een community waarin 200 ambtenaren kennis delen over 5G en digitale connectiviteit.

De Omgevingswet treedt op 1 juli 2022 in werking, en staat voor een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving. De uitgangspunten hiervoor zijn minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, snellere besluitvorming, en lokaal maatwerk en vertrouwen. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de implementatie van de Omgevingswet, waarbij de VNG ze in de komende jaren zal faciliteren om deze zodanig uit te voeren dat er voor burgers, bedrijven en overheden geen onverantwoorde risico's ontstaan.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

[Gezamenlijke uitvoering](#) | [Ontwikkelingen in 2022](#)

Het DSO bestaat uit een landelijke voorziening (DSO-LV), collectieve voorzieningen voor gemeenten (DSO-CG), en uit individuele voorzieningen van overheden. Gemeenten hebben een goed werkend DSO nodig om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren. Dat geldt vooral ten aanzien van planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het DSO en de landelijke en lokale softwarevoorzieningen die hiermee samenhangen, worden zowel voor de korte als voor de lange termijn ontwikkeld. De voorzieningen dienen aan te sluiten op collectieve behoeften, en rekening te houden met beleidskaders en architectuurprincipes.

- **In 2022** kunnen alle gemeenten per 1 juli aansluiten op het DSO, en worden ze in staat gesteld om hiermee te werken. Daarnaast organiseren we het collectief beheer en de verdere doorontwikkeling van het DSO. Daarvoor richten we een *demand*- en regieorganisatie in, die zich bezig gaat houden met het ontwikkelen en bewaken van strategische lijnen, het uitvoeren van strategisch portfoliomanagement, het uitvoeren van relatie- en stakeholdermanagement en het strategisch leveranciersmanagement. Deze organisatie zal ook gemeentelijke wensen inventariseren, en deze terugkoppelen naar de ontwikkelorganisaties die mede worden aangestuurd vanuit de demand- en regieorganisatie. Andere taken bestaan uit het uitvoeren

van innovatieve projecten en praktijkproeven, het analyseren en prioriteren van demandwensen op de korte termijn, het testen en toetsen van opgeleverde functionaliteit, en het creëren van een actueel overzicht van het DSO.

- **In 2022** wordt de implementatie en aansluiting op het DSO landelijk gemonitord. Hiervoor wordt er een nul-meting uitgevoerd, waarbij ook aandacht wordt besteed aan technische koppelvlakken die operationeel moeten zijn. Gemeenten kunnen hierdoor hun prestaties beoordelen en vergelijken, zodat het duidelijk wordt wanneer bijsturing noodzakelijk is en de inzet moet worden aangepast. Deze monitor biedt gemeenten ook de mogelijkheid om de gemeenteraad en inwoners te voorzien van verantwoordingsinformatie.

Implementatieondersteuning en communicatie

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten zijn in staat om per 1 juli 2022 te werken conform de Omgevingswet. Om aan te geven aan welke eisen gemeenten moeten voldoen, is met de *Gezamenlijke Route 2022* een roadmap voor de invoering van de Omgevingswet opgesteld. Om op basis hiervan uitvoering te geven aan de implementatie, zijn gemeenten regionaal met elkaar in contact en kunnen ze elkaar bevragen en kennis delen.

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij implementatievraagstukken rondom de Omgevingswet met de *Regionale Implementatiecoaches Omgevingswet (RIO)*, het *Bureau Implementatieondersteuning (BIO)*, en met DSO-werkplaatsen waarin gemeenten (deel)ketens kunnen beproeven. Op basis hiervan zijn gemeenten goed op de hoogte van het collectieve producten- en dienstenaanbod dat door de demand- en regieorganisatie wordt aangeboden, en weten ze met welke nieuwe ontwikkelingen ze rekening dienen te houden. Om dit ook in de toekomst te kunnen waarmaken, wordt de kennis en het instrumentarium van het programma Omgevingswet binnen de VNG-lijnorganisatie ingebed.

3.3 Energie en klimaat

Gemeenten staan aan de vooravond van een forse slag in de transitie naar een duurzame energievoorziening, energiegebruik, CO₂-reductie, klimaatadaptatie, en daarmee naar een circulaire economie voor hun inwoners. Verder hebben gemeenten behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering van het Klimaatakkoord en de energietransitie. Daarbij ligt de nadruk op de gebouwde omgeving, de wijkgerichte aanpak, en op elektriciteit en mobiliteit.

Beleidsinzet

- **In 2022** maken we afspraken met stakeholders, waaronder het Rijk en de medeoverheden, om de randvoorwaarden voor de uitvoering van het Klimaatakkoord op orde te krijgen. Daarbij benutten we ook de lobby richting Staten-Generaal en het Europees Parlement. Waar afspraken onvoldoende zijn uitgewerkt, maken we inzichtelijk wat dit betekent voor het tempo en de reikwijdte van de uitvoering. Daarnaast stellen we met medeoverheden regionale mobiliteitsregio's vast, verbinden we de laadinfrastructuur-opgave aan de RES/CES, en zorgen we dat de beleidskaders voor Zero-emissie Stadslogistiek (ZES) op orde zijn. Tot slot maken we voor de beleidsmatige inzet van landbouw en landgebruik, als onderdeel van Klimaatakkoord, inzichtelijk welke tegemoetkoming gemeenten kunnen ontvangen voor de opgaven rond bomen, bos en natuur, en hoe hierin kan worden samengewerkt met medeoverheden.
- **In 2022** vullen we de randvoorwaarden verder in om het Klimaatakkoord te kunnen uitvoeren samen met het rijk en medeoverheden. Vanuit gemeentelijk perspectief zijn daarbij drie zaken van belang. Zo moet de energietransitie haalbaar en betaalbaar zijn voor de samenleving, krijgen gemeenten de juiste bevoegdheden om hun regierol in te vullen en komt er een vergoeding voor de uitvoeringslasten. Als aan deze randvoorwaarden niet kan worden voldaan, maken we inzichtelijk wat hiervan de gevolgen zijn voor het tempo en de daadkracht van de uitvoering.

De ambities ten aanzien van de energietransitie krijgen concreet vorm in steeds meer sectoren. Zo dragen gemeenten in regioverband bij aan de Regionale Energiestrategieën (RES), heeft de industrie haar plannen vastgelegd in de Cluster Energiestrategieën (CES) en is de laadbehoefte van de mobiliteitssector vastgelegd in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Tegelijkertijd is er sprake van schaarste, zowel in ruimte als in netcapaciteit.

- **In 2022** brengen we voor gemeenten en andere medeoverheden inzicht en overzicht in vraagstukken op het gebied van de energietransitie. Daarbij stellen we een eerste afwegingskader op waaruit blijkt wat er van gemeenten wordt verwacht.

Verduurzaming gebouwde omgeving

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving is een forse en complexe opgave. Gemeenten hebben hierbij behoefte aan overzicht, handelingsperspectief en ondersteuning. Denk daarbij aan inzicht in sturing op de naleving van verduurzamingsmaatregelen in het bedrijfsleven, en bruikbare data waarmee er prioriteiten kunnen worden gesteld gebaseerd op factoren zoals de financiële draagkracht van bewoners en 'drukte in de ondergrond'. Door problemen uit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk breder te agenderen, worden er ook andere ketenpartners betrokken die op basis hiervan veranderingen kunnen doorvoeren.

- **In 2022** maken we inzichtelijk hoe gemeenten invulling kunnen geven aan de verduurzamingsopgaven in de gebouwde omgeving. We beginnen daarbij met onderwerpen zoals warmtevraag-en-aanbod, doelgroepen en wijkgericht werken, huursector, individuele particuliere woningeigenaren en utiliteitssector (waaronder de label C-verplichting en de energiebesparingsplicht voor ondernemers en bedrijven). We ondersteunen gemeenten ook door sturingsdata beschikbaar te stellen via de *Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving* (DEGO). Tot slot maken we inzichtelijk welke juridische en financiële uitvoeringskaders gemeenten nodig hebben om deze taken uit te voeren, en gaan we hierover in gesprek met stakeholders.

Regionale Energiestrategie

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

De gemeentelijke inzet op de energie-infrastructuur is noodzakelijk om te kunnen meebeslissen over de benodigde toekomstige netcapaciteit in relatie tot de lokale energieplannen. Daarbij voeren we gesprekken met regionale netbeheerders om de financiële uitvoeringskaders op orde te krijgen vanuit de gemeentelijke rol als aandeelhouder. In samenwerking met het *Nationaal Programma RES* bieden we handreikingen aan, en creëren we overzicht van en inzicht in de benodigde financiële, planvormings- en andere uitvoeringsinstrumenten en -middelen.

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij het tot uitvoering brengen van de *Regionale Energiestrategie* (RES) (van plan naar project), met aandacht voor participatie, vergunningverlening en financiering. We helpen gemeenten bij het regionaal en integraal inzichtelijk maken van hun energiebehoefte op de langere termijn, en geven aan wat dit betekent voor het beheer en de aanpassing van de energie-infrastructuur. Daarnaast bieden we inhoudelijke ondersteuning bij investeringsvraagstukken van regionale netbeheerders. Ook zorgen we ervoor dat gemeenten de inwoners tijdig kunnen betrekken in dit soort processen.

Wijkgerichte aanpak

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Het is van belang dat gemeenten de inwoners op het juiste moment bij de energietransitie kunnen betrekken.

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten met participatie-instrumenten gericht op draagvlak creëren bij inwoners. Daarbij zorgen we ervoor dat gemeenten in staat worden gesteld om hun aanpak te verbinden aan de integrale plannen voor aardgasvrije wijken.

Mobiliteit

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Om de mobiliteitssector te verduurzamen, hebben gemeenten behoefte aan datagestuurde inzichten.

- **In 2022** stellen we data beschikbaar over de gemeentelijke verduurzaming van de mobiliteitssector, waardoor het eenvoudiger wordt om gericht te sturen en om de voortgang te vergelijken met andere gemeenten. We verkennen welke inzichten er nodig zijn om de grond-, weg- en waterbouw (GWW) en het doelgroepenvervoer te verduurzamen om zo de doelen uit het Klimaatakkoord te kunnen halen, en ondersteunen gemeenten die hier al mee bezig zijn. Tot slot verkennen we hoe naast verduurzaming ook verandering en vermindering als handelingsperspectieven kunnen worden ingezet binnen de gemeentelijke uitvoering, waarmee er een breder instrumentenpalet ontstaat om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

Industrie, landbouw en landgebruik

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

In samenhang met de bredere VNG-inzet op thema's zoals energie-infrastructuur en natuurbeleid, ondersteunen we gemeenten bij de uitvoering van het Klimaatakkoord voor de sectoren 'Industrie' en 'Landbouw & landgebruik'.

- **In 2022** faciliteren we gesprekken tussen gemeenten die zwaardere industrie huisvesten, om ervaringen en best practices te delen en om gezamenlijk uitvoeringskaders op te stellen. Door met elkaar op te trekken, kunnen inzichten en resultaten breder worden gedeeld met andere gemeenten.
- **In 2022** vertalen we de opgaven uit het Klimaatakkoord op het gebied van landbouw en landgebruik naar concrete producten – waaronder sturingsdata – waarmee gemeenten de uitvoering kunnen ondersteunen. We dragen daarmee bij aan de opgaven in het bredere landelijke gebied, zoals de vernieuwing van het landelijk gebied, de versterking van het economisch potentieel en de reductie van stikstofuitstoot.

Klimaatakkoord

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten willen meer inzicht in hoe opgaven uit het Klimaatakkoord in de volle breedte van het gemeentelijk domein kunnen worden uitgevoerd, zodat ze hiermee gericht aan de slag kunnen. We ontwikkelen producten en middelen die gemeenten hierin ondersteunen, zoals stappenplannen en handreikingen om de uitvoering te verbinden aan andere domeinen.

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij het vertalen van het Klimaatakkoord naar de uitvoeringspraktijk. Daarbij maken we verbinding met andere domeinen en opgaven, bijvoorbeeld bij de ruimtelijke inpassing van de energie-infrastructuur.

3.4 Regionale economie

Gemeenten willen op regionale schaal samenwerken aan een duurzame economie, zodat zij ook in de toekomst kunnen anticiperen op tijden van laagconjunctuur. Door de sociale en fysieke infrastructuur te versterken, zorgen gemeenten voor een goed vestigingsklimaat. Door de werkgelegenheid te vergroten op basis van een human capital-agenda, kunnen meer inwoners en ondernemers goed wonen, werken en ondernemen.

Beleidsinzet

- **In 2022** maken we met het nieuwe kabinet afspraken over duurzaam economisch herstel (duurzaamheid, arbeidsmarkt, onderwijs en economisch potentieel) en over de versterking van economische regio's (onder andere via de bestuurlijke en ambtelijke Taskforce *Economisch herstel*). We voeren samen met Platform 31 het kennisprogramma *regionale economie* uit. Daarnaast breiden we de sociale-impactmonitor uit met economische indicatoren.

Economische herstelplannen

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij de uitvoering van economische herstelplannen, gericht op het transformeren naar een duurzame economie en een arbeidsmarkt die hiervoor de mensen kan leveren. Dat doen we bijvoorbeeld door kennis te delen, professionalisering van inkoop en aanbesteding te faciliteren, innovatie te stimuleren, ervaringen uit te wisselen en netwerken te verbinden – bij de aanpak van de crisis op binnensteden en dorpskernen. Ook maken we samen met kennisinstellingen en bedrijfsleven handreikingen, datatools en digitale platforms, en organiseren we landelijke en regionale bijeenkomsten.

4

Democratisch besturen

- 4.1 Vitale lokale democratie
- 4.2 Optimaal lokaal bestuur
- 4.3 De veilige gemeente

Pieter Jeroense

Plaatsvervangend algemeen directeur VNG

Voor mij staat komend jaar één onderwerp met stip bovenaan: de gemeenteraadsverkiezingen! We denken na over de organisatie ervan en de mogelijk blijvende impact hierop van de coronamaatregelen. Als na de verkiezingen de nieuwe gemeenteraden worden geïnstalleerd en de colleges worden gevormd, dan staan we voor hen klaar met een passend opleidings- en trainingsaanbod.

We hebben de afgelopen vier jaar met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de belangenverenigingen samengewerkt in het programma *Democratie in Actie*, met als doel het onderhouden en levend houden van de democratie. Raadsleden zijn vrijwilligers die op basis van vertrouwen dit werk doen naast een reguliere baan. Het is een enorme klus om elke vier jaar negenduizend mensen te vinden die dit werk willen doen. Dus als je dan beseft dat een op de drie raadsleden lid is van een lokale partij die geen toegang heeft tot de kennis en financieringsmogelijkheden van de landelijke partijen, dan zie ik het als onze taak om die positie gelijk te trekken voor alle raadsleden.

De vraag is hoe je het raadswerk zelf en samen met je inwoners zo goed mogelijk zou kunnen doen. De VNG heeft de ondersteuning bij raadswerk geïntensiveerd. Dat blijkt hard nodig omdat gemeenten meer taken hebben gekregen, en er ook meer wisselingen zijn gezien de toegenomen complexiteit van het raadswerk. Maatschappelijke onrust en desinformatie spelen daarbij tevens een

rol. Want ondanks dat er nog steeds een groot vertrouwen is in de organisatie van verkiezingen, vertrouwen mensen soms niet meer wat er om hen heen gebeurt, en zien ze overal complotten. Ook daarmee moeten we als gemeenten leren omgaan.

Op het gebied van veiligheid en openbare orde besteden we ook komend jaar veel aandacht aan ondermijning. De onder- en bovenwereld komen dichter bij elkaar, en ook in de gemeenteraad vindt er inmenging plaats. Dat heeft een relatie met de leefbaarheid, want in wijken waar mensen school-, werk- en taalachterstanden hebben, is er meer criminaliteit. Gemeenten willen langdurig investeren in zo'n wijk en willen inzetten op een preventieve aanpak, bijvoorbeeld om te voorkomen dat jongeren het verkeerde pad op gaan. Met een gezamenlijke gemeentelijke aanpak kunnen we deze inzet steunen. Bijvoorbeeld door bestuurlijke kennis te delen, en door data uit te wisselen en te analyseren op basis waarvan gemeenten tot betere oplossingen kunnen komen. Dat is zowel organisatorisch, technisch als ethisch een ingewikkeld vraagstuk, want ondermijning is een veelkoppig verschijnsel.

Ten slotte zal in 2022, na de gemeenteraadsverkiezingen, de invulling van de VNG-commissies en het VNG-bestuur zich wijzigen. Ik heb er vertrouwen in dat gemeenten en VNG, ook in een nieuwe samenstelling, de komende jaren de juiste prioriteiten zullen stellen en zo de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering zullen versterken.

4.1 Vitale lokale democratie

Vitale lokale democratie

Beleidsinzet

Lokale politieke partijen dragen in belangrijke mate bij aan een representatief lokaal bestuur. Om deze partijen te ondersteunen, beschikken zij in 2022, evenals de landelijk opererende partijen, kunnen beschikken over meer financiële middelen. Daarnaast versterken we de ondersteuning via het Kennispunt Lokale Politieke Partijen (LPP).

Ondersteuning representatieve democratie

Beleidsinzet

- **In 2022** bieden we extra ondersteuning aan nieuwe gemeenteraadsleden en wethouders, en analyseren we alle raads- en collegeakkoorden zodat ons ondersteuningsaanbod blijft aansluiten op de actuele gemeentelijke behoeften. Daarnaast bieden we gemeenten een nieuw instrumentarium aan om lokale toekomstvisies te maken, gericht op de ontwikkeling van lokale democratische functies. Dat doen we bijvoorbeeld door reflectiebijeenkomsten (zoals de *Raad op Zaterdag*) te organiseren over het dagelijks werk voor gemeenteraden, en door de publicatiereeks *VNG Raadgevers* te actualiseren en aan te vullen. Vanuit een *Kennispunt Lokale Politieke Partijen (LPP)* proberen we de ongelijke kennisposities op te heffen tussen de lokale politieke partijen enerzijds, en anderzijds de lokale politieke partijen met een directe binding aan de landelijke politiek.

Ondersteuning maatschappelijke en participatieve democratie

Gezamenlijke uitvoering | ontwikkelingen 2022

- **In 2022** zetten we de succesvolle onderdelen van het programma *Democratie in Actie* voort. Daarbij anticiperen we op mogelijkheden voor nieuwe door het Rijk gefinancierde programma's, en/of projecten die bijdragen aan de vernieuwing van de lokale democratie en aan een verbetering van de participatiemogelijkheden voor inwoners. Daarnaast faciliteren we gemeenten bij het doorontwikkelen van digitale participatie, en versterken we met het project *Democratie en Jongeren* de mogelijkheden om jongeren bij het democratisch proces te betrekken.

- **In 2022** zetten we het instrument *Quick Scan Lokale Democratie* voort, dat momenteel al door 80 gemeenten wordt gebruikt. Op basis hiervan kunnen gemeenten de werking van hun lokale democratie meten, en zo verbeteracties formuleren en realiseren. Daarbij wordt er ook ondersteuning aangeboden op het gebied van scenario-denken.

4.2 Optimaal lokaal bestuur

Om invulling te geven aan hun (toegenomen) taken is het van belang dat gemeenten kunnen beschikken over de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden.

Verbetering interbestuurlijke verhoudingen

Beleidsinzet

- **In 2022** streven we ernaar dat de wetgever het VNG-voorstel voor de Wet op het decentraal bestuur overneemt, en dat het parlement het wetsvoorstel behandelt en aanvaardt. Mede hierdoor worden de interbestuurlijke verhoudingen merkbaar verbeterd: een en ander conform de adviezen van de studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen.

Ondersteuning regionaal samenwerken

Beleidsinzet

- **In 2022** kunnen gemeenten de stand van hun regionale samenwerking meten en verbetervoorstellen formuleren. Ook bieden we oplossingen voor het vraagstuk van congruente regio's, toetsen we de werking van het Beleidskader gemeentelijke herindelingen en passen we deze waar nodig aan.

Bevordering kwaliteit lokale democratie en lokaal bestuur

Beleidsinzet

- We ondersteunen de kwaliteitsverbetering van bestaande 'instituten', zoals de gemeenteraad, college van B&W, burgemeester, griffier en gemeentesecretaris, alsook de daaraan verbonden bestuurlijke organisatie.
- **In 2022** stellen we een door de leden gedragen visie vast op interbestuurlijk toezicht. Daarnaast nemen we het initiatief om een brede coalitie tot stand te brengen voor het lokale vrije woord, waarmee de positie van lokale journalistiek duurzaam kan worden gewaarborgd. We voorzien de Toekomstagenda voor de vernieuwing van de lokale democratie van een implementatieplan en beginnen met de uitvoering daarvan.

Bevordering juridische expertise kwaliteit lokaal bestuur

Beleidsinzet

- **In 2022** werken we aan verdere verbetering van voor gemeenten cruciale wetgeving en dossiers zoals de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, de Kieswet en de wetgeving op het gebied van overheidsprivaatrecht. Daarnaast voeren we verbeteringen en vernieuwingen door in het verkiezingsproces door uitvoering te geven aan de Verkiezingsagenda 2030. Tot slot streven we ernaar dat er een nieuwe Alcoholwet door het parlement wordt aanvaard.

Ondersteuning regionaal samenwerken

Gezamenlijke uitvoering | ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten in minstens vijf regioverbanden met de Quickscan Regionale Samenwerking bij het meten van de kwaliteit en verbeteren van de inrichting van het regionaal samenwerken. Ook onderzoeken we samen met gemeenten of het Beleidskader gemeentelijke herindelingen voldoet, of dat het moet worden aangepast om te komen tot meer congruente regio's zonder bestuurlijke spaghetti. Daarbij kijken we onder meer naar de democratische legitimiteit en delen we nieuwe inzichten en oplossingen, zoals regio-arrangementen. Op basis van adviezen van het VNG curatorium onderzoeken we of we modellen kunnen ontwikkelen voor het inrichten van regionale samenwerking. Deze kunnen voor gemeenten dienen als referentie bij de nieuwe inrichting van regionale samenwerking of bij de bijstelling daarvan na evaluatie.

Bevordering juridische expertise kwaliteit lokaal bestuur

Gezamenlijke uitvoering | ontwikkelingen in 2022

Bij het verbeteren en vernieuwen van het verkiezingsproces op basis van de Verkiezingsagenda 2030 wordt de expertise van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) benut.

Aanpak ondermijning

Beleidsinzet

- **In 2022** zorgen we ervoor dat vanuit het Rijk de financiering en wetgeving wordt verbeterd om de lokale aanpak van ondermijning te verstevigen. De VNG heeft positie gekozen en levert bijdragen in het netwerk. Daarnaast versterken we de informatiepositie en gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten, actualiseren we de toolkits voor het netwerk weerbaar bestuur, en brengen we de verbinding tot stand tussen de wijkaanpak op ondermijning en de zorg.

Toezicht en handhaving

Beleidsinzet

- **In 2022** stellen we gemeenten in staat om hun toezichhoudende taak in de openbare ruimte uit te voeren op basis van de agenda op toezicht en handhaving. Ook het beheer en onderhoud van de uniformen voor buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) krijgt definitief een passende plek.

Zorg en veiligheid

Beleidsinzet

- **In 2022** ronden we het programma *Samen tegen Mensenhandel* af waardoor het netwerk mensenhandel is versterkt. Voorts wordt er een advies uitgebracht over de uitvoering van nazorg aan ex-gedetineerden en voeren we aanpassingen door ter versterking van de aanpak van personen met verward gedrag. Tot slot zullen we bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de Zorg- en Veiligheidshuizen.

Disruptie

Beleidsinzet

- **In 2022** vergroten we de organisatiekracht van het adviesteam bij de lokale aanpak van polarisatie en maatschappelijke onrust. Ook bieden we gemeenten een uitgewerkt leer- en ondersteuningsaanbod.

Digitale veiligheid

Beleidsinzet

- **In 2022** werken we de Agenda Digitale Veiligheid verder uit op het gebied van digitale criminaliteit ten aanzien van het handelingsperspectief op bevoegdheden, verantwoordelijkheden en rollen. Als netwerkregisseur in het OOV-domein stimuleren we bij de veiligheidspartners dat digitale veiligheid onderdeel wordt van het reguliere werk.

Aanpak ondermijning

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Om de lokale aanpak van ondermijning te verstevigen, wordt de informatiepositie van gemeenten verbeterd door bij te dragen aan de landelijke ontwikkeling van de *Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart* (DOOK). Dit systeem registreert onregelmatigheden die zouden kunnen wijzen op ondermijning en criminaliteit.

Toezicht en handhaving

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Om de toezichhoudende taak van gemeenten in de openbare ruimte te verbeteren, stimuleren we de professionalisering van buitengewoon opsporingsambtenaars (BOA's). Bijvoorbeeld door gezamenlijk het onderhoud en de aanpassing van een herkenbaar en veilig BOA-uniform te realiseren.

Zorg en veiligheid

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** dragen we bij aan de verdere ontwikkeling van de zorg- en veiligheidshuizen voor kwetsbare inwoners.

Beleidsvorming in netwerken

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** organiseren we een netwerkdiner met topbestuurders en met stakeholders, zoals ministers en directeurs van veiligheidsorganisaties, om de gemeentelijke belangen op het gebied van openbare orde en veiligheid onder de aandacht te brengen.

5

Informatie samenleving

- 5.1 Gemeentelijke informatievoorziening (Digitale transitie)
- 5.2 Digitale overheid
- 5.3 Digitale veiligheid
- 5.4 Verantwoord datagestuurd werken
- 5.5 Ethiek, digitale grondrechten en innovatie

Nathan Ducastel

directeur Informatiesamenleving en VNG Realisatie

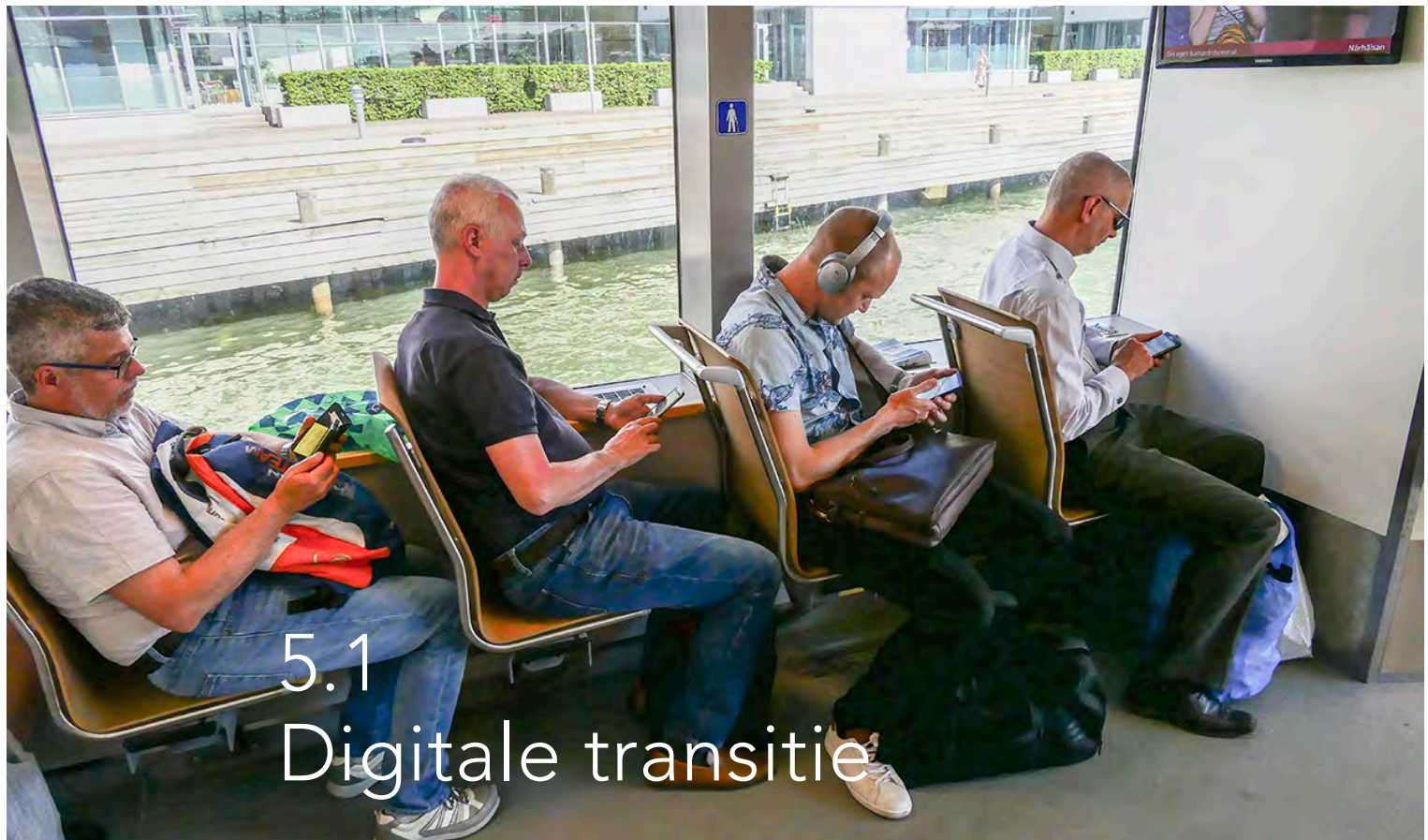
Ik verwacht dat het nieuwe kabinet op nationaal en internationaal niveau de digitalisering zal omarmen als een van de grote transitie's. Dit zal doorlinken tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in 2022, en bij de collegevorming die daarop volgt. Wat betekent digitalisering op lokaal niveau? Hoe maken we onze samenleving tot op het niveau van de individuele burger digitaal bewust en weerbaar? Willen we dat onze lokale gemeenschappen bijvoorbeeld WhatsApp inzetten bij buurtpreventie, of moeten we op zoek gaan naar open en lokale varianten? Dat zijn de wezenlijke gesprekken die we met elkaar dienen te voeren. Het is onze taak als overheid om deze gesprekken te stimuleren, en om de benodigde kennis en expertise daarvoor aan te trekken.

Ik zie veel kansen op het gebied van datagestuurde werken, bijvoorbeeld wat betreft corona, de Omgevingswet en de woningopgave. Maar gemeenten moeten die kansen wel verzilveren. Het wordt tijd dat we pilots en experimenten omzetten naar lijnactiviteiten. Dat is best ingewikkeld, en niet geheel zonder risico. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van wifi-tracking. Gemeenten moeten de vraag beantwoorden waar ze de grens willen trekken tussen datagestuurde inzichten en de grondrechten vanuit een juridisch perspectief. Wat betekent dat voor de regels die we stellen, en voor de lokale invulling die we daaraan geven? Denk bijvoorbeeld aan de gegevensuitwisseling over de kinderopvangtoeslag. Gegevens die je aan de ene kant gebruikt, mag je niet zomaar ergens anders voor gebruiken – terwijl dat wel in de rede zou kunnen liggen. Hoe kunnen

we daar een werkend geheel van maken? Daarover moeten we met elkaar en met onze ketenpartners in gesprek gaan.

Er zijn binnen de informatiesamenleving ook bedreigingen, waardoor de aandacht voor informatieveiligheid de komende jaren verder zal toenemen. De collectieve ondersteuning van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) ontslaat gemeenten niet van het zelf moeten regelen en nadenken. Mondiale ontwikkelingen gaan snel, en het aantal incidenten – zoals het hacken van de gemeente Hof van Twente – neemt toe. We moeten ervoor zorgen dat we, zowel collectief als individueel, voldoende geëquipeerd zijn. Cybercrime maakt een enorme ontwikkeling door, zodat de digitale manifestatie van het maatschappelijk verkeer niet alleen informatieveiligheid vereist, maar ook aandacht voor cyberweerbaarheid. Gemeenten moeten de basis op orde brengen en houden, en hulpmiddelen gebruiken om alert te zijn, want we willen met elkaar sterk staan ten opzichte van deze ontwrichtende krachten.

Om te kunnen presteren zijn er investeringen nodig in de ICT-kennis aangaande een informatielandschap conform Common Ground. Gemeenten willen niet alleen nú robuust zijn, maar ook nog over tien jaar. De marktafhankelijkheden van legacy-systemen nemen nog steeds toe, dus moeten we onze bedrijfsvoering zo inrichten dat we weten waar we het over hebben opdat we ook in toekomst 'digitaal fit' zijn. Hiervoor is de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering een belangrijk vehikel voor gemeenten.

5.1 Digitale transitie

De digitalisering van de samenleving leidt tot de opgave om op een maatschappelijk verantwoorde manier richting te geven aan technologische innovatie en de manier waarop we technologieën willen en kunnen inzetten. Om aan deze opgaven te kunnen bijdragen, hebben gemeenten een moderne en flexibele informatievoorziening nodig. Common Ground is een informatiekundige visie op basis waarvan we gegevens binnen gemeenten eenvoudiger, sneller en slimmer gaan inrichten. Common Ground is dus geen doel op zich, maar ondersteunt de maatschappelijke opgaven en wordt toegepast bij de realisatie van informatiekundige projecten en programma's vanuit de GGU en subsidies. Gemeenten passen deze nieuwe informatiekundige visie toe door een informatie-architectuur te implementeren op basis van de principes en een bijbehorende set van uitwisselingsstandaarden. Daarnaast versterken ze het opdrachtgeverschap richting marktpartijen om het aanbod beter te laten aansluiten op hun behoeften. We bevorderen het toepassen van deze principes in de uitwisseling van gegevens tussen overheden en hun uitvoeringsorganisaties via de afspraken zoals die gemaakt worden binnen de *Public Ground* en de Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO). We bevorderen de digitale transitie door middel van generieke implementatieondersteuning en de toepassing van bouwstenen in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.

Beleidsinzet

Veel nieuwe kaders komen de komende jaren vanuit Europa en vanuit de landelijke overheid. Dat vraagt om vertaling van overheidsbrede afspraken naar de gemeentelijke uitvoering.

- **In 2022** zetten we de eerste stappen gericht op coördinatie en regievoering op planvorming en implementatie van Europese wetgeving bij gemeenten. Daarnaast adviseren we bestuur en uitvoering bij standaardisatieprocessen. Op bestuurlijk niveau zorgen we voor afstemming van stappen naar gezamenlijke beleidsvoering en afstemming met betrokken marktpartijen. Bij de ingebruikname van nieuwe producten, zoals API's, voeren we regie op het samenspel tussen ingebruikname, betrokkenheid stakeholders en invulling randvoorwaarden. We realiseren ook samenwerking bij toepassingen van nieuwe (OS-)software door beleidsprincipes te formuleren en de gedefinieerde randvoorwaarden te bewaken in het uitvoeringsproces.
- **In 2022** zetten we in op de versnelling van Common Ground door beleidsmatige ontwikkelingen te toetsen op de relatie met deze informatiekundige visie, door bij te dragen aan (start) notities om de toepassing van Common Ground-principes mogelijk te maken bij bestaande en nieuwe ontwikkelingen en bij wet- en regelgeving. Tot slot toetsen we huidige en nieuwe initiatieven aan de basisgedachten van Public Ground. Dat is een samenwerkingsverband van gemeenten met uitvoeringsorganisaties uit de Manifestgroep gericht op het creëren van een eenduidig en gestandaardiseerd afsprakenstelsel omtrent datadeling binnen de overheid.

Kaders en Standaarden

Gezamenlijk uitvoering | Structurele diensten

Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT

GIBIT (Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT) is een verzameling hulpmiddelen waarmee de inkoop van ICT-diensten en -producten wordt gestandaardiseerd. De GIBIT-toolbox bevat onder meer voorwaarden, toelichtingen, kwaliteitsnormen, een overeenkomsten-generator, een stappenplan aansprakelijkheid, en een checklist schadebepaling. Deze hulpmiddelen ondersteunen het professionaliseren van de gezamenlijke inkoop van ICT-diensten en producten, waardoor gemeenten een betere prijs-kwaliteit-verhouding krijgen. In 2022 wordt de GIBIT beheerd, doorontwikkeld en uitgebreid met nieuwe inzichten over een informatiekundig landschap.

Gemeentelijke model-architectuur

De Gemeentelijke model-architectuur (GEMMA) is de landelijke referentiearchitectuur voor gemeenten. GEMMA helpt gemeenten en leveranciers om de gemeentelijke informatievoorziening te standaardiseren, geeft antwoord op de belangrijkste architectuurvraagstukken, en is een middel om qua informatievoorziening overzicht te creëren, opdat bestuur en management alle ontwikkelingen in samenhang kunnen aansturen. GEMMA wordt continu geactualiseerd op basis van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van het gegevenslandschap, en ondersteunt de transitie richting de informatiekundige visie Common Ground. Door onder architectuur te ontwikkelen, te bouwen, aan te schaffen en te implementeren, zorgen we ervoor dat de oplossingen goed op elkaar aansluiten. GEMMA maakt de samenwerking mogelijk tussen gemeenten onderling en met ketenpartners gericht op aansluitingen op landelijke voorzieningen.

- **In 2022** worden verschillende instrumenten ontwikkeld – zoals architectuurmodellen, domein-architectuurmodellen (sociaal, ruimtelijk, veiligheid), informatiemodellen, berichtenstandaarden en koppelvlakstandaarden. Ook wordt de GEMMA-softwarecatalogus doorontwikkeld tot een Softwarecatalogus (SWC 2.0) die antwoord geeft op ICT-vervangings- of investeringsvraagstukken van gemeenten. We bewaken hierbij de samenhang met de ervaringen die we gaan opdoen met de componentencatalogus waarin herbruikbare Common Ground-bouwenstenen zichtbaar worden gemaakt. Op basis hiervan kunnen gemeenten de GEMMA-architectuur beter begrijpen en vertalen naar het eigen informatielandschap en naar de leveranciers.

API-standaarden

API's zijn eenvoudig te implementeren, en beheren koppelingen die zorgen voor een betere gegevensuitwisseling tussen systemen. Ze vormen bij gemeenten de basis voor de realisatie van de informatiekundige visie Common Ground. De huidige familie van standaarden (Standaard Uitwisselingformaat StUF) wordt vervangen door moderne API-standaarden.

- **In 2022** zetten we in op het creëren, faciliteren, ondersteunen, begeleiden, promoten en borgen van zowel de ontwikkeling als het gebruik van API-standaarden op het gebied van gemeentelijke gegevensuitwisseling.

Om de creatie van API-standaarden te stimuleren wordt er in 2022 een *governance* opgetuigd. Daarin zal de API-Adviesraad de besluitvorming voorbereiden en ontwikkelaars voeden, enthousiasmeren en inhoudelijk betrekken. Ook wordt er invulling gegeven aan de gemeentelijke vertegenwoordiging bij elders beheerde API-standaarden, en wordt er bijgedragen aan de landelijke API-strategie. Op deze manier worden het gemeentelijk eigenaarschap en de regie over de ontwikkelagenda vergroot, en versnellen we de implementatie en adoptie van deze standaarden. Dat levert dan in 2022 een piekbelasting op bij beheerwerkzaamheden omdat de nieuwe standaarden aanvankelijk meer beheer vergen, terwijl de oude standaarden nog niet kunnen worden opgeruimd.

Aangezien gemeenten gebruikmaken van zowel oude StUF-koppelvlakken als nieuwe API-standaarden, is het van belang om de overgang te faciliteren van oude naar nieuwe standaarden. Om de oude StUF-standaarden te kunnen uitfasen, gaan we in 2022 een GAP-analyse uitvoeren die de overgang inzichtelijk maakt naar de nieuwe API-standaarden voor gemeenten en leveranciers. Daarbij wordt het API-testplatform doorontwikkeld tot een landelijke voorziening, en bieden we handreikingen en implementatie-ondersteuning aan – zoals een doe-het-zelf-pakket waarmee gemeenten daadwerkelijk aan de slag kunnen. Hierdoor zijn gemeenten in staat om tot een betere dienstverlening te komen, en om kosten te besparen door een efficiënter en effectiever ICT-beheer.

Gesprek Markt en Overheid

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** organiseert het College van Dienstverleningszaken een centrale regiefunctie om gemeenten te verenigen en de regie op marktpartijen te versterken. Vanuit deze regiefunctie wordt er, binnen het domein burgerzaken, periodiek domeinoverleg gevoerd met gebruikersorganisaties, koepelorganisaties, ketenpartners, de VNG-commissie *Bestuur en Veiligheid*, de *Taskforce Samen Organiseren*, CIO's en marktpartijen. Doel is om een gezamenlijke sourcingstrategie op te stellen waarin er behoeften, eisen, voorwaarden, architectuur en plateaus, inkoopstrategie en financieringsvraagstukken worden uitgewerkt. Op basis daarvan kunnen gemeenten eenvoudiger een Common Ground-proof burgerzakensysteem aanschaffen. Daarnaast richten we een centraal aanspreekpunt in wat betreft overheids- en marktpartijen voor consultatie van kaders, beleid, afspraken en standaarden. Ook organiseren we voor gemeenten regio- en groepsbijeenkomsten over Common Ground, waarin wordt uitgelegd hoe gemeenten een lokale transitie strategie kunnen opstellen om bij Common Ground aan te sluiten.

Bevorderen van architectuurprincipes

We verankeren de informatiekundige visie Common Ground en bijbehorende principes binnen alle VNG-programma's. Daarmee dragen we een eenduidige architectuur uit, en nemen we meer regie over de relevante architectuurkeuzes richting VNG-leden en onze partners in de digitale overheid en het bedrijfsleven. Hierdoor gaan gemeenten meer samenhang en richting ervaren in de informatiekundige ontwikkelingen die worden ontplooid vanuit de gezamenlijke

gemeentelijke uitvoering. Bijvoorbeeld doordat bouwstenen, standaarden en uitgangspunten herbruikbaar worden en de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) beter aansluit bij de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Generieke bouwstenen voor Common Ground

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** werken we het bouwblokkenmodel voor de toekomstige informatievoorziening uit in een meerjaren-*sourcing*-agenda. Daarbij maken we onderscheid tussen een centraal en een lokaal inkooptraject, zodat gemeenten weten welke diensten er via de GGU worden verworven. Met dit inzicht kunnen gemeenten en marktpartijen hun eigen investeringsagenda opstellen, en zo bepalen wanneer ze op collectieve initiatieven gaan anticiperen.
- **In 2022** passen we Common Ground toe in het WISl-domein, om de dienstverlening te verbeteren op basis van een volwassen informatievoorziening. Dit levert bijvoorbeeld voordelen op bij de uitwerking van VUM en UMW, omdat gemeenten met diverse volwassenheidsniveaus qua informatievoorziening hierop kunnen aansluiten. De praktijktoepassing in één domein zal naar verwachting ook leiden tot adoptie van Common Ground in andere domeinen. Daarom voeren we ook praktijktoetsen en ketentesten uit in samenwerking met softwareleveranciers en mede-overheden en hun uitvoeringsorganisaties om nieuwe standaarden zoals API's toe te passen (bijvoorbeeld *Haal Centraal*). Op basis daarvan zal dan blijken of er bij implementatie voldoende functionaliteit, procesverantwoording en performance kan worden behouden binnen de bedrijfskritische processen. Tot slot ondersteunen we gemeenten bij het realiseren van projecten en programma's, op het gebied van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), de Wet inburgering, digitale toegankelijkheid, de samenwerking rondom API-standaarden en bij het inrichten van leveranciersmanagement op het gebied van de Wet verplichte ggz (Wvvgz).

Open source

We beantwoorden vragen van gemeenten over (her)gebruik van softwarediensten en over nieuwe initiatieven waarbij meerdere gemeenten betrokken zijn. Daarbij leveren we expertise over de technische en organisatorische toepassingsmogelijkheden van Common Ground. Met deze vraagbaak stimuleren we gemeenten om gebruik te maken van en bij te dragen aan de Common Ground Community.

- **In 2022** realiseren we samen met ICTU een generieke 'landingsplek' waar gemeenten opensourcesoftware kunnen ontwikkelen, en beheer en onderhoud kunnen afnemen binnen een cloudinfrastructuur van overheid en marktpartijen. Deze generieke landingsplek maakt een kwalitatief beter beheer mogelijk, en ondersteunt de opschaling van de ontwikkelde oplossingen, zoals het huishoudboekje, de registratie vakantieverblijf en de signalen (meldingen openbare ruimte). Ook nieuwe opensource-initiatieven krijgen hierin een plek.
- **In 2022** onderzoeken we hoe de samen met de markt ontwikkelde Common Ground-componenten aan de gemeenten beschikbaar kunnen worden gesteld. Dit betreft softwarediensten die een capaciteit en expertise vergen die niet iedere gemeente in huis heeft. Om over te gaan tot bredere implementatie en opschaling, voeren we een opschalingsanalyse uit voor *Open Zaak* en klantenportaal *Mijn Omgeving*. Hieruit zal blijken welke randvoorwaarden er moeten worden ingevuld om deze softwarediensten aan andere gemeenten beschikbaar te kunnen stellen. Ook ontwikkelen we een taxatieverslag nieuwe stijl dat bijdraagt aan het verminderen van WOZ-bezwaarschriften waardoor gemeenten een kostenreductie kunnen realiseren.
- **In 2022** bieden we een moderne infrastructuur (*Haven*) voor gemeenten aan, die de herbruikbaarheid van Common Ground-applicaties volledig faciliteert. Hiermee wordt er laagdrempelig

hergebruik van applicaties mogelijk, wat de adoptie van Common Ground zal bevorderen, aangezien dit marktpartijen zal stimuleren om op basis van de Common Ground-principes software aan te bieden.

- **In 2022** beproeven we op landelijk niveau het integratiemechanisme NLX, waarmee het werken met moderne standaarden en afspraken over data-uitwisseling binnen een overheidsbreed API-landschap in de praktijk kan worden getoetst. Door de werking hiervan te valideren en in standaarden vast te leggen, zal het duidelijk worden of en hoe deze functionaliteit gaat werken en met welke partijen dit verder kan worden vormgegeven en bestendigd. Aangezien het 'data bij de bron'-principe een belangrijke pijler van Common Ground is, komt hiermee de realisatie van deze informatiekundige visie een stap dichterbij. Daarnaast werken we samen met gemeenten verder aan een platform, waarin alle herbruikbare Common Ground-bouwstenen worden opgenomen en waarin de criteria vermeld staan waaraan deze applicaties moeten voldoen. De informatie zal worden aangevuld en aangepast op basis van ervaringen van gemeenten en leveranciers.

5.2 Digitale overheid

De overheid kan niet zonder digitalisering. Om het voor verschillende overheden mogelijk te maken om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen, is een overheidsbrede basisinfrastructuur of GDI (Generieke Digitale Infrastructuur) nodig. Deze basisinfrastructuur bestaat uit afspraken, standaarden en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden en publieke organisaties, en in een aantal gevallen ook door private partijen. De ontwikkeling van de basisinfrastructuur heeft ook een Europese component door wetgeving, nieuwe standaarden en financieringskansen die voortvloeien uit Europese kaders.

Basisregistraties en geo-informatie

Beleidsinzet

- **In 2022** brengen we bij de verantwoordelijke ministeries de gemeentelijke eisen en wensen op de interbestuurlijke tafels met als doel om een passend productenportfolio te realiseren die gemeenten in staat stelt effectief en efficiënt gebruik te maken van basisregistraties (waaronder de behoeften vanuit het traject *Haal Centraal*). Daarbij wordt ook ingezet op voor gemeenten efficiënte processen van bijhouding en kostenefficiënte voorzieningen die dit ondersteunen.
- **In 2022** realiseren we binnen de financiële en inhoudelijke randvoorwaarden van gemeenten de infrastructuur voor nationale geo-informatie. Ook stellen we een toekomstbeeld op voor het stelsel van basisregistraties dat past binnen de gemeentelijke standpunten zoals opgetekend in de positionpaper *Het stelsel van basisregistraties*.
- **In 2022** werken we afspraken uit over specifieke rollen en verantwoordelijkheden en de inrichting van een bijpassende (strategische, tactische en operationele) governance en financiering voor een samenhangende objectenregistratie. Ook stellen we een strategie op voor de transitie van enkele bestaande geo-basisregistraties naar de samenhangende objectenregistratie (SOR) en de invulling van de bijdrage van gemeenten daarin.

Toegang en interactie

Beleidsinzet

- **In 2022** bieden we inzicht in de overheidsbrede ontwikkelingen op het gebied van toegang en interactie zodat gemeenten weloverwogen (investerings)beslissingen kunnen nemen. Daarmee krijgen gemeenten inzicht in onderlinge relaties en afhankelijkheden tussen ontwikkelingen en (in ontwikkeling zijnde) voorzieningen. Dit versterkt het gemeentelijk opdrachtgeverschap richting leveranciers en maakt inzichtelijk wat ze intern moeten organiseren.
- **In 2022** informeren we gemeenten continu op het gebied van de gevolgen en werkzaamheden met betrekking tot de inwerkingtreding van de Wet digitale overheid. We ondersteunen de uitbouw en doorontwikkeling van digitale dienstverlening op basis van het beschikbaar komen van de hogere betrouwbaarheidsniveaus waarmee er nieuwe mogelijkheden op het gebied van digitale dienstverlening ontstaan.
- **In 2022** worden de uitgangspunten van Common Ground verankerd in de Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur (GO) en afgestemd met diverse partners in de digitale overheid (Public Ground). We toetsen architectuurproducten rond GDI-bouwstenen aan de gemeentelijke uitgangspunten en Common Ground. Daarnaast maken we met het programma *Digitalisering en Europa* inzichtelijk wat de effecten zullen zijn van de Europese *Digital Decade* (in standaarden en wetten) op de Digitale Overheid.

Forum Standaardisatie

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We vergroten de invloed van de gemeentelijke uitvoering op beveiligings- en uitwisselstandaarden, zoals die bij het *Forum Standaardisatie* worden behandeld. Dat doen we bijvoorbeeld door de toetsing van standaarden ook binnen gemeentelijke expertisegebieden te organiseren. Daarnaast worden er gemeentelijke standaarden en criteria aan het Forum voorgelegd, zodat deze ook landelijk kunnen worden vastgesteld. Denk aan standaarden die bijdragen aan de verbetering van de interoperabiliteit en informatieveiligheid van gemeentelijke informatievoorziening.

Aansluitmogelijkheden van identificatie- en authenticatiemiddelen

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We behartigen de gemeentelijke belangen bij de projecten die het Ministerie van BZK uitvoert op het gebied van identificatie en authenticatie en bewaken de uitvoerbaarheid, inzet en kosten van initiatieven en operationele oplossingen vanuit gemeentelijk perspectief.

- **In 2022** creëren we inzicht in de aansluitmogelijkheden van identificatie- en authenticatiemiddelen met handreikingen, voorbeeldprojectplannen en aansluitplannen, zodat gemeenten weloverwogen (investerings)beslissingen kunnen nemen. Daarnaast zullen we een architectuurschets uitwerken voor het stelsel *Toegang tot een ICT-inrichting*, die zal voldoen aan de beleidsmatige kaders en principes van Common Ground.

Vertegenwoordiging, machtigingen en interactiediensten

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We behartigen de belangen van gemeenten bij de doorontwikkeling van vertegenwoordiging, machtigingen en interactiediensten.

- **In 2022** creëren we inzicht in en overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van vertegenwoordiging in de vorm van handreikingen en bijeenkomsten. Met voorbeeldprojectplannen en aansluitplannen zullen we de implementatie van machtigingsvoorzieningen ondersteunen. Daarbij maken we ook gebruik van praktijkervaringen die via pilots zijn opgedaan.
- **In 2022** zullen we inzicht en overzicht scheppen wat betreft de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van interactiediensten, zoals *MijnOverheid*, het *Federatief Berichtenstelsel* (FBS), en het *Berichtenmagazijn voor Burgers en Ondernemers* (BBO). Met passende hulpmiddelen, impactbeoordelingen, aansluitplannen en communicatiemiddelen zullen we gemeenten ondersteunen om eind 2022 de migratie van *MijnOverheid* naar FBS succesvol te kunnen doorvoeren. Daarnaast beoordelen we het vervolg op de berichtenbox voor bedrijven, het *Light Portaal voor Ondernemers* en de *Single Digital Gateway*. Ook dragen we bij aan de verdere ontwikkeling en implementatie van het FBS, en bieden we handreikingen en voorbeeldprojectplannen op basis waarvan gemeenten een weloverwogen keuze kunnen maken voor het BBO of een eigen berichtenmagazijn.

Gemeentelijk Geo-Beraad

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We ondersteunen met het *Gemeentelijk Geo-Beraad* (GGB), een netwerk van ruim 1.500 geo-professionals die informatie over relevante gemeentelijke ontwikkelingen en ervaringen delen waardoor de zelfredzaamheid toeneemt op basis van samenwerking.

- **In 2022** ondersteunen we dit netwerk door het secretariaat te voeren, coördinatorenoverleg te faciliteren, een kennisbank te beheren en bijeenkomsten te organiseren.

Samenhangende objectenregistratie

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

We ontwikkelen een aantal bestaande geo-basisregistraties (zoals BAG, BGT, BRT en delen van de WOZ) door tot een samenhangende objectenregistratie (SOR) waardoor betere kwaliteit en gebruiksmogelijkheden, efficiëntere bijhoudingsprocessen en een flexibele informatievoorziening op basis van Common Ground ontstaan.

- **In 2022** coördineren we de uitwerking van inhoud, architectuur, organisatie en werkprocessen, zodat gemeenten zowel gericht worden betrokken als worden ontlast. We zullen daarbij streven naar een kostenefficiënte, beheerbare en bruikbare inhoud van de SOR door een verdere detailuitwerking van het inhoudelijke conceptuele model, en een uitgewerkte ICT-inrichting die voldoet aan de vastgestelde beleidsmatige kaders en de principes van Common Ground. Dit zal een bruikbare en goed inpasbare procesinrichting opleveren rondom de SOR, die voor gemeenten uitvoerbaar is.

Kwaliteit basisregistraties

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

We verbeteren de kwaliteit van specifieke gegevens in de basisregistraties waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn, zoals de BAG en de BGT. Dat doen we op basis van interbestuurlijke afspraken en gemeentelijke gebruikerswensen.

- **In 2022** gaan we modelwerkprocessen gebruiken die het structureel monitoren en borgen van de kwaliteit van de registraties ondersteunen. Dit levert gemeenten als bronhouder een hogere gegevenskwaliteit op waardoor er meer gebruiksmogelijkheden ontstaan en minder uitval komt. Door structurele kwaliteitsborging te verbeteren zijn er minder ad-hoc-acties gericht op kwaliteitsverbetering nodig en nemen juridische procedures af.

Wetgeving informatiebeleid en digitale overheid

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

We organiseren bijeenkomsten en bieden juridische adviezen over de toepassing van wetten op het gebied van informatiebeleid en digitale overheid.

- **In 2022** voeren we een uitvoeringstoets uit op de Wet digitale overheid om de impact hiervan op de gemeentelijke uitvoeringspraktijk in beeld te kunnen brengen. Op basis daarvan komen er onwerkbaar voorstellen aan het licht en kan een verzoek om financiële compensatie voor gemeentelijke taken worden onderbouwd.

Digitalisering en Europa

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Naast de landelijke ontwikkelingen moeten gemeenten ook rekening houden met de nieuwe Europese ontwikkelingen, zoals beleidskaders, wetgeving, nieuwe standaarden en financieringskansen op het gebied van digitale veiligheid.

- **In 2022** geven we op basis van de meerjarige programma-aanpak *Digitalisering en Europa* invulling aan de kaders waar de Nederlandse gemeenten in de volgende jaren aan dienen te voldoen en/of op moeten anticiperen. We gaan de Europese wetten interpreteren en vertalen naar de praktijk van Nederlandse gemeenten. Het betreft hier wetten die voortkomen uit de *Digital Decade*, zoals de *eIDAS 2.0*, *AI*, *Digital Services Act*, *Digital Market Act*, *Cybersecurity* en de *Data Governance Act*. Op basis hiervan zullen gemeenten tijdig op deze ontwikkelingen kunnen anticiperen en oplossingen implementeren, waardoor de realisatie van de Digitale Veiligheidsagenda zal worden versneld.

5.3 Digitale veiligheid

Gemeentelijke bestuurders zijn niet alleen verantwoordelijk voor de veiligheid en continuïteit van de gemeentelijke processen en de ketenprocessen die de gemeente uitvoert, maar ook voor de eventuele maatschappelijke ontwrichtende consequenties van de digitale onveiligheid. Ze zijn samen met (sociale) partners betrokken bij diverse maatschappelijk relevante processen, waarvan de uitval kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. Gemeenten hebben er belang bij dat deze processen ongestoord voortgang vinden, maar ze zijn niet voor alle aspecten verantwoordelijk. Dan is het relevant dat de gemeente weet hoe ze samen met de organisatie of het bedrijf, en soms samen met andere gemeenten en/of de veiligheidsregio, kan handelen om een cyberincident en/of -crisis beheersbaar te maken en af te wikkelen. Continue digitale weerbaarheid vergt nog wel het een en ander van bestuur, ambtelijke organisatie, IT-voorzieningen, samenwerking tussen gemeentelijke partners, en de diverse bestaande digitale en reguliere veiligheidsstructuren. Omdat digitalisering en criminaliteit grensoverschrijdend zijn en omdat de verantwoordelijkheidsverdeling hierbij complex is, is het van belang dat gemeenten hun inzicht vergroten en de sturing hierop goed organiseren.

Informatiebeveiligingsdienst

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We ondersteunen gemeenten bij het op orde krijgen en houden van het eigen huis. De noodzaak hiervoor blijkt uit het dreigingsbeeld *IBD 2021*, het recent verschenen *Cybersecuritybeeld Nederland 2021*, en uit de ransomware-aanvallen zoals die op de gemeente Hof van Twente. Op basis van het IBD-programma verhogen we de digitale weerbaarheid van gemeenten, en geven we invulling aan de resolutie digitale veiligheid (februari 2021).

- **In 2022** sluit de *IBD-CERT* in het geval van incidenten digitaal aan bij gemeentelijke crisismanagementteams, en wordt uitbreiding van deze dienstverlening onderzocht wat betreft de aanwezigheid op de locatie van de gemeente. Daarnaast vergroten we het oplossingsvermogen van gemeenten, bijvoorbeeld door het *Gemeentelijk Response Netwerk (GRN)* te versterken en door kennis te delen met andere sectorale *CERT's*. We laten de IBD-dienstverlening meegroeien met de toenemende vraag naar ondersteuning bij preventie, detectie, incidentcoördinatie en woordvoering. Dat geldt vooral voor de eerste uren van een groot digitaal incident bij een gemeente, waarbij de IBD gemeenten ondersteunt op basis van 'triage-systematiek' en leveranciersmanagement. Ook worden er een aantal randvoorwaarden voor digitale weerbaarheid ingevuld, zoals de uitrol van *GGI-Veilig* en de gemeentelijke inrichting van de Governance-, Risk- en Compliance-systematiek. Daarnaast werken we aan innovatieve oplossingen zoals netwerkinventarisatie, en versterken we het risicobeeld en het inzicht in de privacy- en security-risico's (IRPA) van gemeenten, waardoor er betere preventie mogelijk wordt. Ten slotte ondersteunen we kennisopbouw en uitwisseling voor FG's vanuit een in te richten kenniscentrum privacy.

ENSIA

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

ENSIA is opgezet als een verantwoordingsmethodiek om de diverse soorten verantwoording rond digitale veiligheid en datakwaliteit in één verwerkingsgang te ondersteunen. Dit levert verantwoordingsinformatie op over onder meer DigiD, Wet SUWI, BRP/PUN, de geo-basis-registraties, de Waarderingskamer, Waar staat je gemeente en VDW1-basismaatregelen.

- **In 2022** gaan we de verantwoordingsmethodiek *ENSIA* actualiseren en inhoudelijk verbreden. Bijvoorbeeld naar de *WOZ toe*, en mogelijk naar andere wettelijke kaders buiten de digitale veiligheid. Als gevolg hiervan wordt de positionering van *ENSIA* opnieuw beoordeeld.

Digitale weerbaarheid

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij het inrichten van bestuurlijke verantwoordelijkheden, en bieden we een systematiek aan om beter grip te krijgen op een mogelijke digitale ontwrichting. Daarnaast ontwerpen we een actueel oefenprogramma voor het gemeentelijke digitale domein ter ondersteuning van de crisisbeheersing in afstemming met de veiligheidsregio's. Omdat digitale veiligheid de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke CISO regelmatig overstijgt, is dit een bestuurlijk onderwerp waarover bestuur, management en medewerkers een periodieke gesprekscyclus moeten inrichten. De uitwisseling van best practices wordt door bestuurders als waardevol ervaren en uit eerdere ervaringen blijkt dat inzet van een bestuurlijke visitatiecommissie goed werkt om deze gesprekscyclus een impuls te geven.
- **In 2022** brengen we de tien belangrijkste maatschappelijk relevante processen in kaart, waarbij de gemeenten wel belang hebben, maar ze niet verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan. We geven daarbij een aanpak om het lokaal betrokken netwerk bij deze processen in het geval van cybercrises of -incidenten in kaart te brengen, en bieden handvatten voor de adequate invulling van de gemeentelijke rollen tijdens een crisis. Daarbij maken we onderscheid tussen bestuur, CISO, FG, ketenpartners en de veiligheidsregio.
- **In 2022** voeren we de regie op het beleidsonderzoek, en communiceren we met de verschillende relevante gemeentefunctionarissen over de mogelijke toepassingen van de uitkomsten. Met het ondersteuningsprogramma *Digitale Veiligheid* creëren we voor gemeenten

overzicht van de verschillende initiatieven, pilots en overlegtafels bij de diverse beleidsdepartementen, die ieder vanuit hun eigen perspectief werken aan digitale veiligheid. Daarmee versterken we de communicatie over de thematische samenhang van de brede Agenda Digitale Veiligheid.

Online aangejaagde ordeverstoringen

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Een nieuwe ontwikkeling is de aandacht voor online aangejaagde ordeverstoringen, waarbij er via de sociale media oproepen worden gedaan, en mensen zich snel kunnen organiseren om de openbare orde te verstoren. Voor gemeenten is het relevant om te weten of na een oproep de openbare orde daadwerkelijk in het geding komt, en welk handelingsperspectief er beschikbaar is om hierbij in te grijpen.

- **In 2022** ontwikkelen we een handreiking *online monitoring openbare orde en veiligheid*, richten we een meldpunt '*online content verwijderen*' in, en organiseren we webinars en/of bijeenkomsten om de gemeentelijke kennisuitwisseling en toepassing te bevorderen. We werken hiervoor samen met het Ministerie van J&V, het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV), en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

Cybercriminaliteit

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Verschiedende vormen van criminaliteit vinden vooral online plaats, zoals bankfraude of kindermisbruik. In de bestrijding van deze digitale criminaliteit ondersteunen gemeenten de inwoners en bedrijven. Het is van belang om de verantwoordelijkheden en rolverdeling tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie helder vast te stellen.

- **In 2022** maken we handreikingen over de rollen en verantwoordelijkheden, en gaan we ondersteuning bieden aan gemeenten zodat zij de digitale weerbaarheid van inwoners kunnen versterken en digitale criminaliteit effectief kunnen bestrijden.

5.4 Verantwoord datagestuurde werken

Gemeenten hebben behoefte aan bruikbare informatie om maatschappelijke vraagstukken in kaart te brengen en op te lossen. Een datagestuurde aanpak kan hierbij helpen, als deze mensgericht, inclusief, transparant, flexibel, snel en veilig is. Op het platform *Waarstaatjegemeente.nl* kunnen gemeenten antwoord vinden op actuele maatschappelijke vraagstukken. Om de bruikbaarheid van dit platform op peil te houden, worden er datadeals gesloten met de belangrijke landelijke dataleveranciers, zoals grote uitvoeringsorganisaties en nutsbedrijven. Via een ecosysteem-aanpak wordt er met gemeenten (en netwerkpartners) gewerkt aan data en AI-oplossingen. We maken daarvoor gebruik van het *Machine Learning Lab*, nemen deel aan de AI-coalitie en ondersteunen het kennisnetwerk *Data en Smart Society*.

Beleidsinzet

Datagestuurde werken zal een steeds prominentere plaats krijgen bij gemeenten. Het is daarom van belang dat gemeenten actief vertegenwoordigd worden in verschillende klankbordgroepen en gerelateerde rollen in interbestuurlijke omgevingen.

- **In 2022** starten we met de uitvoering van de VNG-datastrategie. Deze bestaat uit drie pijlers: (1) de *usecases* richten zich op maatschappelijke opgaven; (2) de *adviesfunctie* ondersteunt gemeenten in vragen omtrent willen-kunnen-mogen; (3) *communicatie* versterkt de maatschappelijke discussie.
- **In 2022** bieden we selectielijsten aan die gemeenten kunnen implementeren. Het is daarbij van belang dat aanpassingen in wet- en regelgeving op het gebied van openbaarheid passen binnen de wensen voor een haalbare en uitvoerbare gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Ook zetten we in op een haalbare en uitvoerbare nieuwe Archiefwet en regelgeving.

Datatoepassingen en datadeals

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Het dataplatform *Waarstaatjegemeente* bundelt, bewerkt en presenteert data van en over alle Nederlandse gemeenten en over alle belangrijke beleidsterreinen. Daarnaast biedt de *Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein* (GMSD) gemeenten specifiek inzicht in hun prestaties in het sociaal domein ten opzichte van andere gemeenten. Met de *Vensters voor Bedrijfsvoering* krijgen gemeenten inzicht en verbeteroptie aangeboden voor de bedrijfsvoering op basis van de cijfers van ruim 120 publieke organisaties. Om op een datagestuurde manier maatschappelijke vraagstukken op te lossen, zijn verschillende datatoepassingen voorhanden, die op basis van datadeals geactualiseerd en aangevuld worden met bruikbare informatie.

- **In 2022** ronden we de aanbesteding af van het dataplatform *Waarstaatjegemeente* (WSJG). Daarnaast wordt het WSJG-platform doorontwikkeld en geactualiseerd, evenals de *Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein*, de *Landelijke Monitor Wonen*, de *Monitor Doelgerichte Digitalisering* en *Vensters voor Bedrijfsvoering*. Ook beheren en actualiseren we het *Wmo-voorspelmodel*, de *Zorgpaden* en de *Zorgspiegel* zodat gemeenten maatschappelijke vraagstukken over de inclusieve samenleving datagestuurde kunnen onderbouwen. Daarnaast beheren en actualiseren we de *Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving* (DEGO), *Ondergrond & Wonen* en *Klimaatadaptatie*, zodat gemeenten maatschappelijke vraagstukken over de leefomgeving datagestuurde kunnen onderbouwen. Ook gaan we de *Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart* (DOOK) beheren en actualiseren, zodat gemeenten vraagstukken over ondermijning datagestuurde kunnen onderbouwen.

Datavolwassenheid

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Het kennisnetwerk *Data en Smart Society* bestaat uit meer dan 2.500 leden en biedt gemeenten de mogelijkheid om kennis over data en de informatiesamenleving te verzamelen, te combineren en onderling te delen. Daardoor kan de datavolwassenheid van gemeenten toenemen.

- **In 2022** ondersteunen we het kennisnetwerk *Data en Smart Society* bij het landelijk toepasbaar maken van dataprojecten en bij het uitwerken daarvan binnen het gemeentelijke handelingsperspectief.

Grip op informatie

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

De *Wet open overheid* (Woo) en de gemoderniseerde *Archiefwet* stellen eisen aan gemeenten op het gebied van openbaarheid, transparantie, datagestuurde werken en digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

- **In 2022** ontwikkelen we werkwijzen voor implementatie van de Woo, kwaliteitssystemen voor informatiebeheer (*KIDO light*), aansluiting op het *Platform Openbare Overheidsinformatie* (PLOOI) en handvatten voor het archiveren en vernietigen van tekstberichten. Daarnaast bieden we juridische adviezen bij de toepassing van deze wetten en ondersteunen we gemeentjuristen om de gevolgen en impact van techniek en digitalisering op het lokaal bestuur juridisch beter te borgen. Ook maken we handreikingen voor gemeenten op het gebied van verantwoord datagebruik. Dit doen we vanuit drie invalshoeken: 'willen' (ethiek), 'kunnen' (techniek) en 'mogen' (juridisch).

Opendatastandaarden

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Overheidsdata vormen een bron van economische groei en bieden gemeenten mogelijkheden om meer en gerichtere resultaten te boeken. Het rendement van data kan worden geoptimaliseerd door deze te delen met elkaar, maatschappelijke partners en andere overheden.

- **In 2022** gaan we de standaard voor *Open Raadsinformatie* doorontwikkelen en stimuleren we leveranciers om deze standaard in hun systemen in te bouwen, zodat gemeenten alle documenten van hun gemeenteraad, zoals agenda's, moties, beleidsstukken en besluiten, snel en eenvoudig toegankelijk kunnen maken. Daarnaast dragen we bij aan het actieplan *Open Overheid* door gemeentelijke samenwerking te bevorderen en het gebruik van toepassingen zoals Openwob.nl en Digitale democratie te stimuleren. Ook uniformeren we het publicatieproces voor verkiezingsuitslagen, en stellen we opendataspecificaties op voor het aanleveren van stembureau-gegevens om zo invulling te geven aan de gemaakte afspraken met de *Open State Foundation* die deze data in samenspraak met het Ministerie van BZK publiceert.

A robotic hand holding a scale of justice over a stack of books. The background is dark with a bright light source on the right.

5.5 Ethiek, digitale grondrechten en innovatie

Om te blijven aansluiten op de snel veranderende verwachtingen in de samenleving, zetten we in op 'missiegestuurde innovatie' zoals ook de Europese Commissie nastreeft, en waarvoor zij onder de vlag van *Digital Decade* de doelstellingen voor digitalisering van Europa per 2030 heeft vastgesteld. Om deze missies te realiseren werken we aan icoonprojecten, gericht op schaalbare digitale oplossingen om meerdere maatschappelijke vraagstukken met diverse technologieën aan te pakken. Door als gemeenten binnen een nationale innovatiehub samen te werken met het Rijk, de private partijen en de kennisinstellingen, sluiten we aan bij een netwerk van Europese digitale innovatiehubs, waarmee de Europese Commissie brede regionale ondersteuning opzet voor het versnellen van de digitalisering. We richten ons daarbij op maatschappelijke vraagstukken aangaande publieke waarden, dataspelregels en standaarden, en versterken hiermee de kennispositie van gemeenten op het gebied van technologische trends en scenario's.

Digitale grondrechten en ethiek

Beleidsinzet

- **In 2022** stellen we een bestuurlijk gedragen agenda op voor digitale grondrechten en ethiek die de basis vormt voor de gemeentelijke inzet op belangrijke podia en aan strategische tafels. De deelthema's *versterking checks & balances en governance op inzet nieuwe technologieën* worden verdiept en samen met de leden stellen we prioriteiten vast.
- **In 2022** presenteren we in samenwerking met beroeps- en belangenverenigingen het concept voor een 'technische rekenkamer' om de positie van de gemeenteraden te versterken in hun toezichts- en verantwoordingsrol.

Privacy

Beleidsinzet

- **In 2022** verbinden we het onderwerp privacy aan de beleidsagenda *Ethiek en Digitale grondrechten*. Er zal een herijking en inventarisatie van de privacy-implementatie bij gemeenten plaatsvinden en we ontwikkelen een *Kenniscentrum Privacy*. Om dit te ondersteunen met duidelijke wet- en regelgeving leggen we doorlopend de verbinding met relevante partners bij privacyvraagstukken zoals de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie en Veiligheid, en de Autoriteit Persoonsgegevens.

Trendrapportage en scenarioplanning

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan betrouwbare trendmatige inzichten over het maatschappelijke nut van technologie, zodat ze op basis hiervan passende beslissingen kunnen nemen, en (bestuurlijke) scenario's kunnen schetsen om hierop te kunnen sturen. Bijvoorbeeld om zo kosten te besparen door innovatief te digitaliseren.

- **In 2022** ontwikkelen we voor drie relevante onderwerpen trendrapportages met scenarioplanning.

Dutch Societal Innovation Hub

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Om kennisuitwisseling op regionale, landelijke en Europese schaal te stimuleren, worden er innovatieve ecosystemen ingericht om programma's op elkaar af te stemmen, waarvoor er Europese subsidiegelden beschikbaar zijn.

- **In 2022** combineren we ten minste zes regionaal verspreide ecosystemen tot één netwerk, dat voorziet in de Nederlandse invulling van de Europese digitale innovatie hubs.

Ondersteuning icoonprojecten

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten innoveren samen, en leren van elkaar door in coalities icoonprojecten te realiseren. Op basis hiervan geven gemeenten zelf richting aan digitalisering, en ontstaat er meer grip op de inkoop van privacy-veilige oplossingen waardoor onbekende boeterisico's worden vermeden.

- **In 2022** ondersteunen we de icoonprojecten zoals *Digital Twin* en *Stadspas/MijnOmgevingen*, en brengen we de opschaalmogelijkheden hiervan in kaart. Daarbij ontwikkelen we, samen met gemeenten en maatschappelijke stakeholders, ethische kaders, principes en instrumenten.

Agenda Smart Society

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Op basis van de agenda *Smart Society* werken vertegenwoordigers van een brede coalitie van overheden, ondernemers en wetenschappers samen aan innovatieve datagestuurde oplossingen voor maatschappelijke opgaven, onder meer op het gebied van klimaat en energie, veiligheid, circulaire economie en verantwoord datagebruik. Gemeenten dragen bij aan deze agenda en kunnen lokale kansrijke initiatieven toetsen, laten cofinancieren en beschikbaar stellen aan andere gemeenten.

- **In 2022** ondersteunen we drie *Smart Society*-initiatieven van gemeentelijke netwerken, zoals de G4 of de K80, en verbinden we deze aan de Common Ground-beweging.

Agenda Ethiek en Digitale grondrechten

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten willen de publieke waarden borgen bij de inzet van digitale technologieën. Dat vergt kennis en kunde op het gebied van maatschappelijk verantwoord innoveren en technisch ethische dilemma's, zoals privacy-vraagstukken.

- **In 2022** ontwikkelen we handreikingen voor de *Agenda Ethiek en Digitale grondrechten* en richten we een 'tech-ethical board' in. Ook ontwikkelen we een *Kenniscentrum Privacy* waar gemeenten met complexe vragen terecht kunnen. We zoeken daarbij naar verbinding met andere kenniscentra en met de ethische commissies uit het kennisnetwerk *Data en Smart Society* die zich met deze thematiek bezighouden. Ten slotte onderzoeken we mogelijkheden tot de oprichting van een *Academie voor digitalisering*.

6

Uitvoering

- 6.1 Inclusieve dienstverlening
- 6.2 Uitvoerbare wetgeving
- 6.3 Gemeentelijke bedrijfsvoering: collectieve inkoop en beheer
- 6.4 Gezamenlijke inkoop

Nathan Ducastel

Directeur VNG Realisatie

Gemeenten willen samen met alle overheden concrete stappen gaan zetten om het vertrouwen in de overheid te versterken. Uitvoerbaarheid van het beleid is daarbij cruciaal. Vertrouwen in de overheid is, tijdens de informatie en formatie, en in de komende jaren, een prominent politiek en maatschappelijk thema. Vertrouwen van inwoners win je bij een goede uitvoering – en over uitvoering praten kan niet zonder de gemeenten. In onze inbreng bij de kabinetsformatie en een nieuw regeerakkoord leggen we de focus op de uitvoering. Daarbij gaan we in op de relatie tussen beleid en uitvoering, maatwerkoplossingen en het versterken van de gemeentelijke uitvoeringskracht.

We moeten de balans vinden tussen de stabiele geautomatiseerde processen van de overheid en het vinden van menselijk contact. Gemeenten hebben de plicht en het gezag om een afweging te maken wanneer personen in onze processen vastlopen. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. Zo moeten we inwoners die analfabeet zijn of weinig digitale vaardigheden hebben, op een mensgerichte manier helpen. Maar ook multi-problematiek of gestapelde wetgeving, waardoor er maatschappelijk ongewenste

situaties kunnen ontstaan, vereisen doelgerichte oplossingen.

Het begint ermee dat we leren om signalen te herkennen als ongewenste effecten zich voordoen. Zijn het incidenten, of zien we patronen? We moeten het zo organiseren dat incidenten snel worden opgelost, en dat meer structurele problematiek op bestuurlijk niveau tot procesinterventies leidt en wetwijzigingen.

Deze zoektocht zetten we in 2022 voort, en daarvoor zie ik veel aanknopingspunten in de Werkagenda voor de publieke dienstverlening van het landelijk programma Werk aan Uitvoering. Met de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering geven we hier ook een impuls aan – omdat gemeenten al jaren ervaring hebben met het collectief versterken van de uitvoeringskracht. Gemeenten staan midden in de samenleving, waardoor ze meer voelsprietten hebben om signalen in de volle breedte op te pikken. Op basis van die unieke positie kunnen we kennis en inzichten ontwikkelen om ook overheidsbreed de juiste interventies uit te voeren, waardoor het perspectief van onze inwoners en ondernemers centraal komt te staan in de dienstverlening.

6.1 Inclusieve dienstverlening

In onze samenleving moet iedereen kunnen blijven meedoen. Daarvoor is het nodig om te investeren in toegankelijke en begrijpelijke communicatie en in het verbeteren van digitale vaardigheden. Onze dienstverlening maken we persoonlijker. We werken als één overheid samen om burgers en ondernemers de beste dienstverlening te bieden: zo gebruiksvriendelijk, veilig en betrouwbaar mogelijk. We zetten ons in voor de uitvoering van de interbestuurlijke agenda NL DIGIbeter en het corona-manifest en we borgen het beleid van het nieuwe kabinet.

Digitale inclusie

[Gezamenlijke uitvoering](#) | [Ontwikkelingen in 2022](#)

Gemeenten bevorderen digitale inclusie op basis van een interbestuurlijke aanpak en initiatieven. Daarbij wordt er gebruikgemaakt van inzichten en actuele voorbeelden uit het bedrijfsleven, en werken we samen met de *Alliantie Digitaal Samenleven*.

- **In 2022** ontwikkelen we modellen en instrumenten om de inclusieve dienstverlening te versterken. In aansluiting op de impact-analyse van het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO), gaan we op zoek naar mogelijkheden om de kosten die hiermee samenhangen te laten compenseren door het Rijk. Daarnaast nemen we deel aan interbestuurlijke stuur-groepen en adviesgroepen, organiseren we community-bijeenkomsten en vullen we het interbestuurlijk toezicht op de Wet digitale overheid (Wdo) in.

GemeenteDelers

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

GemeenteDelers is de jaarlijkse competitie waarin succesvolle gemeentelijke initiatieven die de maatschappelijke en politieke opgaven versterken, worden opgehaald, gedeeld, beoordeeld, genomineerd en benoemd tot best practice voor alle gemeenten. Het doel hiervan is het verbeteren van de toegankelijkheid, inclusiviteit en begrijpelijkheid van de (digitale) gemeentelijke dienstverlening in heel Nederland. GemeenteDelers stimuleert gemeenten om op een laagdrempelige manier van elkaar te leren, en zet gemeenten aan tot samen organiseren.

- **In 2022** organiseren we de competitie GemeenteDelers en actualiseren we de databank praktijkvoorbeelden met de geselecteerde best practices.

Kenniscentrum Dienstverlening

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Het *Kenniscentrum Dienstverlening* biedt gemeenten een vraagbaak voor goede, inclusieve, toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Onder druk van de nieuwe wet- en regelgeving en de toegenomen verwachtingen van bijvoorbeeld de gemeenteraad, moeten gemeenten (digitale) dienstverlening ontwikkelen vanuit het perspectief van de inwoners en ondernemers.

- **In 2022** zullen experts van het kenniscentrum gemeentelijke vragen beantwoorden over het ontwikkelen van nieuwe, klantgerichte dienstverlening. Daarvoor ontwikkelen we een dienstverleningstool, die inzicht geeft in dienstverleningsconcepten die het inwonersperspectief centraal stellen, en overzicht biedt van de bruikbare instrumenten waarmee deze concepten kunnen worden toegepast. Denk daarbij onder meer aan gebruikerstesten en aan andere vormen van gedegen kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Daarnaast onderzoeken we of een dienstverleningsstandaard aan de GIBIT kan worden toegevoegd, zodat IT-leveranciers oplossingen kunnen gaan aanbieden waarbij het perspectief van inwoners en ondernemers centraal staat.

Projecten op basis van subsidies

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij de implementatie van de webrichtlijnen op basis van het Tijdelijke besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO). Ook bieden we passende ondersteuning aan gemeenten bij het waarborgen van elektronische verkeer op basis van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) die in 2022 ingaat.
 - **In 2022** ondersteunen we ook gemeenten om de overheidscommunicatie begrijpelijk te maken, in samenwerking met de Direct Duidelijk Brigade en Gebruiker Centraal. We bieden hiervoor tools en voorbeelden, en organiseren kennisuitwisseling tussen gemeenten.
 - **In 2022** maken we gezamenlijke afspraken met de Koninklijke Bibliotheek en de Manifestgroep over de *Informatiepunten Digitale Overheid* (IDO's), alsmede met de *Alliantie Digitaal Samenleven* om zo ervaringen met en voorbeelden van inclusieve dienstverlening uit te kunnen wisselen.
 - **In 2022** ondersteunen we gemeenten bij de opschaling en invoering van de omnichannel-aanpak, waarvoor er nu een referentie-architectuur is ontwikkeld.
 - **In 2022** dragen we bij aan de landelijke ontwikkeling van een gezamenlijk concept voor een overheidsbreed loket, waarbij we verschillende scenario's zullen uitwerken.
-

6.2 Uitvoerbare wetgeving

Impactanalyses, uitvoeringstoetsen en quick scans

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Om de impact van nieuwe wetgeving op de gemeentelijke uitvoering vooraf vast te stellen, worden er impactanalyses en uitvoeringstoetsen gedaan. In samenwerking met gemeenten maken we inzichtelijk wat bij de nieuwe wet- en regelgeving de kosten, baten en invoeringsrisico's zijn.

- **In 2022** voeren we impactanalyses en uitvoeringstoetsen uit, waarbij we – vroegtijdig in het totstandkomingsproces van wet- en regelgeving – de uitvoerbaarheid zullen toetsen in samenwerking met het Rijk. We intensiveren de toets-cyclus waardoor we niet alleen eenmalig, maar ook op verschillende momenten in het wetgevingsproces de uitvoerbaarheid kunnen toetsen, zo nodig samen met ketenpartners. Naast uitvoeringstoetsen gaan we ook quick scans uitvoeren om snel te kunnen inspelen op urgente ontwikkelingen, zoals we dat afgelopen jaar hebben gedaan bij de coronamaatregelen en ook bij de schuldenproblematiek als gevolg van de toeslagenaffaire. Daarmee voorkomen we dat gemeenten worden geconfronteerd met onuitvoerbare beleidsinterventies.

Focus op uitvoering

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Voor onze inbreng voor de kabinetsformatie en een nieuw regeerakkoord leggen we de focus op de uitvoering. Om de uitvoeringspraktijk te verbeteren zullen we nieuwe wet- en regelgeving doorlopend toetsen op maatschappelijke impact. Daarnaast zijn maatwerkoplossingen nodig voor mensen die niet de juiste weg of steun weten te vinden in het systeem, of juist door het systeem in de problemen raken. Ook werken gemeenten continu aan hun uitvoeringskracht, door vanuit eigen autonomie lokaal maatwerk te leveren en door onderling samen te werken aan standaarden binnen het kader van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.

- **In 2022** gaan we permanent in gesprek met uitvoeringsnetwerken, en stellen we een eerste rapport op van de 'Staat van de gemeentelijke uitvoering'. Als gemeenten voor oplossingen kennis combineren, kunnen we gemeentelijke uitvoeringsprofessionals beter in staat stellen om hun werk te doen.

Portfoliomanagement

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

- **In 2022** bouwen we verder aan het GGU-portfoliomanagement. Dat doen we enerzijds door het uitvoeren van verdieplingsanalyses bij complexe intake-vragen om te bepalen welke landelijke ondersteuning nodig is, en of opname in het GGU-portfolio passend is. Anderzijds voeren we opschalingsanalyses uit voor lopende GGU-initiatieven ten behoeve van de besluitvorming in de GGU-governance. Op basis hiervan houden gemeenten een actueel overzicht van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de collectief ontwikkelde proposities die onderdeel uitmaken van het GGU-portfolio.

Gemeentelijke bedrijfsvoering: collectieve inkoop en beheer

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Door taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen. Daarvoor herijken we de strategie om te bepalen welke diensten en/of voorzieningen zich het beste lenen om op collectieve schaal te worden ingekocht en/of aanbesteed. Daarnaast sluiten we raamovereenkomsten met leveranciers zoals Microsoft om de kwaliteit te verhogen van geleverde diensten, en om te kunnen voldoen aan de AVG.

Expertisecentrum Inkoop

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** is het expertisecentrum inkoop operationeel en in staat om verkenningen uit te voeren naar de gezamenlijke inkooptrajecten voor gemeenten.

Inkoopagenda

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** stellen we een inkoopagenda samen, op basis waarvan er gezamenlijke aanbestedingen worden georganiseerd. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van onder meer de inzichten van de stuurgroep GT en het gemeentelijk strategisch leveranciersmanagement. De inkoopagenda brengt in kaart welke collectieve inkooptrajecten er wanneer gepland zijn, zodat gemeenten kunnen bepalen of en hoe ze hieraan willen deelnemen.

Microsoft-contract

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** kunnen alle Nederlandse gemeenten gebruikmaken van Microsoft-producten en -diensten op basis van collectieve, juridische en commerciële gemeentelijke voorwaarden die in het Framework-VNG-model zijn vastgelegd. Gemeenten kunnen zelf bepalen of ze hiervan gebruik willen maken – dus het is geen verplichting.

Servicecentrum Gemeenten

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Het *Servicecentrum Gemeenten* (SCG) beheert in opdracht van VNG contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro, en ook diensten zoals de StembureauApp en 14+netnummer. Vanuit het SCG hebben wij vrijwel altijd de regie over het beheer, en wordt het beheer zelf aan derden uitbesteed. Met de dienst 14+netnummer bedienen we alle gemeenten, en negentig procent van alle gemeenten ondersteunen we op basis van vier beheerde contracten gericht op *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) voor Mobiel, Vast, Print en Connect. Het SCG beheert ook de contracten voor *GGI-Netwerk* en *GGI-Veilig*, en biedt (beheer)ondersteuning aan ENSIA, GIR en de StembureauApp. Andere taken van het SCG hebben betrekking op het onderhouden van contacten met leveranciers, het zorg dragen dat de contractafspraken worden nagekomen en het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van collectief ingekochte diensten. Door deze taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen.

- **In 2022** wordt de samenwerking van het Servicecentrum Gemeenten met het Expertisecentrum Inkoop verder ingevuld om de collectieve inkoop te verbeteren. Daarbij bieden we advisering en onderzoek aan als nieuwe diensten in beheer moeten worden genomen.

WOZ-datacenter

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten kunnen voor de waardebepaling van WOZ-objecten gebruikmaken van het WOZ-datacenter, dat collectief de marktinformatie verzamelt en omzet naar jaarlijks actuele landelijke taxatiewijzers.

- **In 2022** verbeteren we de lay-out en het gebruik van de taxatiewijzers in het WOZ-proces. We ondersteunen gemeenten bij de uitvoering van de herwaardering met de taxatiewijzers in het rekenmodel TIOX. Daarnaast ontwikkelen we een nieuwe taxatiewijzer recreatie, voor het waarderen van campings en bungalowparken. Daarmee kunnen gemeenten transparant laten zien hoe de waarde tot stand komt, en hoe de kengetallen worden onderbouwd met transacties en jaarcijfers uit de branche.

Gemeentelijke Telecommunicatie

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

De contracten voor *Gemeentelijke Telecommunicatie* (GT) leveren de deelnemende gemeente gedurende de looptijd van zes jaar 300 miljoen euro aan besparingen op. Naast de efficiencyvoordelen zit er nog een ander voordeel aan de bundeling van de gemeentelijke vraag – namelijk dat we voorzieningen meer in samenhang inkopen en een beproefde aanpak vaker kunnen gebruiken. Via deze professionele beheerorganisatie wordt een collectieve, veilige en moderne digitale omgeving voor gemeenten gerealiseerd, die alle gemeenten in staat stelt adequaat en flexibel invulling te geven aan de opgaven in alle domeinen en (keten) processen.

- **In 2022** zal de nieuwe aanbesteding *GT Mobiel 3* de eerste resultaten opleveren.

GGI-Netwerk, GGI-Veilig, 14+netnummer

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** continueren we het beheer van de collectieve voorzieningen GGI-Netwerk, GGI-Veilig, en 14+netnummer – op basis waarvan gemeenten over een veilige, moderne digitale omgeving kunnen beschikken. We organiseren 24/7-dienstverlening bij de in beheer zijnde diensten, en voeren mini-tenders uit binnen de drie percelen van de raamovereenkomst GGI-Veilig.

7

Actieve ledenorganisatie

- Gemeenteraadsverkiezingen, IBP2, Strategie 28
- Programma Visie 2030
- Netwerkorganisatie
- Werkgeversfunctie
- Financiële en juridische dienstverlening
- Europa en internationaal

Leonard Geluk
Algemeen directeur VNG

Als VNG zijn wij de belangenbehartiger van de gemeenten binnen ons staatsbestel. We willen de rol van de gemeentebesturen verder versterken om de belangen van onze inwoners goed te kunnen dienen. Dat doen we bijvoorbeeld door een fors bedrag te regelen voor de jeugdzorg. Ook de komende jaren blijft het versterken van de financiële positie van gemeenten in brede zin nodig, omdat ze financieel kwetsbaar zijn aangezien ze steeds meer taken moeten uitvoeren waarvoor ze minder geld krijgen, vooral in het sociaal domein. Daarom is onze inzet naar de kabinetsformatie dat het Gemeentefonds wordt opgehoogd zodat gemeenten hun positie kunnen versterken.

Komend jaar wordt ons toekomstperspectief op 2030 een belangrijk onderwerp. Kernpunt daarbij is dat we ons niet als 352 losse gemeenten gedragen, maar kijken naar wat het collectief van Nederlandse gemeenten voor elkaar kan krijgen. Als gemeenten vormen we een laag met 170.000 ambtenaren die kennis hebben van een collectief takenpakket, en met een visie daarop. We moeten die gezamenlijkheid benutten en elkaar helpen om een toekomstbestendige lokale agenda voor Nederland te maken. Kijk bijvoorbeeld naar de woningopgave, die vergt niet 352 losse visies maar een gezamenlijk beeld dat we op nationaal niveau kunnen uitdragen en positioneren. De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) vormt de basis voor deze beweging. Je ziet al duidelijk dat ons collectieve handelen tot resultaten leidt voor de uitvoering. Het is nu zaak om die beweging te verbreden en verdiepen, en om nog meer elkaars deskundigheid op alle domeinen te gebruiken. Dat is zinvol maar ook keihard nodig, want de gemeentelijke capaciteit is op veel fronten te kwetsbaar.

In de huidige politieke cultuur is er veel focus op de korte termijn en ad-hocbeleid. Het blijkt lastig om verder dan de vier jaar van een regeerperiode te kijken. Toch moet er meer focus op de lange termijn komen, waarbij we onderwerpen in samenhang gaan bespreken en gezamenlijke standpunten naar voren brengen in de lobby naar het Rijk. Natuurlijk zijn er onderwerpen waarover niet iedereen het eens is, dus die knelpunten blijven we agenderen zonder dat we in de vertraging schieten en het initiatief verliezen op relevante maatschappelijke opgaven.

Als gemeenten vormen wij gezamenlijk Nederland, dus moeten we niet alleen afwachten wat het Rijk voor ons kan betekenen, maar ook zelf een ander verhaal bieden vanuit onze lokale wijsheid. Op rijksniveau heeft ieder departement zijn eigen invalshoek, maar gemeenten kijken integraal omdat alle grote vragen daar uiteindelijk terechtkomen. Juist op lokaal niveau zien we de samenhang tussen woningbouw, het landelijk gebied en water-adaptatie. Of de samenhang tussen de Participatiewet, de Wmo en de jeugdzorg. Het is aan ons als gemeenten om het Rijk te bewegen in de richting van dat integrale perspectief op de samenleving en de publieke ruimte. Deze beweging slaagt alleen als we dit participatief organiseren. Naast de huidige VNG-beleidscommissies gaan we ook andere overlegvormen organiseren die meer participatie mogelijk maken, bijvoorbeeld door aan te sluiten op regionale netwerken zoals veiligheidsregio's en woonregio's. We moeten als VNG onze positie ten opzichte van deze netwerken bepalen en richting geven.

Pieter Jeroense
plaatsvervangend algemeen directeur VNG

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 verandert de bemensing van de VNG-beleidscommissies en wordt de governance opnieuw ingericht met nieuwe mensen. Raadsleden en wethouders kunnen zich net als in voorgaande collegeperiodes aanmelden om lid te worden van een van de commissies. Daarbij streven we ernaar dat de commissiesamenstelling net zo divers is als onze achterban, voorziet in regionale spreiding en voldoende ruimte biedt voor lokale partijen.

Een actieve ledenorganisatie vergt een krachtige werkgeversfunctie en heldere arbeidsmarktcommunicatie. We zijn de afgelopen tijd als organisatie gegroeid door meer taken in de uitvoering op te pakken, naast de juridische belangenbehartiging, ondersteuning en dienstverlening die gemeenten van ons gewend zijn. Het blijft van belang dat we daarbij als één VNG naar buiten toe treden. Dit gezamenlijke jaarplan – waarin zowel beleid als uitvoering staan beschreven – is daar een mooi voorbeeld van.

Ten slotte is 2022 het jaar waarin we hopelijk weer fysiek mogen samenkomen tijdens het jaarcongres dat in Westfriesland zal plaatsvinden. We hopen alle leden daar in goede gezondheid te mogen ontmoeten om samen verder te bouwen aan een krachtig lokaal bestuur.

7.1 Gemeenteraadsverkiezingen

Op 16 maart 2022 vinden de periodieke gemeenteraadsverkiezingen plaats. Voor gemeenten de start voor nieuwe raden, collegevorming en nieuwe meerjarige plannen in college- en coalitieakkoorden. De gemeenteraadsverkiezingen zijn voor de VNG het startpunt van een nieuwe samenstelling van bestuur en commissies en de ontwikkeling van een nieuwe verenigingsstrategie.

Gemeenteraadsverkiezingen, IBP2, Strategie 28

Beleidsinzet

Nieuwe gemeenteraden betekenen voor veel raadsleden een (hernieuwde) kennismaking met de VNG. Om raadsleden en wethouders snel in te werken, zorgt de VNG voor informatiepakketten en introductiebijeenkomsten.

- **In 2022** brengen we op basis van de college- en coalitieakkoorden de opgaven in kaart die op de middellange termijn voor gemeenten spelen. Deze inventarisatie wordt in aanloop naar de jaarvergadering 2023 uitgewerkt in een nieuwe verenigingsstrategie.
- **In 2022** vullen we alle vacatures in het bestuur en de adviescommissies in met inachtneming van de verenigingsdiversiteit (m/v, gemeentegrootte, politieke achtergrond). Daarnaast kunnen alle bestuurs- en commissieleden volop participeren door een goed inwerkprogramma en zorgvuldige voorbereiding van de vergaderingen.

Programma Visie 2030

Beleidsinzet

Tijdens de jaarvergadering in het voorjaar van 2023 stellen de leden een verenigingsvisie vast waarbij de ontwikkeling van een sterke lokale bestuurslaag richting 2030 centraal staat. Doel van deze verenigingsvisie is het versterken en ondersteunen van de samenwerking tussen gemeentelijke organisaties vanuit de vereniging.

- **In 2022** spannen wij ons in om een gemeenschappelijk beeld te creëren over de wenselijke ontwikkelrichting voor 2030 en onderschrijving van de uitgangspunten van de vereniging daarbij.

Netwerkorganisatie

Beleidsinzet

De VNG wil een daadkrachtige en levendige vereniging zijn als thuis voor alle leden. Daarmee verbinden we leden en groepen leden met elkaar om zo ervaringen, kennis en belangen te delen. De VNG is daarmee binnen en buiten Nederland een herkenbaar 'netwerk van netwerken'.

- **In 2022** werken we de externe netwerkstrategie verder uit zodat er een uitgewerkt aanbod met afspraken wordt afgerond voor netwerken van leden en groepen leden. Ook zijn de verbindingen met zuster/koepelverenigingen in de EU en op internationaal niveau uitgewerkt. Binnen de VNG-organisatie zetten we in 2022 stappen om de interne netwerkstrategie te verstevigen door kennis te delen en vaardigheden te vergroten. Ook realiseren we een nieuw *Customer Relationship Management-systeem* (CRM).
- **In 2022** leggen we een basis voor kennis- en datagestuurd werken binnen de VNG om kennis-onderbouwde besluitvorming te bevorderen. Daarnaast verbeteren we de kennispositie van gemeenten door kennispartners meer gemeentegericht onderzoek te laten verrichten. We realiseren kennishubs waarmee gemeenten en de VNG gezamenlijk een centrale positie in het kennislandschap opeisen.

Werkgeversfunctie

Beleidsinzet

Om ervoor te zorgen dat gemeenten een aantrekkelijke werkgever kunnen zijn en dat zij hun personele organisatie kwalitatief en kwantitatief op orde hebben, verzorgt de VNG het collectief werkgeverschap.

De VNG sluit cao's af voor de gemeentelijke sector samen met de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO). Daarnaast sluit de VNG de CAO Sociale Werkvoorziening af, en samen met Cedris ook de CAO Aan de slag.

- **In 2022** zetten we de onderhandelingen voort met de bonden voor deze sectoren naar aanleiding van het pensioenakkoord. Dit moet ertoe leiden dat de pensioenregelingen per 1 januari 2026 kunnen voldoen aan de nieuwe en wet- en regelgeving die dan zal gelden.

Financiële en juridische dienstverlening

Beleidsinzet

Een goede financiële en juridische huishouding vormen een belangrijk fundament voor daadkrachtig functionerende gemeenten. Dit vraagt om specialistische kennis die de snel veranderende regels en voorwaarden actief vertalen naar de praktijk. Wij blijven daarbij de gemeenten de noodzakelijke ondersteuning bieden.

- **In 2022** informeren en faciliteren we gemeenten op financieel terrein rond de invoering van de herijking van het Gemeentefonds, monitoren we waar zich knelpunten en onverwachte effecten voordoen en bevorderen we verdiepend onderzoek. Daarnaast analyseren we de financiële gevolgen van het regeerakkoord en de financiële effecten van nieuw kabinetsbeleid op de diverse beleidsterreinen voor gemeenten. We beginnen met de vernieuwing van het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* (BBV) vanuit het gemeentelijk uitvoeringsperspectief. Tot slot ronden we in 2022 de financiële afwikkeling af van de compensatieregelingen en kwijtschelding van belastingvorderingen in het kader van de Hersteloperatie toeslagenaffaire.
- **In 2022** maken we op fiscaal terrein afspraken over de vernieuwing van het BTW-compensatiefonds. Voorts vertalen we de nieuwe visie van het Rijk op invordering richting gemeenten, en realiseren we dat gemeenten meer mogelijkheden krijgen tot uitwisseling van belastinggegevens. Op juridisch terrein blijven we de kwaliteit van (de toepassing van) wet- en regelgeving en versterking van de juridische functie versterken. Daarbij zorgen we ervoor dat nieuwe wetgeving tijdig verwerkt wordt in de modelverordeningen. In 2022 zal dit onder meer gelden voor de model-APV, de verordeningen in het sociaal domein, het omgevingsrecht, het fiscaal recht en het informatierecht. Met de inzet van de VNG-werkgroep *Next Level Gemeenteturisten* dragen we zorg voor de verbetering van het imago van de gemeenteturist en verhogen we de aantrekkelijkheid van de gemeente als werkgever voor juristen.

Europa en internationaal

Beleidsinzet

Op het gebied van Europese en internationale zaken geven we een impuls aan onze vereniging als thuis voor alle leden (platformfunctie). Binnen en buiten Nederland vergroten we onze zichtbaarheid als ‘netwerk van netwerken’.

Europa

- **In 2022** ronden we een strategie af voor collectieve belangenbehartiging (als sector) en een strategie voor het onderhouden van betrekkingen met Europese instellingen. We richten een structuur in waar de leden elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten voor kennisdeling over Europese aangelegenheden.
- **In 2022** realiseren we een werkende communicatie-aanpak om het bereik van onze informatie over Europese ontwikkelingen te vergroten. In het bijzonder nemen we deze informatie mee bij de introductie voor nieuwe VNG commissieleden.

Global Goals

De belangen en bijdragen van Nederlandse gemeenten aan de Global Goals zijn zichtbaar in verschillende nationale en internationale platforms waaraan we een bijdrage leveren, zoals in de *Voluntary National Reviews* en de nationale SDG-rapportage. Ook op andere internationale beleidsterreinen borgen we de belangen van gemeenten, zoals bij de samenwerking met China, ontwikkelingssamenwerking en bij economische relaties. Er zijn verschillende structuren ingericht die goed functioneren – zoals het *Global Goals*-netwerk inclusief de groep GG-ambassadeurs, en de adviesgroep VNG Internationaal – waardoor leden elkaar op uiteenlopende manieren weten te vinden voor kennisdeling en -ontwikkeling. Denk daarbij aan praktijkvoorbeelden op websites, bijeenkomsten, praktijkproeven samen met VNG-beleidssteams en inspirerende voorbeelden uit internationale netwerken. We realiseren een communicatie-aanpak om het bereik van onze informatie over de *Global Goals* en andere internationale beleidsterreinen te vergroten. Daarbij besteden we specifiek aandacht aan

8

Ondersteuning organisatie

- Bedrijfsvoering
- Communicatie
- Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance
- Governance-ondersteuning extern

8.1 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Beleidsinzet

- **In 2022** beschrijven we de teamoverstijgende processen en publiceren we deze zodat het voor alle betrokkenen inzichtelijk is hoe deze verlopen en op basis waarvan knelpunten snel kunnen worden aangepakt.
- **In 2022** stellen we een concernbreed Strategisch Personeelsplan (SPP) op zodat het duidelijk wordt hoe het personeelsbestand eruitziet, wat de wensen voor de toekomst zijn, en hoe het eventuele gat is te overbruggen.
- **In 2022** zet de VNG in op meer vrouwen in hogere posities, een grotere culturele diversiteit en meer banenafspraken door trainingen, mentorproject en een klankbordgroep. Hierdoor tonen we meer diversiteit in de *barometer*.

Planning en Control (P&C)

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** verbeteren we de P&C cyclus zodat vroegtijdig zichtbaar is in hoeverre doelstellingen worden behaald en waar moet worden bijgestuurd zodat de organisatie beter 'in control' komt. Om dat te bereiken passen we de P&C cyclus concernbreed en integraal toe. Hierdoor wordt gedurende het jaar per doelstelling inzichtelijk wat de voortgang van de inzet in middelen en capaciteit is.

Subsidieproces

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We ontwerpen en implementeren een subsidieproces op basis waarvan er op directieniveau kan worden gestuurd. Hierin worden er inzichten opgenomen ten aanzien van de benodigde kennis, capaciteit en ondersteuning. Op basis hiervan wordt er inzichtelijk gemaakt of en op welke manier subsidies een directe bijdrage kunnen leveren aan de VNG-doelstellingen.

8.2 Communicatie

De communicatieprofessionals van VNG Bureau, VNG Realisatie en andere VNG-onderdelen werken steeds meer vanuit één afdeling. Ook worden media en middelen steeds meer geïntegreerd, zodat onze leden en andere doelgroepen gerichter, persoonlijker en vanuit minder verschillende kanalen worden benaderd.

Beleidsinzet

- **In 2022** werkt de afdeling Communicatie en informatievoorziening aan vrijwel alle beleids-onderwerpen en aan de VNG-brede programma's Corona, Visie 2030 en Netwerkstrategie. Vanzelfsprekend vragen de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 veel inzet, evenals het opstellen van een corporate-communicatiestrategie voor de VNG en het professionaliseren van de arbeidsmarktcommunicatie. Daarnaast willen we meer inzicht in de communicatiewensen en -behoeften van onze leden. Hiervoor hebben we in 2021 onderzoek gedaan en 'persona's' ontwikkeld voor ambtenaren en bestuurders. In 2022 vullen we dit aan met raadsleden. De persona's zijn heldere en praktische inzichten die VNG-medewerkers helpen zo goed mogelijk te communiceren met onze leden.

Kenniscentrum Communicatie

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Binnen VNG Realisatie werken de communicatieprofessionals vanuit het nieuw gevormde *Kenniscentrum Communicatie*. Met een groep vaste, interne en externe medewerkers ondersteunt dit team de verschillende proposities, projecten en programma's van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.

Verbeteren communicatie GGU

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

- **In 2022** zal het Kenniscentrum specifiek inzetten op het meer bekendheid geven aan de positionering van de GGU, zodat gemeenten weten uit welke producten en diensten het portfolio van de GGU bestaat, wat ze hiermee kunnen aanvangen, welke andere partijen daarbij betrokken kunnen worden, en wat de meerwaarde ervan is.
- **In 2022** streven we naar een meer strategische inzet van communicatie voor de GGU en dat vraagt om herstructurering van de bestaande middelen. We verkleinen bijvoorbeeld het aantal online-kanalen en -middelen en gaan communicatieboodschappen meer personaliseren. We willen onze doelgroepen gericht benaderen.

Uniformiteit

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

De verdergaande integratie van de communicatieafdeling van het VNG Bureau en het communicatieteam van VNG Realisatie leidt in 2022 tot meer efficiëntie en synergie. Naast gerichtere communicatie versterken we hiermee ook de bedrijfsvoering, waardoor de overheadkosten kunnen afnemen.

8.3 Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance

Fondsbeheer

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

De VNG-directie wil een continu inzicht en actueel overzicht hebben over lopende zaken binnen het GGU-portfolio, vooral ten aanzien van contributiebijdragen en subsidies. Op basis hiervan kan ze binnen projecten en programma's sturing geven aan de organisatie, en aldus invulling geven aan haar controlerende en opdrachtgevende rol.

- **In 2022** stellen we een GGU-kadernota en een GGU-jaarplan op, en stroomlijnen we het rapportage- en verantwoordingsproces. Ter voorbereiding op het GGU-meerjarenplan 2024–2028 voeren we in het najaar van 2022 een GGU-tevredenheidsonderzoek uit.

Sturing op GGU

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten rekenen op een efficiënte en effectieve inzet van de GGU-middelen.

- **In 2022** anteren we voor de GGU een uniforme werkwijze voor beleidsdirecties in de samenwerking met bestuur en uitvoering. Daarnaast zorgen we voor inpassing van de quality assurance-aanpak in de standaardwerkwijze van de VNG-organisatie, zodat productieprocessen beter worden beheerd en worden verbeterd. In algemene zin worden organisatiebrede bedrijfsprocessen daar waar nodig gestroomlijnd, verbeterd en geborgd.

CIO-functie

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Binnen de VNG biedt de CIO-functie dienstverlening en informatievoorziening aan die gericht is op het realiseren van de informatiekundige opgaven binnen de domeinen.

- **In 2022** agenderen we op proactieve wijze informatiekundige vraagstukken in relatie tot de maatschappelijke opgaven in de domeinen. Daarmee dragen we bij aan het versnellen van de transitie richting Common Ground.

Uitvoeringsketens

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Gemeenten zijn gebaat bij goed werkende uitvoeringsketens.

- **In 2022** versterken we de sturing op organisaties in de uitvoeringsketens die gemeenten ondersteunen bij opgaven uit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.

8.4 Governance- ondersteuning extern

Binnen de governance van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden gemeenten actief vertegenwoordigd door het *College van Dienstverleningszaken (CvD)* en de *Taskforce Samen Organiseren (TSO)*. Wij ondersteunen deze gremia bij het ontwikkelen en uitvoeren van de bestuurlijke GGU-agenda. Daarnaast hanteren we het principe van 'samen organiseren' bij de samenwerking met en tussen gemeenten, en vergoten we de betrokkenheid van beroeps- en koepelorganisaties en ketenpartners.

→ **In 2022** zorgen we voor een vliegende start bij de nieuwe bestuursperiode van het CvD met een versterkte focus op de belangrijkste bestuurlijke, strategische opgaven in aansluiting op de Midterm Review 2021. Daarmee geven we invulling aan een gelijkwaardige bestuurlijke driehoek tussen VNG-beleid, VNG-uitvoering en de gemeentelijke uitvoering.

Signalering en advisering

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

We bezoeken en ontmoeten onze leden en vertalen de signalen die we ophalen richting de VNG-organisatie. Op basis hiervan adviseren we de leden van het CvD en de TSO onder meer over welke oplossingen bijdragen aan welke maatschappelijke opgaven. Als onderdeel hiervan begeleiden we professionals om goede ideeën en nieuwe initiatieven voor het voetlicht te brengen bij onze leden. Ook gaan we in gesprek met managers en beleidsmakers over gemeentelijke behoeften en bekijken we samen hoe daar opvolging aan kan worden gegeven.

→ **In 2022** versterken we de interactie tussen de Taskforce Samen Organiseren en de beroeps- en koepelorganisaties, waaronder de VGS, de FAMO, de VDP en het IMG/VIAG/CIO-beraad.

GGU-ontwikkel- en besluitvormingsproces

Gezamenlijke uitvoering | Structurele diensten

Incidenteel treden we op als strategisch adviseur bij het bevorderen van de interne procesgang en het doorbreken van vastgelopen processen. We vertegenwoordigen daarbij vooral het perspectief van de VNG-directie, de TSO en het CvD. Het ontwikkel- en besluitvormingsproces is uitgewerkt en volledig geïmplementeerd om de GGU voor gemeenten voorspelbaar, inzichtelijk en kosteneffectief te maken.

- **In 2022** doorloopt elke GGU-propositie hetzelfde gestructureerde ontwikkelproces, waarbij transparant en uniform aan een reeks voorwaarden moet worden voldaan, of kan worden toegelicht waarom hiervan is afgeweken.

GGU Store & GGU Labs

Gezamenlijke uitvoering | Ontwikkelingen in 2022

Gemeenten hebben behoefte aan, en inzicht in de verschillende beschikbare GGU-proposities, in relatie tot de maatschappelijke opgaven en de ontwikkelfase waarin deze verkeren.

- **In 2022** wordt de GGU Store gepubliceerd en organiseren we diverse GGU Labs, waarmee een beproefd en herkenbaar instrumentarium voor gemeenten beschikbaar komt, op basis waarvan ze tijdig gerichte keuzes kunnen maken binnen het GGU-portfolio.

Bijlagen

- VNG begroting 2022
- GGU begroting 2022
- Gesubsidieerde activiteiten

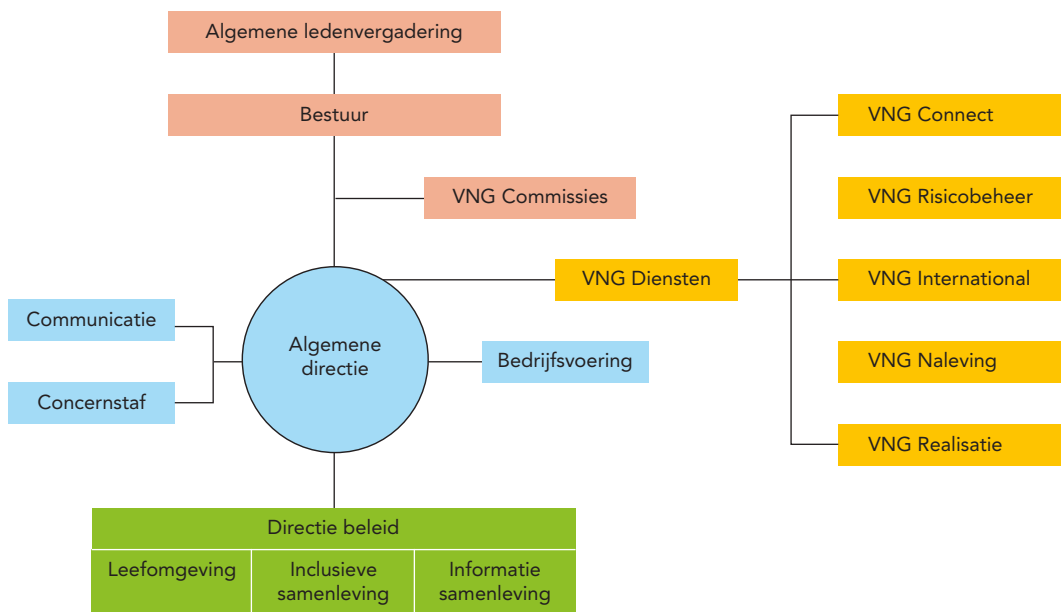
Inleiding

Voor u ligt de begroting 2022 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze begroting bevat de organisatie van de VNG, waarbij VNG Diensten B.V. en dochterbedrijven buiten beschouwing zijn gelaten.

De bedrijven stellen voor 2022 hun eigen begroting op, welke zal worden vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering met VNG Diensten B.V.

Op basis van de in de ALV van juni 2018 vastgestelde contributiesystematiek (en daaruit volgende begrotingsgrondslagen) wordt de bestemming van het resultaat van de bedrijven en beleggingsportefeuille bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld.

Omdat het treasurybeleid en het verwachte resultaat van de VNG-bedrijven geen direct onderdeel zijn van deze begroting, worden ze apart toegelicht.

Ontwikkelingen

De begroting is in de afgelopen jaren flink gestegen door GGU gefinancierde projecten en rijks-subsidies. De belangrijkste fluctuatie (wijziging van omvang) in de begroting ontstaat vanuit deze stijgende subsidie geldstroom. Subsidieprojecten en het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden concernbreed uitgevoerd, waarbij rollen en verantwoordelijkheden tussen de verschillende onderdelen ontstaan.

Het bestuur zal conform de afspraken uit de ALV van 2018 de beleggingsportefeuille afbouwen tot een minimale reserve zoals is geadviseerd door PWC. Het geld uit de reserve dat door de afbouw beschikbaar komt wordt ingezet voor de kerntaken van de VNG. Vanuit dit perspectief heeft het bestuur in het contributievoorstel 2022 voorgesteld om voor het begrotingsjaar 2022 de ingroei vast te stellen op 0%. Voor 2022 zal alleen de compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling van toepassing zijn. Deze komt uit op 1,7%. Het percentage is een combinatie van de loonvoetsector van de overheid (1,8%) en het HICP index (1,4%), afgezet tegen de kosten van de basisorganisatie van de VNG. De dekking voor de ingroei zal de VNG zelf middels een structurele taakstelling in haar begroting 2022 opnemen. Deze taakstelling is aanvullend op de eerder opgelegde (structurele) taakstelling conform het contributievoorstel 2021.

Financiële kaders

Voor de begroting 2022 gelden een aantal financiële kaders:

- De ontwikkeling van de contributie is conform besluit contributievoorstel 2022.
 - Voor 2022 zal alleen de compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling van toepassing zijn. Deze komt uit op 1,7%. Het percentage is een combinatie van de loonvoetsector van de overheid (1,8%) en het HICP index (1,4%), afgezet tegen de kosten van de basisorganisatie van de VNG.
 - De ingroei naar een kostendekkende contributie voor de kernorganisatie van de VNG is voor 2022 gelijk aan 0%.
- De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de formatie zoals deze is vastgesteld voor de begroting van 2021. Eventuele aanpassingen op deze formatie zullen worden vastgesteld door de algemene directie.
- Voor de invulling van prioriteiten wordt in basis een bedrag gereserveerd van € 1,7 miljoen. Dit is € 0,85 miljoen voor de Directie Beleid en € 0,85 miljoen voor de staf- en ondersteuningsafdelingen. Dit is een daling van € 0,3 miljoen ten opzichte van eerdere jaren, waarmee dekking wordt gecreëerd voor de aanvullende taakstelling in de begroting 2022. Als bij het opstellen van de begroting 2022 de opgelegde taakstelling elders in de begroting wordt gevonden (structureel) kan de algemene directie de budgetten voor de invulling van prioriteiten alsnog vaststellen op een hoger bedrag.
- Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen hierbij een wezenlijke bron van inkomsten.
- Voor het fonds GGU wordt het jaarplan voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering. De in de meerjarenraming gepresenteerde omvang van het GGU is, op basis van de voorgelegde plannen, € 56,070 miljoen.
- Op basis van het contributievoorstel 2022 is de inzet van het eigen vermogen 16% waarmee de begroting sluitend is. De ingroei naar deze 16% wordt door een aanvullende taakstelling in de begroting 2022 door de Vereniging gefinancierd. Daarmee is de begroting voor 2022 sluitend.
- De resultaten van de effectenportefeuille en de VNG-bedrijven worden toegevoegd aan het resultaat. Dit zal een drukkend effect hebben op het tekort van de begroting.

Begroting

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.978	24.500	23.480
Bijdragen projecten	70.870	77.817	93.078
Overige bedrijfsopbrengsten	5.242	5.404	6.850
Som van bedrijfsopbrengsten	101.090	107.721	123.408
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	28.006	26.737	25.135
Overige personeelskosten	1.887	1.880	14.136
Afschrijvingen	1.500	1.650	1.151
Activiteitskosten	68.620	76.443	80.403
Kantoor- en huisvestingskosten	4.872	4.867	4.948
Overige bedrijfskosten	1.396	1.501	452
Som van bedrijfslasten	106.281	113.078	126.225
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	-5.191	-5.357	-2.817
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	
Dekking uit eigen vermogen	4.584	4.750	2.817
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	-	-

Toelichting begroting

Contributie

De contributie-inkomsten voor 2022 nemen toe met € 0,478 miljoen. De vastgestelde contributiestijging bedraagt 1,7%. Dit is, conform de vastgestelde contributiesystematiek, een indexatie voor loon- en prijsstijging.

Bijdragen projecten

In de onderstaande tabel staan projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van de onderstaande subsidies worden pas aangegaan als toezegging definitief is. Hierdoor worden mogelijke risico's geminimaliseerd.

Bijdrage projecten (Bedragen * € 1.000)	
VUM	868
Dennis en Eva	887
UMW	2.134
Totaal Driedimensionaal	3.018
Schulden	795
Proefaansluiting Machtigen	69
Uitvoeringstoetsen WDO	49
Woonplaatsbeginsel	43
Implementatie Lokaal Spoor VN-verdrag 2017-2022	340
Doorontwikkeling cliëntondersteuning 2019-2022	502
Ondersteuningstraject lokale preventieakkoorden 2019-2022	187
Ondersteuning crisisdienstverlening VNG	197
Ondersteuningstraject Rookvrije Omgeving	150
Verbeteragenda Hulpmiddelen	6
Samenwerken aan een betere Toegang Sociaal Domein 2020 - 2022	73
Privacy en gegevensdeling zorg- en veiligheidsdomein 2021-2023	6
Programma Betere Dienstverlening en Regelgeving 2020-2023	248
Klimaatneutraal en circulair opdrachtgeverschap	101
Regionale kennispilots	606
Wet Kwaliteitborging Bouw	775
Omgevingswet	1.450
Programma ADS	590
Implementatie subsidie Omgevingswet	400
inzet TAZ WSGO	143
Programma Handhaving Participatiewet 2020-2023	663
Totaal Subsidiebijdragen	14.800
Collectief gefinancierde activiteiten:	
Fonds GGU	54.886
Overige geldstromen	1.184
Totaal collectief gefinancierde activiteiten	56.070
Totaal bijdragen projecten (subsidie + GGU)	70.870

Subsidieprojecten

De omvang van de subsidieprojecten is meegenomen voor de op dit moment vrijwel zekere projecten. De projecten hebben geen resultaatseffect. Voor bovengenoemde projecten geldt dat ook de bijbehorende kosten in de begroting zijn opgenomen. Deze kosten zijn gespecificeerd bij de rubriek activiteitskosten.

Bij het opstellen van de begroting 2022 bedragen de bijdragen van de gesubsidieerde projecten € 14,800 miljoen (in 2021 was dat € 29,732 miljoen). Ten tijde van het opstellen van deze begroting vinden er gesprekken plaats over nieuwe subsidies en/of het wijzigen van bestaande subsidies. De verwachting is dat de omvang van de gesubsidieerde projecten hierdoor nog zal stijgen met in elk geval een bedrag tussen de € 15 miljoen en € 20 miljoen. Zoals gesteld hebben deze projecten geen resultaatseffect.

Collectief gefinancierde activiteiten

Tijdens de ALV van 15 juni 2017 besloten de leden nagenoeg unaniem dat de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) een prioriteit voor alle gemeenten is, en dus een belangrijke prioriteit en taak voor de VNG. Alle gemeenten dragen daar naar rato van het aantal inwoners bij. In de ALV van juni 2021 zijn de leden akkoord gegaan met de bijdrage van €3,141 excl btw (€3,80 incl btw). De begroting van het Fonds GGU 2022 is gelijk aan € 56,070 miljoen (€ 48,085 miljoen in 2021).

In de begroting is de volgende bijdrage van de leden opgenomen:

- Op basis van de indexatie en een toename van het inwonertal van gemeenten, stijgt het Fonds GGU ten opzichte van vorig jaar met € 0,936 miljoen euro naar € 45,3 miljoen (in 2021 was de bijdrage gelijk aan € 44,4 miljoen);

Verder is in de begroting van het Fonds GGU 2022 het volgende opgenomen:

- de budgetneutrale toevoeging van structurele diensten op gebied van naleving sociaal domein, conform eerder besluit in de ALV van 2020 (€ 3,050 miljoen);
- de toevoeging (conform Verkenning verbreding en beheer GGU op de BALV 2019) van structurele diensten op gebied van de nieuwe ketens Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering, en 24x7 ondersteuning van GGI-netwerk (€1 miljoen);
- De toevoeging van de drie proposities op het gebied van Fysiek Domein (€ 4 miljoen), Publieke gezondheid (€ 0,470 miljoen) en Rechtmatigheid Zorg (€ 1,050 miljoen);
- Verwacht onderhandenwerk uit eerdere jaren van € 1,184 miljoen.

Door de hierboven genoemde redenen stijgt de begroting van het Fonds GGU in 2022 met € 7,985 miljoen ten opzichte van 2021.

Overige bedrijfsopbrengsten

Ten opzichte van de begroting 2022 dalen de overige bedrijfsopbrengsten met € 0,162 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van een aantal kleinere opbrengsten, zoals de opbrengst belastingadviezen.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn opgebouwd uit de volgende opbrengsten:

- interne omzet dochterbedrijven door middel van de dienstverleningsovereenkomsten
- opbrengsten van derden
- royaltyvergoedingen
- vacatiegelden
- doorbelaste salariskosten van de gelieerde instellingen
- opbrengst reproductie

Bedrijfslasten

Salariskosten inclusief sociale lasten

De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de cao voor het rijk (2018- 2020). Ten tijde van het opstellen van deze begroting lopen de gesprekken tussen het rijk en de vakbonden over de cao-ontwikkeling voor de komende jaren. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Daarom is er in deze begroting op de salarislasten een marge aangehouden om daar waar nodig een stijging van de kosten op te vangen.

Het ABP verwacht dat de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen per 1 januari 2022 stijgt met 1,5%-punt van 25,9% naar 27,4%.

Om invulling te kunnen geven aan de ambities en de groei van de organisatie heeft bij Directie Beleid een verdere versterking plaatsgevonden van de vaste formatie gefinancierd vanuit subsidie

en GGU geldstromen. De groei bedroeg 7 fte. Voor 2022 blijft deze formatie gehandhaafd. Ten opzichte van 2021 stijgen de salariskosten met € 1,269 miljoen, wat vooral wordt veroorzaakt door een grotere flexibele schil (tijdelijke inzet op gesubsidieerde taken).

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn ten opzichte van de begroting 2021 vrijwel gelijk gebleven. Wel worden er ontwikkelingen verwacht vanuit de cao-onderhandelingen tussen het rijk en de vakbonden. In 2021 heeft de VNG directie tijdelijke afspraken gemaakt over het verstrekken van een internetvergoeding. Voor 2022 zullen er nog afspraken worden gemaakt over een eventuele thuiswerkvergoeding. Omdat de arbeidsvoorwaardenregeling van de VNG zoveel mogelijk de CAO Rijk volgt, zal besluitvorming hierover afhangen van de uitkomsten van de cao-onderhandelingen.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Uitzendkrachten en personeel van derden	163	163	12.474
Arbokosten	42	42	54
Studiekosten	516	505	299
Rechtspositionele kosten	448	327	410
Reis- en verblijfskosten personeel	207	207	80
Onttrekkingen/Dotatie voorzieningen	252	260	236
Werving- en selectie	75	75	48
Overige personeelskosten	184	301	535
Totaal Overige Personeelskosten	1.887	1.880	14.136

Ten opzichte van de realisatie 2020 valt op dat de post uitzendkrachten en personeel van derden fors hoger is dan begroot. Deze post uitzendkrachten en personeel van derden bestaat voor een groot deel uit project gerelateerde inhuur van personeel. Daarnaast wordt een deel veroorzaakt door de tijdelijke invulling van vacatures met extern personeel. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden gecompenseerd vanuit de vacatureruimte die gedurende het boekjaar is ontstaan. Dat compenseren wordt ook nagestreefd in 2022.

Afschrijvingen

Zoals in de realisatie van 2020 al zichtbaar is, wordt niet het volledige bedrag dat gereserveerd is voor de afschrijvingslasten benut. De afgelopen jaren blijken de investeringen achter te blijven bij dat wat er in de begroting verondersteld wordt. Voor 2021 is de begroting daarom naar beneden bijgesteld. Toch is de verwachting dat ook in 2021 de afschrijvingslasten niet de omvang zullen hebben van het in de begroting opgenomen bedrag. Op basis van hernieuwde investeringsplannen zal de begroting voor 2022 daarom opnieuw verder aangescherpt worden. Hierdoor zal de afschrijvingslast in 2022 met € 0,150 miljoen dalen ten opzichte van 2021.

Activiteitskosten

De post activiteitskosten is de grootste kostenpost in de begroting en bestaat voor het merendeel uit kosten van subsidieprojecten en projecten uit het fonds GGU. De kosten voor de inzet op deze projecten zijn opgenomen onder Advies derden. Daarnaast zijn er kosten meegenomen voor bijv. het congres, de ALV, media zoals het VNG Magazine en verschillende jaarlijkse bijdrages. Ten opzichte van de begroting van 2021 nemen de totale activiteitskosten af met € 7,823 miljoen. Deze daling ontstaat met name door de lagere omvang van de gesubsidieerde projecten en wordt versterkt door de hogere dekking uren (inzet ten laste van subsidie).

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Voorlichting en publicaties	491	491	1.073
Bijeenkomsten	230	230	1.779
Onderzoek en beleidsontwikkeling	3.473	3.861	1.251
Advies derden	70.900	77.817	75.762
Bijdragen en lidmaatschappen	559	553	538
Dekking uren en toegerekend	-7.033	- 6.509	-
Totaal Activiteitskosten	68.620	76.443	80.403

Kantoor- en huisvestingskosten

De begrote kantoor- en huisvestingskosten zijn ten opzichte van de begroting 2021 vrijwel gelijk gebleven. Op de posten waar de begroting voor 2022 iets hoger uitkomt heeft indexatie ten behoeve van de verwachte prijsontwikkeling plaatsgevonden. Het merendeel van de kantoor- en huisvestingskosten blijft gelijk of daalt zelfs.

In vergelijking met de realisatie van 2020 vallen de posten automatisering en bibliotheekkosten op. De automatiseringskosten zijn voor een deel project gerelateerde kosten. Omdat in de begroting deze project gerelateerde kosten onder de activiteitskosten zijn meegenomen, laat de realisatie hier een afwijkend beeld zien ten opzichte van de begroting. De afwijking van de realisatie ten opzichte van de begroting van de bibliotheekkosten ontstaat doordat de kosten voor het reproductie in de realisatie van 2020 opgenomen zijn onder de overige bedrijfskosten (algemene lidmaatschappen). In de realisatie van 2021 zullen de kosten voor het reproductie weer worden opgenomen onder de bibliotheekkosten en zal deze post weer in lijn zijn met de begroting.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Huisvestingskosten	721	721	767
Onderhoudskosten en inventaris	375	375	328
Automatiseringskosten	2.516	2.489	3.515
Bibliotheekkosten	774	794	153
Restauratieve kosten	387	382	273
Telecommunicatie	64	64	-116
Drukwerk	35	42	28
Totaal Kantoor en huisvestingskosten	4.872	4.867	4.948

Overige bedrijfskosten

Ten opzichte van de begroting van 2021 nemen de overige bedrijfskosten af met € 0,105 miljoen.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Accountantskosten	85	85	121
Algemene Lidmaatschappen	280	264	704
Resultaat BTW	120	120	-336
Declaraties derden	17	18	312
Inleen chauffeur/taxi	125	124	45
Overige bedrijfskosten	769	890	-394
Totaal Overige bedrijfskosten	1.396	1.501	452

Ondanks dat de realisatie 2020 op een aantal onderdelen afwijkt van de begroting, is er geen directe reden om de begroting aan te passen. De meeste posten zijn incidentele zaken.

Voorbeelden hiervan zijn:

- In de realisatie 2020 heeft het BTW resultaat een uiteindelijk positief resultaat opgeleverd tegenover het in de begroting verwachte negatieve resultaat. Meerjarig wordt hier een negatief resultaat, en dus een kostenpost, verwacht.
- In de overige bedrijfskosten is in de realisatie 2020 een positief resultaat voorgaande jaren opgenomen van € 1,379 miljoen.

Dekking uit bestemmingsreserve

Onder de dekking uit de bestemmingsreserve is een onttrekking opgenomen t.b.v. de afschrijvingslasten van de Willemshof (incl. verbouwing begane grond). Het resultaat uit 2016 dekt deze herinrichtingskosten. De onttrekking vindt plaats tot en met het jaar 2029.

Begroting per organisatieonderdeel

In de onderstaande tabel zijn de kosten per organisatieonderdeel inzichtelijk gemaakt. Het gaat om Algemene Directie, Communicatie, Concernstaf, Bedrijfsvoering en Directie Beleid. De in het overzicht genoemde salariskosten onder directie en bestuur betreffen 2,0 fte. Deze salariskosten zijn WNT getoetst.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Directie en Bestuur	Concern- staf	Communicatie	Bedrijfs- voering	Directie Beleid
Bedrijfsopbrengsten						
Contributie	24.978				24.978	
Bijdragen projecten	70.870					70.870
Overige bedrijfsopbrengsten	5.242		45	193	4.758	246
Som van bedrijfsopbrengsten	101.090	-	45	193	29.736	71.116
Bedrijfslasten						
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	28.006	353	2.960	2.702	4.655	17.336
Overige personeelskosten	1.887	113	158	120	1.277	219
Afschrijvingen	1.500				1.500	
Activiteitskosten	68.620	1.662	1.446	449	-601	65.664
Kantoor- en huisvestingskosten	4.872		22	50	4.788	12
Overige bedrijfskosten	1.396	453	33	15	779	116
Som van bedrijfslasten	106.281	2.581	4.619	3.336	12.398	83.347
Resultaat bedrijfsuitoefening	-5.191	-2.581	-4.574	-3.143	17.338	-12.231
Dekking uit bestemmingsreserve	607				607	
Dekking uit eigen vermogen	4.584	4.584				
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	2.003	-4.574	-3.143	17.945	-12.231

VNG-formatie 2022

De VNG kent voor haar organisatie meerdere financieringsstromen. In hoofdlijn zijn deze in twee delen op te splitsen: contributie en projecten. Onder projecten wordt verstaan de gesubsidieerde taken door het rijk en GGU.

Ook de inkomensstroom vanuit de projecten kent, ondanks dat deze flexibel is, een vaste basis. Voor de beleidsteams van het VNG Bureau is er in de vaste formatie een aantal fte gefinancierd vanuit deze geld-stromen. Bij de staf en ondersteuningsteams wordt hiervoor ook inzet geleverd, deze wordt gedekt vanuit de overheadkosten die ten laste van de projecten worden gebracht.

Vaste formatie (in fte's)	Contributie	Projecten / GGU	Totaal 2021	Contributie	Projecten GGU	Totaal 2022
Directie	2,00		2,00	2,00		2,00
Communicatie	31,38	2,00	33,38	31,38	2,00	33,38
Bedrijfsvoering algemeen	1,00		1,00	1,00		1,00
I&A	6,60		6,60	6,60		6,60
Financiën en Control	11,90	2,00	13,90	11,90	2,00	13,90
HR	8,20	1,00	9,20	8,20	1,00	9,20
Facilitaire Dienst	14,21		14,21	14,21		14,21
Beleidssteams	118,09	19,61	137,70	115,29	26,61	141,90
Concernstaf	28,30		28,30	31,10		31,10
Participatiebudget	6,00		6,00	6,00		6,00
Totaal	227,68	24,61	252,29	227,68	31,61	259,29

Opmerkingen op basis van de weergegeven formatie:

1. De directie bestaat uit een algemeen directeur en een plaatsvervangend algemeen directeur.
2. De teams Financiën & Control, Human Resource Management, Informatisering & Automatisering en Facilitaire Dienst vormen samen het geheel van Bedrijfsvoering, welke wordt aangestuurd door het hoofd Bedrijfsvoering.
3. De VNG geeft invulling aan de Participatiewet. We streven naar het in dienst hebben van zes medewerkers (6 fte).

Treasurybeleid

In het treasurystatuut van de VNG staat aangegeven dat we jaarlijks een treasuryplan opstellen. Dit plan maakt deel uit van de begroting en is hieronder uitgewerkt.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. De rentevisie van banken
2. De beleggingsvisie van de vermogensbeheerder
3. Renterisico (voor zover van toepassing)
4. Beschikbaarheid van kasgeld
5. Geld- en kapitaalmarktpartijen

Voor zover deze onderwerpen niet ergens anders in de begroting staan, bespreken we ze hieronder kort.

1. Over de rentevisie van banken kunnen we melden dat ze verwachten dat kortlopende rente ten opzichte van het huidige begrotingsjaar niet wezenlijk zal veranderen. Dat wil zeggen zij denken dat het renteniveau zal blijven bewegen rond de 0%. Vanwege de blijvend lage renteniveaus op kortvermogen zijn er ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar nog geen extra aanpassingen noodzakelijk. Het lang vlottend vermogen van de VNG is volledig belegd in de effectenportefeuille.
2. Het beleggingsbeleid is gericht op een horizon van vijf tot tien jaar. De doelstelling van de beleggingen is zowel gericht op inkomens- als op vermogensbehoud op lange termijn. De beleggingsvisie staat in de samenstelling van de normportefeuille, de bandbreedtes per beleggingscategorie en de beleggingsrichtlijnen en compliance. De beleggingsrichtlijnen en compliance die we hierbij hanteren zijn de volgende:

• Voor aandelen de MSCI World Index in euro	10%
• Voor vastrentende waarden	75%
a. Bank of America Merrill Lynch Euro Government Index	40%
b. iBoxx Euro Corporate Overall TR index	20%
c. iBoxx Euro Corporate Non-Financial TR index	15%
• Voor onroerend goed FTSE EPRA-Nareit Europe TR	5%
• Voor Absoluut rendement HFRX Global Index (euro)	10%

Op basis van de overeengekomen beleggingsrichtlijnen zijn bandbreedten vormgegeven waarbinnen de effectenbeheerder kan opereren naar eigen inzicht. De bandbreedtes zijn zo vormgegeven dat de vermogensbeheerder voldoende ruimte heeft te anticiperen op veranderingen in de markt zonder dat deze het risicoprofiel van de portefeuille aantast.
3. Zoals onder 1 vermeld, is de visie van banken dat de kortlopende rente niet wezenlijk verandert. Per saldo heeft de VNG over een jaar gemeten geen buitensporige tekorten. Met betrekking tot roodstanden zien we dan ook geen grote renterisico's. Sinds het afgelopen jaar moet VNG rente betalen over het aanhouden van geld op de lopende rekening. Bij VNG worden er regelmatig tijdelijke overschotten aangehouden als gevolg van voorfinanciering van projecten. Dit leidt, gezien het eerder gestelde, tot steeds hogere rentekosten. Omdat het plaatsen van middelen op bedrijfsspaarrekeningen geen uitkomst meer biedt, zal bezien worden welke alternatieven er zijn om de oplopende rentekosten te kunnen mitigeren. Als eerste zal getracht worden dit te doen binnen bestaande kaders. Mocht dit niet lukken zal, afhankelijk van de dan ontstane noodzaak, mogelijk het beleid worden aangepast.
4. De VNG houdt een zodanige omvang aan direct opeisbare liquide middelen aan dat zij steeds aan haar korte-termijn-betalingsverplichtingen kan voldoen. In principe streven we een zo laag mogelijk saldo na van direct beschikbare en opeisbare liquide middelen. Ter financiering van kortstondige liquiditeitsbehoefte (korter dan één jaar) houden we minimaal zo'n € 3,7 miljoen aan. Dit is voldoende om te kunnen voldoen aan de korte-termijn-verplichtingen van één tot twee maanden.

5. De VNG heeft haar lang vlottend vermogen belegd in de effectenportefeuille. Kempen Capital Management beheert de effectenportefeuille. Het vermogen op betaalrekeningen houden we aan bij huisbankier BNG. Overtollige kortlopende middelen worden voor zover dit mogelijk en of nuttig is op deposito of op een bedrijfsspaarrekening gezet.

Rendement effectenportefeuille

De beleggingsstrategie vatten we samen in de normportefeuille met daaraan gekoppeld de bandbreedtes per beleggingscategorie. Het afgelopen jaar werd bepaald door de COVID-19 pandemie. Verwacht wordt dat de covid pandemie langzaam meer beheersbaar wordt met een als gevolg een verdere normalisering van de macro-economische omgeving. De vermogensbeheerder denkt als gevolg hiervan de inflatoire druk tijdelijk verder zal toenemen. Gevolg van dit alles zal zijn dat naar verwacht de ECB haar beleid van kwantitatieve verruiming voorlopig nog niet of nog niet substantieel zal terugdraaien. De rente zal als gevolg hiervan ook het komende jaar rond of net boven het huidige niveau blijven. De beleggingscategorie waarin wij het grootste volume aan middelen aanhouden, de vastrentende waarden (met name de staatsobligaties), zal hierdoor sterk onder druk blijven staan.

De vermogensbeheerder zal dan ook voor het komende jaar het aandeel vastrentende waarden zo veel mogelijk onderwogen houden.

In het afgelopen jaar zijn, als gevolg van de lage rentestanden, de beleggingscategorieën aandelen en beleggingen in hedgefonds zwaarder gaan meewegen in de portefeuille. Het hiermee beoogde effect om de druk op de beleggingscategorie vastrentende waarden te compenseren loopt tegen de grens van de in de beleggingsovereenkomst opgenomen bandbreedten aan. De vermogensbeheerder zal, indien noodzakelijk, met een voorstel komen hoe dit kan worden opgelost. Hierbij zal mogelijkerwijs, in het uiterste geval, ook de huidige in de overeenkomst opgenomen bandbreedten ter discussie worden gesteld.

Of er binnen portefeuille veel in de vorm liquide middelen zal worden gehouden, is afhankelijk van de economische vooruitzichten op de korte termijn, de hieruit noodzakelijke aanpassingen in de effectenportefeuille en de mate waarin zal worden afgeroomd. Verwacht wordt dat de stand liquide middelen binnen de effectenportefeuille niet wezenlijk zal verschillen met het huidige begrotingsjaar.

De verwachte opbrengst uit het vermogen wordt berekend door het bronvermogen te vermenigvuldigen met het langjarige rendement, waarbij met de ongerealiseerde waardemutaties (koersstijgingen en koersdalingen), voor zover zij gedekt worden door de herwaarderingsreserve, geen rekening wordt gehouden. Het bronvermogen is hierbij de gemiddelde gewogen stand van het renderende vermogen van het afgelopen jaar.

Voor de bepaling van het bronvermogen van de effectenportefeuille zijn twee zaken van belang:

- Het besluit om de contributie gefinancierde deel van de begroting aan te vullen
- Een toekomstige afbouw als gevolg van de dekking van het negatieve werkkapitaal (=vorderingen + liquide middelen -/- korte schulden).

De effectenportefeuille biedt dekking aan een aantal in de (nabije) toekomst te verwachten uitgaande kasstromen. Deze dekking komt uit op € 38,10 miljoen en is als volgt opgebouwd:

- Aanvulling contributie gefinancierde deel uit het vermogen € 4,59 miljoen
- Overige nog lopende posten die ten laste van vermogen € 0,60 miljoen
- Dekking voldoening negatief werkkapitaal € 32,80 miljoen
- Lasten negatieve plusrente € 0,20 miljoen

Na dekking blijft er een bronvermogen (netto omvang) effectenportefeuille over van € 28,71 miljoen. Bij een langjarig rendement van 4% komt het rendement op effecten 2022 dan uit op, afgerond, € 1,15 miljoen.

Jaar	waarde begin jaar	waarde einde jaar
2016	54.979	57.671
2017	57.671	59.915
2018	59.915	58.757
2019	8.757	63.665
2020	63.665	65.317
Verwacht 2021	65.317	66.900

De effectenportefeuille maakt deel uit van het eigen vermogen. Het eigen vermogen (al dan niet geschoond van het eigen vermogen van de deelnemingen) is sinds 2016 geleidelijk afgenomen. Echter binnen het eigen vermogen neemt de effectenportefeuille geleidelijk in omvang toe. Dit wordt veroorzaakt doordat de effectenportefeuille, sinds 2019, boven de trend van 4% presteert en doordat de laatste tijd er geen middelen uit de effectenportefeuille zijn onttrokken. Omdat projecten (met name GGU) gezien de omvang noodzakelijkerwijs worden voorgefinancierd en vanwege de mogelijkheid om te cash poolen met VNG bedrijven was en is het nu nog niet noodzakelijk om middelen uit de effectenportefeuille te onttrekken. Immers er was en is voldoende liquiditeit ter voldoening van lopende kosten. Bovendien zou het aanhouden van grote hoeveelheden liquide middelen leiden tot hoge kosten aan negatieve rente en leiden tot een direct lagere opbrengst uit de portefeuille (opportunity costs). Gezien de bovengenoemde dekking uit de effectenportefeuille en het voornemen om de contributie aan te vullen van uit het vermogen, zolang deze nog niet geheel dekkend is, is de verwachting dat de effectenportefeuille in de toekomst in omvang zal afnemen.

Meerjarenraming 2022 - 2024

Op basis van de uitgangspunten van de begroting 2022 is een doorrekening gemaakt voor 2023-2024. Deze meerjarenraming is opgesteld om een eerste inzicht te geven in de ontwikkeling van de begroting als geheel. Conform de contributiesystematiek zal ook in de jaren 2023 en 2024 een deel van het eigen vermogen van de Vereniging worden ingezet.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.978	25.652	26.345
Bijdragen projecten	70.870	70.870	70.870
Overige bedrijfsopbrengsten	5.242	5.315	5.390
Som van bedrijfsopbrengsten	101.090	101.838	102.605
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	28.006	28.510	29.023
Overige personeelskosten	1.887	1.913	1.940
Afschrijvingen	1.500	1.500	1.500
Activiteitskosten	68.620	68.589	68.557
Kantoor- en huisvestingskosten	4.872	4.940	5.009
Overige bedrijfskosten	1.396	1.416	1.435
Som van bedrijfslasten	106.281	106.868	107.465
Resultaat bedrijfsuitoefening	-5.191	-5.030	-4.860
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	607
Dekking uit eigen vermogen	4.584	4.423	4.253
Ongedekt resultaat van de Vereniging	—	—	—

Contributie

Conform de contributiesystematiek komt 16% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt voor 2022 neer op € 4,584 miljoen. In het contributievoorstel is opgenomen dat voor 2022 alleen de compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling van toepassing is. De ingroei naar een kostendekkende contributie voor de kernorganisatie van de VNG is voor 2022 gelijk aan 0%. In de meerjarenraming is de contributiesystematiek ongewijzigd. Deze bestaat ook hier uit de componenten loon- en prijsontwikkeling en ingroei.

Salarissen

Voor 2022 hebben we bij het begroten van salariskosten rekening gehouden met de toekenning van de reguliere periodieken aan medewerkers. Hiernaast hielden we rekening met een indexatie voor 2023 en 2024. Dit is op basis van de raming van het CPB (loonvoet sector overheid) voor de te verwachte ontwikkeling van de loonkosten.

Indexatie

Bij de overige personeelskosten, activiteitskosten, kantoor- en huisvestingskosten en overige bedrijfskosten hebben we rekening gehouden met de te verwachten indexatie (HICP index). De afschrijvingskosten zijn in de meerjarenraming gelijk gehouden aan de begroting van 2022. Daarnaast zijn de bijdragen projecten gelijk gehouden in de raming. Daarmee blijft ook dat deel van de activiteits-

Bijlage 2 | GGU Begroting

GGU Begroting

(Bedragen x € 1.000)

Thema	Structurele diensten	Ontwikkeling	Proposities	Totaal
a. Kansengelijkheid	9.154	1.049	-	10.203
b. Bestaanszekerheid	3.603	2.429	-	6.032
c. Gezond Leven	300	1.360	1.520	1.660
Inclusieve Samenleving	13.057	4.838	1.520	17.895
a. Leefomgeving	-	609	350	959
b. Omgevingswet	-	4.298	-	4.298
c. Energie en Klimaat	-	-	3.650	3.650
Leefomgeving	0	4.907	4.000	8.907
a. Democratisch Besturen	-	364	-	364
Democratisch besturen	0	364	-	364
a. Digitale Transitie	1.900	2.588	-	4.488
b. Digitale Overheid	238	805	-	1.043
c. Digitale Veiligheid	2.206	2.179	-	4.385
d. Verantwoord datagestuurd werken	1.900	897	-	2.797
e. Ethiek, digitale grondrechten en innovatie	81	919	-	1.000
Informatiesamenleving	6.325	7.388	-	13.713
a. Inclusieve dienstverlening	-	288	-	288
b. Uitvoerbare wetgeving	668	576	-	1.244
c. Gemeentelijke bedrijfsvoering: collectieve inkoop en beheer	4.320	1.093	-	5.413
Uitvoering	4.988	1.957	-	6.945
a. Netwerkfunctie	-	-	-	-
Actieve Ledenorganisatie	-	-	-	-
a. Bedrijfsvoering VNG Realisatie	3.139	-	-	3.139
b. Communicatie en implementatie	1.061	-	-	1.061
c. Fondsbeheer, planning & control, en quality assurance	1.344	367	-	1.711
d. Governance-ondersteuning extern	475	340	-	815
Ondersteuning Organisatie	6.019	707	-	6.726
Eindtotaal	30.389	20.161	5.520	56.070

7. Herijking gemeentefonds

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Resolutie “Naar een uitlegbaar en stabiel beter verdeelmodel gemeentefonds”

Overwegende dat:

Er veel is wat gemeenten verbindt:

- Gemeenten eerder hebben verzocht om verbetering van de bestaande verdeling omdat de huidige verdeling achterhaald en verouderd is
- Gemeenten zijn gebaat bij stabiele en voorspelbare modeluitkomsten, om meerjarig beleid op te kunnen enten
- Gemeenten zorgvuldigheid bij de totstandkoming van een nieuw verdeelmodel voorop stellen
- Gemeenten de volgende drie randvoorwaarden aan een nieuw verdeelmodel hebben gesteld:
 - o Een grotere omvang van het gemeentefonds, oftewel “een grotere koek”
 - o Voldoen aan het beoordelingskader
 - o Een fair ingroeipad.

In het lopende proces:

- De fondsbeheerders een voorstel voor een nieuw verdeelmodel hebben gedaan en daarover het advies van de VNG hebben gevraagd
- De ROB in haar advies van 19 oktober 2021 aangeeft dat dit voorstel voor een nieuw verdeelmodel:
 - o Een verbetering inhoudt ten opzichte van het huidige verdeelmodel
 - o Op een aantal belangrijke punten verdere verbetering behoeft
 - o Haar aanbevelingen op verschillende fasen in het proces betrekking hebben:
 - Vier niet vrijblijvende randvoorwaarden betreffen de periode vóór invoering (toetsing herverdeeffecten, gevolgen peiljaar 2017 voor maatstaven sociaal domein, het volgen van werkelijke lasten en de overige eigen middelen)
 - Een groot aantal aanbevelingen betreft de onderhoudsagenda
 - Eén aanbeveling betreft de lange termijn
- De fondsbeheerders op 13 december 2021 een reactie hebben uitgebracht op het ROB-advies, waarin zij aangeven hoe zij invulling willen geven aan de aanbevelingen van de ROB
- Bij gemeenten brede waardering bestaat voor de analyse en aanbevelingen in het ROB-advies.

Constaterende dat:

- Het huidige verdeelmodel achterhaald en verouderd is en de huidige verdeling van de middelen voor het sociaal domein geen recht doet aan de kostenstructuur van gemeenten anno 2022
- Het van belang is dat gemeenten meewerken aan de noodzakelijke transparantie van gegevens die gebruikt worden in het nieuwe model
- Het voorstel voor een nieuw verdeelmodel een verbetering inhoudt ten opzichte van het huidige model, maar zowel op korte als langere termijn verdere doorontwikkeling noodzakelijk is
- Op basis van het advies van de ROB kan worden vastgesteld dat het nieuwe model nog niet aan alle eisen uit het beoordelingskader voldoet, met name op het punt van uitlegbaarheid en twijfels over de kosten georiënteerdheid in het sociaal domein (naar de toekomst toe).

Stel de leden voor:

Om de fondsbeheerders als volgt dringend te adviseren over het voorstel voor een nieuw verdeelmodel:

1. Het huidige verdeelmodel te vervangen door het nieuwe verdeelmodel, omdat de huidige verdeling achterhaald en verouderd is
2. Volledig recht te doen aan de aanbevelingen in het ROB-advies, inclusief het ingroeipad
3. Het nieuwe verdeelmodel in te voeren als dit verdeelmodel in lijn met de aanbevelingen van het ROB-advies is aangepast en de koek is vergroot
4. Te borgen dat het doorontwikkelde model op draagvlak kan rekenen (bij gemeenten en de ROB)
5. Als dit betekent dat het verdeelmodel niet per 1 januari 2023 wordt ingevoerd, dan de gemeenten die hier nadeel van ondervinden (gemist voordeel) te compenseren tot het moment dat het verdeelmodel in lijn met de aanbevelingen van het ROB-advies is aangepast.

8a.1 Stand van zaken Klimaatakkoord

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Inspanningen gemeenten, randvoorwaarden en actuele ontwikkelingen

Klimaatverandering treedt steeds nadrukkelijker op de voorgrond in het maatschappelijk debat en daarmee ook de opgave daar wat aan te doen. Dit vraagt om sterke gemeenten en een gezamenlijk optreden van alle overheden. Het afgelopen jaar hebt u hard gewerkt aan de uitvoering van het Klimaatakkoord. Zo worden bijvoorbeeld eind dit jaar vrijwel alle Transitievisies Warmte vastgesteld, tellen de Regionale Energiestrategieën ruim op tot boven de ambitie met 55 TWh (terawattuur) en is de laadinfrastructuur sterk gegroeid naar 76.000 (semi-) publieke laadpunten.

Als gemeente laat u zien dat u de afspraken uit het Klimaatakkoord nakomt. Het is nu aan het rijk om ook de benodigde stappen te zetten. Dat is hard nodig: we staan op het punt om van ‘het vormgeven van besluiten en beelden in (ruimtelijke) planvorming en kaders’ over te gaan naar de uitvoering. Dat kan niet zonder de door u gestelde randvoorwaarden om de transitie haalbaar/betaalbaar te maken voor de samenleving, de beschikking over de juiste bevoegdheden en vergoeding van de uitvoeringslasten. Met Prinsjesdag heeft het kabinet € 70 miljoen beschikbaar gesteld voor 2022 voor de uitvoering door medeoverheden. Daarmee zijn we er nog lang niet te om te voldoen aan de drie randvoorwaarden. In de gesprekken met het kabinet en in de formatie blijven wij dit benadrukken.

Welke precieze financiële toezeggingen het rijk tot op heden heeft gedaan, leest u tezamen met de belangrijkste andere ontwikkelingen in deze brief.

Gesprekken over financiën

In de Rijksbegroting is voor de decentrale overheden een bedrag van € 72,5 miljoen opgenomen voor uitvoering van het Klimaatakkoord. Van dit bedrag is € 20 miljoen bestemd voor de Regionale Energiestrategieën (Nationaal Programma RES en regiostructuren), € 2,5 miljoen voor het Nationaal Programma Gebouwde Omgeving (in oprichting) en € 50 miljoen voor de uitvoering bij decentrale overheden. Hiervan is € 40 miljoen bestemd voor gemeentelijke uitvoeringstaken en € 10 miljoen voor de RES-sen.

De omvang van dit bedrag is gebaseerd op bekostiging in eerdere jaren. Het is een overbruggingsbudget zodat voorkomen wordt dat decentrale overheden hun bestaande capaciteit op klimaatinzet moeten afbouwen, waarmee veel kennis en tempo verloren zou gaan. Tegelijkertijd is er fors meer nodig om als gemeenten tot uitvoering van het Klimaatakkoord te kunnen overgaan. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft deze kosten geraamd op een veelvoud van het nu beschikbare bedrag. Het demissionaire kabinet schuift het besluit over vergoeding van de uitvoeringskosten echter door naar de formatie en het nieuwe kabinet. Wij maken ons zorgen over dit proces nu de formatie zo lang duurt en blijven druk zetten op het rijk om een positief besluit te nemen over de gevraagde uitvoeringsmiddelen.

Over de volle breedte heeft het kabinet in de rijksbegroting een bedrag uitgetrokken van € 6,5 miljard voor intensivering van het Klimaatbeleid. Dit bedrag wordt over meerdere jaren uitgespreid. Het is positief dat het Kabinet deze investering doet, tegelijkertijd is er veel meer nodig om de doelen uit het Klimaatakkoord te halen en de transitie haalbaar en betaalbaar te maken voor onze bewoners.

Overige ontwikkelingen

Graag informeren wij u nog over de volgende ontwikkelingen:

- Woonlastenneutraliteit — Op ambtelijk niveau zijn wij in gesprek met het rijk over verdere uitwerking van het begrip ‘woonlastenneutraliteit’. We zoeken naar manieren dit goed toepasbaar te maken voor mensen die moeten voldoen aan (technische) normering of binnen de wijkaanpak naar aardgasvrij gaan.
- Juridische bevoegdheden — Om ervoor te zorgen dat gemeenten beschikken over de bevoegdheden om het Klimaatakkoord uit te kunnen voeren, wordt gewerkt aan de ‘Wet instrumenten aardgasvrije wijken’ (WIAW). Het wetsvoorstel zorgt voor juridische verankering van de Transitievisies Warmte, wijzigt elementen in de Omgevingswet en de Gaswet en geeft gemeenten de bevoegdheid om aardgasvrije buurten of wijken aan te wijzen. Door zo’n aanwijzing is het gebruik van aardgas in de aangewezen gebieden vanaf een bepaald moment niet meer toegestaan. Ook vervalt de aansluit- en transporttaak van de netbeheerder, waardoor er vanaf dat moment geen aardgas meer naar de buurt of wijk gaat.
- RES en planMER — De Raad van State heeft over een windpark in Delfzijl geoordeeld dat voor de Nederlandse algemene regels voor windturbines (opgenomen in het Activiteitenbesluit en -regeling milieubeheer) een planMER had moeten worden opgesteld. Omdat dat niet is gebeurd, moeten deze algemene regels buiten toepassing worden gelaten. Deze uitspraak heeft gevolgen voor alle windparken die in ontwikkeling zijn met 3 of meer turbines: anders dan een verwijzing naar de regels zullen gemeenten in de besluitvorming voor windturbines moeten onderbouwen waarom voor een bepaalde norm is gekozen. Decentrale overheden dienen een eigenstandige, locatie-specifieke afweging te maken t.a.v. de milieuaspecten. Het blijft dus mogelijk om nieuwe windparken te realiseren. Voor de bestaande windparken verandert er niets: onherroepelijke omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen blijven geldig. Ook heeft de uitspraak geen gevolgen voor de Regionale Energiestrategieën (RES) zelf, aangezien de RES geen formeel plan of programma is. Meer informatie over uitspraak vindt u op de website van InfoMil; ook kunt u de helpdesk van InfoMil vragen stellen: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/>. Daarnaast werkt het rijk aan een ‘frontoffice’ voor decentrale overheden waar u terecht kunt met vragen en waar u snel juridische en specialistische ondersteuning kunt krijgen vanuit een expertpool. Zodra hierover meer bekend is informeren wij u hierover via <http://www.vng.nl/energie>.
- Knelpunten elektriciteitsnetten – In verschillende sectoren wordt gewerkt aan elektrificatie van de energievoorziening. Naast duurzame opwek in de RES gaat dit bijvoorbeeld om de ambities uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (sector mobiliteit) en de Cluster Energiestrategieën (sector industrie). Al deze ambities kunnen niet gelijktijdig worden uitgevoerd: er is onvoldoende netcapaciteit, netbeheerders kunnen deze niet zomaar overal ‘opplussen’ en bovendien is de ruimte schaars. Koepels en rijk verkennen in de ‘Werkgroep Integraal Programmeren (WIP)’ hoe met deze schaarste kan worden omgegaan.
- Warmtewet — De decentrale overheden hebben voor de zomer aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) laten weten geen ‘ja’ te kunnen zeggen voor het verdere proces rond het wetsvoorstel Wet Collectieve Warmtevoorzieningen. VNG, Interprovinciaal Overleg (IPO) en EZK zijn nu eerst met elkaar in gesprek over welke publieke belangen en uitgangspunten als basis moeten dienen voor een aan te passen wetsvoorstel warmtewet. Bij deze gesprekken worden ook de punten zoals benoemd in de door u aangenomen motie ‘Regie op de Warmtetransitie’ (Deventer) meegenomen.

- EU-pakket 'Fit for 55' — De Europese Commissie heeft vlak voor de zomer haar plannen gepresenteerd voor 'Fit for 55', waarmee zij in 2030 tot 55% CO₂-reductie wil komen. De voorstellen betekenen voor de sectoren gebouwde omgeving, landbouw en mobiliteit gezamenlijk een verdubbeling van de opgave van het Klimaatakkoord. In de gesprekken erkennen wij vanuit VNG de urgentie van deze intensivering en stellen wij ons op de positie dat er geen afspraken over nieuwe taken gemaakt kunnen worden voordat er afspraken zijn gemaakt over invulling van de randvoorwaarden zoals u die hebt geformuleerd voor het Klimaatakkoord.
- Uitvoeringsondersteuning — Vanuit VNG werken wij aan het opzetten van een ondersteuningsstructuur voor gemeenten vanuit het Fonds GGU. Ook zijn er afspraken tussen medeoverheden en het rijk om de ondersteuning voor te zetten en uit te breiden: het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) en het Nationaal Programma RES worden voortgezet. Ook is er een Uitvoeringsprogramma Gebouwde Omgeving in oprichting waarmee meer samenwerking en samenhang in die sector tot stand kan komen.

Aan: Bestuur van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Van: Rik Thijs, wethouder energie & klimaat gemeente Eindhoven
Datum: 14-12-2021
Onderwerp: Motie vergroening woningbouwopgave

De VNG in vergadering bijeen op 13 januari 2022,

Constaterende dat:

- Nederland voor enorme opgaven staat de komende jaren: woningbouw, klimaatadaptatie & klimaatmitigatie, schone lucht, herstel biodiversiteit en voldoende groene ruimte voor mensen om te recreëren.
- Het rijk in haar NOVI een duurzame en gezonde woon- en leefomgeving als doel heeft benoemd en deze integrale opgave als voorwaarde voor verdere verdichting in steden heeft opgenomen. Wanneer we uitgaan van dat in 2030 zo'n 70% van de wereldbevolking in de stad woont, dan is groen van wezenlijk belang voor het behoud van een goed stadsklimaat en het menselijk welbevinden.
- De vergroeningsopgave onlosmakelijk verbonden is met de woningbouwopgave. Voor zowel de mensen die extra komen wonen als de bestaande bewoners is een leefbare groene stad of dorp noodzakelijk. Dus groen moet meegroeien met de woningbouwopgave.
- Het realiseren van deze groenopgave veel geld kost.
- Deze uitdagingen samen met ontwikkelende partijen te realiseren en daarmee een groene en natuurinclusieve stad.
- Stadsbewoners en stadsdieren waaronder vogel- en vleermuissoorten, afhankelijk zijn van een groene en natuurvriendelijk ingerichte stedelijke omgeving. En duurzame populaties van (en voldoende nest- en verblijfsplekken voor) deze gebouwde dieren essentieel zijn om te voldoen aan de Wet natuurbescherming.
- Maatregelen voor groen en natuur nog niet standaard worden toegepast in alle bouwprojecten. Ontwikkelende partijen die dit willen realiseren verliezen nu tenders als er voornamelijk op kosten wordt geselecteerd.
- De invulling van het bouwen met meer oog voor groen, natuur en biodiversiteit vraagt om maatwerk en aandacht voor de lokaal aanwezige soorten en lokale omstandigheden.

Overwegende dat:

- Door het thuiswerkadvies van de overheid meer mensen het groen in hun directe leefomgeving en de natuur zijn gaan waarderen en daarmee de druk op groen en natuur toeneemt.
- Draagvlak voor woningbouw belangrijk is en dat door voldoende groen toe te voegen, dit draagvlak positief te beïnvloeden is.
- De gemeenten de bekostiging van de vergroening niet alleen kunnen dragen.
- Het limitatieve bouwbesluit op dit moment onvoldoende handvat is en geen eisen stelt.
- Er in iedere fase van het bouwproces slim kan worden nagedacht over kansen voor groen en natuur, bij voorkeur vanaf het begin van de planfase, en bij het ontwikkelen of bijstellen van de omgevingsvisie (en gebiedspaspoorten).

Spreekt uit dat:

- Er bij het aanleggen van nieuwe en (grootschalig) renoveren van bestaande (woning)bouwprojecten, gebiedsontwikkelingen en integrale wijkvernieuwing gewaarborgd kan worden dat groen, water en natuur in en om de bouwopgave een belangrijk deel uit maken van die opgave.

- Het realiseren van extra groen en natuur in de buitenruimte én groen- en natuurinclusief bouwen noodzakelijk zijn voor de biodiversiteit, waterberging, tegengaan van hittestress, mentaal welbevinden en recreatiemogelijkheid.
- We als gemeenten dit niet alleen kunnen en hulp nodig hebben van het Rijk bij financiering en regelgeving, in de vorm van een vergroeningsfonds.
- We op zoek moeten naar andere samenwerkingsvormen, ontwikkel- en beheervormen en pro-actieve initiatieven van bewoners, bedrijfsleven, (kennis)instellingen, investeerders, verzekeraars en andere partijen/stadspartners zullen stimuleren en faciliteren.
- Natuurinclusief en klimaatproof bouwen (en gebiedsontwerp) te verankeren in wetgeving gericht op initiatiefnemers (bouwbesluit) zodat er een gelijk speelveld en investeringszekerheid ontstaat voor de bouwsector.

Draagt het VNG bestuur op:

- Bovenstaande punten uit te dragen in gesprekken met ministeries, bewindspersonen en Kamerleden.
- Samen met het Rijk een financieringsmodel te ontwikkelen met substantiële ondersteuning vanuit het Rijk, wat recht doet aan deze opgaven waarna gemeenten dit implementeren in de uitvoering.
- Te onderzoeken hoe (juridisch) instrumentarium hierop kan worden aangepast en met welke maatregelen, voor zowel in en op het gebouw, als rondom de bouwopgave, om deze doelen te bereiken.

Namens het College van Burgemeesters en Wethouders van gemeente Eindhoven

John Jorritsma, burgemeester

Rik Thijs, wethouder

Deze motie wordt ondersteund door:

- Gemeente Utrecht
- Gemeente Dordrecht
- Gemeente Gorinchem
- Gemeente Haarlem
- Gemeente Haarlemmermeer
- Gemeente Hoorn
- Gemeente Groningen
- Gemeente Ede
- Gemeente Tilburg
- Gemeente Helmond

Samenvatting en preadvies motie “spreek je uit voor vergroening van de woningbouwopgave”

Indienende gemeente(n): Eindhoven

Ondersteunende gemeenten: Utrecht, Dordrecht, Gorinchem, Haarlem, Haarlemmermeer, Hoorn, Groningen, Ede, Tilburg, Helmond, Zaanstad, Amersfoort, Maastricht, Almelo.

Status motie: getekend.

Strekking van de motie:

Er wordt geconstateerd dat vaart gemaakt wordt met de woningbouwopgave, maar het onvoldoende lukt daarbij capaciteit en geld vrij te maken voor een gezonde, groene en natuurinclusieve leefomgeving. Er is behoefte aan financiële ondersteuning vanuit het rijk en aanscherping van wet- en regelgeving. Iedere gemeente zelf kan stappen zetten door bij gebiedsontwikkeling expliciet aandacht naar groen uit te laten gaan. De VNG wordt opgedragen dit actief uit te dragen in gesprekken met het rijk, samen (financiële) ondersteuning te regelen en te onderzoeken hoe (juridisch) instrumentarium kan worden aangepast.

Preadvies VNG-bestuur: overnemen

Toelichting bij het preadvies

Het belang van groen, water en natuur is onmiskenbaar. Gemeenten spelen een belangrijk rol bij vergroening van de leefomgeving, door kaders te scheppen en zorg te dragen voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied.

De motie sluit aan bij de fysieke opgaven in de VNG agenda Gemeenten 2024, met inzet van gemeenten op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Het draagt bij aan de Global Goals waar de VNG zich aan gecommitteerd heeft. De motie sluit ook aan bij het [position paper Klimaatadaptieve Gemeenten](#) (okt. 2021), waarmee we o.a. inzetten op een landelijk kader voor klimaatbestendig bouwen. Eerder hebben we met BZK meegewerkt aan een [Handreiking Decentrale regelgeving klimaatadaptief bouwen en inrichten](#) met onder andere een suggestie om via het bestemmingsplan ‘bomen voor nieuwbouw’ te regelen.

Vanuit de VNG hebben we [een brief verstuurd naar Minister Schouten](#) en Kamerleden, waarin we pleiten voor een integrale benadering ten aanzien van vergroening. We zijn inmiddels in gesprek met BZK, LNV en andere partners en we zullen in die gesprekken verder werken aan uitvoering van de motie.

Voor kennisontwikkeling en -deling werken we samen met [Stadswerk](#). Dit is de vereniging voor uitwisseling van kennis en ervaring tussen gemeenten m.b.t. openbare ruimte, ongeveer de helft van onze leden is daarbij aangesloten.

Motie: Financiering Energietransitie in gemeenten

De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 13 januari 2022,

Constaterende

- dat gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen om de afspraken uit het Klimaatakkoord uit te voeren, maar om dat te kunnen drie randvoorwaarden hebben gesteld:
 1. haalbaar/betaalbaar voor de samenleving
 2. beschikking over de juiste gemeentelijke bevoegdheden
 3. vergoeding voor de uitvoeringslasten
- dat gemeenten in het klimaatakkoord hebben afgesproken om voor eind 2021 een Transitievisie Warmte gereed te hebben;
- dat een evenwicht ontbreekt in taken, bevoegdheden en bekostiging¹ om invulling te geven aan de energietransitie in de gebouwde omgeving;
- dat aan het uitgangspunt woonlastenneutraliteit voor de overgrote meerderheid van de huishoudens nog onvoldoende invulling kan worden gegeven;
- dat nog geen opvolging is gegeven aan het ROB-advies over het in Klimaatakkoord afgesproken Artikel 2-onderzoek naar de uitvoeringslasten van decentrale overheden,
- dat vanuit de verschillende overheden één eenduidige én stevige boodschap naar de samenleving over het belang van de energietransitie ontbreekt;
- dat de gemeenten hierdoor de volgende stap van Transitievisies Warmte naar Uitvoeringsplannen niet kunnen/zullen zetten.

Overwegende

- dat gemeenten zorgen hebben over de uitvoerbaarheid van het Klimaatakkoord indien de eerder door de leden gestelde drie randvoorwaarden niet worden ingevuld;
- dat veel van de bestaande financiële rijksinstrumenten in principe financiële ruimte bieden maar uiteindelijk heel weinig beleidsruimte laten om op lokale schaal effectief in te zetten – de ene gemeente is immers de andere niet;
- dat dit ertoe zal leiden dat gemeenten het Klimaatakkoord niet in zijn geheel of niet in het gevraagde tempo kunnen uitvoeren doordat onvoldoende aan deze randvoorwaarden is voldaan.

Verzoekt het bestuur om

- Het standpunt in te nemen dat rijk en gemeenten de komende jaren moeten toewerken naar een evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen (taken, bevoegdheden en zowel uitvoeringslasten voor gemeenten als ook middelen voor invulling van woonlastenneutraliteit) om de doelen van het klimaatakkoord te halen.
- Hierover met het Rijk (EZK, BZK, I&W, LNV en FIN) in gesprek te gaan en procesafspraken te maken om fundamentele keuzes te formuleren en de balans tussen de overheden te herstellen om hiermee de doelen van de energietransitie te borgen;

¹ <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2021/03/11/adviesrapport-rust-reinheid-regelmaat>

- Daartoe met het Rijk afspraken te maken over:
 - Kordate invulling van het Artikel 2-onderzoek;
 - Het naleven van stelselafspraken (o.a. Financiële-verhoudingswet);
 - Het opstellen van een afwegingskader voor taaktoedeling².
- Met het Rijk afspraken te maken over:
 - Invulling van de afspraken over ‘woonlastenneutraliteit’ en de implementatie daarvan binnen de energietransitie;
 - Een tijdspad over de bevoegdheden voor gemeenten;
 - Een overall communicatiestrategie voor alle overheden gezamenlijk die iedere overheid kan toepassen zodat de boodschap voor de inwoners eenduidig en begrijpelijk is.
- Over de voortgang van de besprekingen over deze punten te rapporteren tijdens de algemene ledenvergadering van juni 2022.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de gemeente Soest,

Wethouder Kundic

De motie wordt ondersteund door:

- Velsen
- Amersfoort
- Baarn
- Bunschoten
- Den Haag
- Eemnes
- Haarlem
- Leusden
- Soest
- Rotterdam

² ‘Taken erbij, knaken erbij’ Jan van Zanen – Gemeente.nu – 29 januari 2020

Een afwegingskader taaktoedeling waarmee taken aan de relevante overheidslaag met de bijbehorende bekostiging toegedeeld kunnen worden.

- Woudenberg

Samenvatting en preadvies motie “Financiering Energietransitie in gemeenten”

Indienende gemeente(n): Soest

Ondersteunende gemeenten:

Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Den Haag, Eemnes, Haarlem, Leusden, Rotterdam, Woudenberg, Velsen.

Status motie: getekend.

Strekking van de motie:

De motie vraagt om samen met het Rijk toewerken naar een bestuurlijk-financieel evenwicht om gemeenten daarmee invulling te kunnen laten geven aan de doelen van het Klimaatakkoord. Daarbij gaat het in het bijzonder om invulling van de door de leden gestelde randvoorwaarden bij het Klimaatakkoord nu en in de toekomst.

Preadvies VNG-bestuur: overnemen

Toelichting bij het preadvies:

Het vooralsnog uitblijven van invulling van de randvoorwaarden zoals gesteld aan het Klimaatakkoord zorgt voor ongenoegen bij gemeenten.

De motie is in lijn met de randvoorwaarden gesteld aan het Klimaatakkoord. De motie vraagt om invulling van deze randvoorwaarden om de volgende stap na het opstellen van de transitievisie warmte (TVW) ook vorm te kunnen geven. Verder vraagt de motie om een structurele set van afspraken om op de (middel)lange termijn ook effectief invulling te kunnen geven aan de regiefunctie van gemeenten. Deze afspraken moeten duidelijkheid creëren over de taken van de verschillende overheden met de daarbij bevoegdheden en bekostiging om de energietransitie vorm te kunnen geven.

Gemeenten ervaren bij de energietransitie in de gebouwde omgeving dat de Rijksoverheid niet naast hen komt staan en vraagt daartoe om een eenduidige overall communicatiestrategie voor alle overheden met een eenduidige boodschap.

8a.3 Stand van zaken versterking dienstverlening gemeenten

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Versterking integrale dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen (POK) heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld om de integrale dienstverlening aan kwetsbare doelgroepen te versterken.¹ De middelen zijn bestemd voor gemeenten, UWV, SVB en de Belastingdienst. Het doel is extra capaciteit in de uitvoering en verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Het kabinet voorziet een overheidsdienstverlening die dichtbij de mensen is georganiseerd, die uitgaat van de menselijke maat en die professionals ruimte laat voor maatwerk. Daarnaast moet de rechtsbescherming versterkt worden. Mensen moeten van de overheid de dienstverlening kunnen krijgen waar ze recht op hebben.

Voor gemeenten is structureel € 150 miljoen beschikbaar. De middelen komen per direct beschikbaar, ook nog voor 2021. Het grootste deel van de middelen zal via een algemene uitkering en enkele decentralisatie-uitkeringen aan het Gemeentefonds worden toegevoegd. In de decembercirculaire zullen de fondsbeheerders een toelichting geven op de bestedingsdoelen en de precieze verdeling van de middelen over de gemeenten. De VNG zal op korte termijn de gemeenten via een ledenbrief nader informeren.

Over de bestedingsdoelen heeft de VNG de afgelopen periode overlegd met de fondsbeheerders. Er is een verdeling afgesproken die zoveel mogelijk de volle breedte van de gemeentelijke dienstverlening dekt. De middelen zijn onder andere bestemd voor de versterking van de rechtspositie van mensen (sociaal raadslieden en de gemeentelijke ombudsfunctie), het versterken van het leervermogen van gemeenten, het opzetten van informatiepunten digitale overheid (IDO) in alle bibliotheken, versterking van wijkteams, stimulering van integraal werken in het sociaal domein, invoering van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en versterking van de aanpak van (hoog-risicovol) verward gedrag via de zorg- en veiligheidshuizen.

De bedoeling van deze POK-middelen ligt in het verlengde van de gemeentelijke visie op dienstverlening. Deze visie is verwoord in de inzet vanuit de VNG richting de kabinetsformatie, vanuit het traject onder ‘Spoor 4: Focus op uitvoering’.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/01/15/kamerbrief-met-reactie-kabinet-op-rapport-ongekend-onrecht>

8a.4 Stand van zaken voorbereiding raadsverkiezingen

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

In aanloop naar, tijdens en na de gemeenteraadsverkiezingen van 24 november 2021 (herindelingsverkiezingen) en 16 maart 2022 worden er vanuit de VNG verschillende werkzaamheden uitgevoerd, die gecoördineerd worden in een programma. Met het programma beogen we een aantal doelen te halen, namelijk:

1. Een doelmatige uitvoering van de verkiezingen stimuleren
2. Met één inzet de nieuwe bestuurders informeren
3. Bekendheid creëren/ vergroten van het werk van de VNG bij de nieuwe raads- en collegeleden
4. Prioriteiten uit raads- en collegeprogramma's door laten klinken in de VNG-prioriteiten.

Schematisch ziet het programma er als volgt uit:

Voor gemeenten zullen de raadgevers het meest zichtbare product zijn. Hierin worden de achtergronden en ontwikkelingen van de belangrijkste opgaven voor gemeenten geschetst en gaan we ook in op de rol die de raad hierin kan spelen. De raadgevers zullen in maart officieel worden aangeboden aan alle gekozen raadsleden en zullen ook bruikbaar zijn voor nieuwe collegeleden. Daarvóór zijn ze al te gebruiken voor overdrachtsdocumenten van colleges of raden; we zullen gemeentesecretarissen op de hoogte stellen van de beschikbaarheid.

8a.5. Stand van zaken voorbereiding werving nieuwe leden VNG bestuur en commissies na de raadsverkiezingen

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

TIJDPAD KANDIDAATSTELLINGSPROCEDURE, VOORBEREIDING EN INTRODUCTIE

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding met overzicht mijlpalen periode juli 2021-ALV najaar 2022**
- 2. Bezetting huidige VNG bestuur en commissies tot 1 september 2022**
- 3. Kandidaatstellingsprocedure en samenstelling Voordrachtscommissie**
- 4. Voorbereiding en introductie bestuur en commissies**
- 5. Tijdpad kandidaatstellingsprocedure april 2022-ALV najaar 2022**

1. Inleiding met overzicht mijlpalen periode juli 2021-ALV najaar 2022

Geen wijzigingen in de kandidaatstellingsprocedure rond de raadsverkiezingen

Bijna vier jaar geleden gaf Wim Deetman in zijn rapport “De Vierde Dimensie” aan dat zijn evaluatieonderzoek geen aanleiding geeft voor aanpassing van de wijze waarop bestuur en commissies worden samengesteld. Ook de evaluatie door het VNG bestuur van de huidige bestuursperiode (september 2018-juli 2021) heeft niet geleid tot wijzigingen in de formele kandidaatstellingsprocedure voor VNG bestuur en commissies. De statutaire kandidaatstellingsprocedure is dan ook ongewijzigd gebleven. Dat betekent dat na de raadsverkiezingen van maart 2022 alle vacatures in VNG bestuur en commissie worden opengesteld, uitgezonderd de posities van voorzitter en vicevoorzitter en een deel van de leden van de commissie Europa & Internationaal (vanwege de afwijkende termijnen van het lidmaatschap van Europese en internationale delegaties).

In de evaluatie van het bestuur zijn eveneens geen voorstellen gedaan voor wijziging van de indeling/taakverdeling van de VNG commissies. Dat betekent dat straks de vacatures in het bestuur en de huidige elf commissies (inclusief colleges) worden opengesteld.

Tijdpad kandidaatstellingsprocedure

Begin juli 2018 heeft het VNG bestuur op voordracht van de onafhankelijke Voordrachtscommissie (voorzitter Paul Depla) waarnemers benoemd in alle opengestelde vacatures. In de Buitengewone ALV in het najaar van 2018 volgde toen definitieve benoeming. Dat betekende dat bestuur en commissies in september in de nieuwe samenstelling aan de slag konden gaan. Een vergelijkbaar tijdpad ligt ook nu voor de hand, waarbij het tempo van de collegeonderhandelingen een belangrijke factor is. Dit tempo zal immers bepalen uit hoeveel gemeenten straks in het voorjaar tijdig vertegenwoordigers beschikbaar zijn. Als de trend van langduriger collegeonderhandelingen doorzet, zou kunnen worden gekozen voor uitstel van benoeming van waarnemers in bestuur en commissies van juli tot eind augustus/begin september 2022.

In deze notitie volgt een toelichting op de kandidaatstellingsprocedure en de voorbereiding en introductie van bestuur en commissies.

Ten behoeve van het overzicht volgen hier eerst schematisch de belangrijkste stappen (een gedetailleerder tijdspad vindt u in paragraaf 4).

Tijdstip/periode	Actie	Stappen
September-december	Evaluatie huidige periode door bestuur en commissies	Een standaard vragenlijst voor alle commissie, gevolgd door mondelinge bespreking Bespreking van opbrengst evaluatie commissies door bestuur (december)
Januari-april 2022	Profielchetsen voor nieuwe bestuur en iedere commissie (vaststelling bestuur april)	Vorbereiding concept-profielchetsen Bespreking profielchetsen commissies Vaststelling profielchetsen
April-juli	Kandidaatstellingsprocedure (onder voorbehoud van tempo college-onderhandelingen)	Openstelling (april-juni) Raadpleging provinciale afdelingen, netwerken en beleidsdirecties (juni) Selectie door Voordrachtscommissie (begin juli) Benoeming waarnemers per 1 september (medio juli) Bekendmaking aan de leden via ledenbrief (medio juli)
Mei-september	Vorbereiding en introductie nieuwe bestuur en commissies	Introductiepakket met algemene info en specifieke info per commissie (mei-juli) Kennismakingsgesprekken door commissiesecretarissen (juli-september)
September	Start nieuwe bestuur en commissies	Introductiedag bestuur en alle commissies (9 september)
November	Formele benoeming leden bestuur en commissies in ALV najaar 2022	Opening van mogelijkheid tot stellen andere kandidaten (vijf weken vóór de ALV) Benoeming leden bestuur en commissies door ALV

2. Bezetting huidige VNG bestuur en commissies tot 1 september 2022

Continuïteit bezetting bestuur en commissies in periode tot 1 september 2022

Het nieuwe bestuur en de nieuwe commissies zullen naar verwachting van start gaan vanaf 1 september 2022. Om bestuur en commissies tot dat moment zo compleet mogelijk te houden bepalen de Statuten dat de benoemingstermijn van de huidige leden van het bestuur en de commissies pas eindigt op het moment dat hun opvolgers zijn benoemd. Daarbij kunnen vertrekkende demissionaire wethouders en raadsleden lid van bestuur en commissies blijven totdat zij niet langer een functie in het lokaal bestuur bekleden. Burgemeesters, secretarissen en griffiers blijven sowieso aan totdat een opvolger is benoemd.

Daarnaast heeft het bestuur besloten om in het najaar van 2021 geen nieuwe formele vacature ronde meer te houden, maar om bij nieuwe vacatures in bestuur en commissies tussentijds "tijdelijke

adviseurs” in bestuur en commissies te benoemen. Dat gebeurt via een korte informele procedure, waarbij de Voordrachtscommissie aan het bestuur voorstellen voorlegt voor de invulling van vacatures met tijdelijke adviseurs. In juni en september zijn de eerste twee informele rondes gehouden.

Met het zo lang mogelijk actief laten blijven van wethouders en raadsleden die na de raadsverkiezingen afscheid nemen en het invullen van nieuwe vacatures met tijdelijke adviseurs, wordt de continuïteit van het werk van bestuur en commissies in het “stadhouderloze tijdperk” zo goed mogelijk geborgd.

3. Kandidaatstellingsprocedure

Samenstelling onafhankelijke Voordrachtscommissie (oktober 2021)

Uitgangspunten

Statutair is een onafhankelijke Voordrachtscommissie verantwoordelijk voor het opstellen van een enkelvoudige voordracht voor de invulling van vacatures in VNG bestuur en commissies. In deze Voordrachtscommissie zijn alle (beroeps)doelgroepen van de VNG vertegenwoordigd en is de algemeen directeur qualitate qua lid van de Voordrachtscommissie. Het VNG bestuur benoemt de leden van de Voordrachtscommissie op voordracht van de algemene directie. De leden van de Voordrachtscommissie worden benoemd voor een periode die eindigt in december van het jaar van de raadsverkiezingen. Gedachte daarachter is dat steeds een ervaren Voordrachtscommissie de grote vacatureronde na de raadsverkiezingen voor haar rekening neemt.

Vacature door terugtreden Paul Depla als voorzitter Voordrachtscommissie

Paul Depla heeft besloten om terug te treden als voorzitter van de Voordrachtscommissie. De algemene directie van de VNG heeft inmiddels Rene Verhulst, de huidige vicevoorzitter van de Voordrachtscommissie, bereid gevonden om het voorzitterschap op zich te nemen. Daarmee krijgt de Voordrachtscommissie een ervaren voorzitter om de grote vacatureronde na de raadsverkiezingen voor haar rekening te nemen. In de Voordrachtscommissie ontstond hiermee een vacature voor een burgemeester, tevens vicevoorzitter van de commissie. Op 28 oktober jl. heeft het VNG bestuur, in deze vacature benoemd.

De Voordrachtscommissie bestaat daarmee uit:

- René Verhulst, voorzitter (burgemeester Ede)
- Jannewietske de Vries, vicevoorzitter (burgemeester Súdwest Fryslân)
- Simon Fortuyn (wethouder Lansingerland)
- Pim van Vliet (secretaris Leiden)
- Menno Huisman (griffier Den Helder)
- Falco Hoekstra (raadslid Heerhugowaard)
- Leonard Geluk (algemeen directeur VNG).

Profielschetsen voor nieuwe VNG bestuur en commissies (januari-april 2022)

Als uitgangspunt voor de kandidaatstellingsprocedure bereiden de verschillende commissies en het VNG bestuur profielschetsen voor, waarin de belangrijkste thema's voor de komende periode en de vereisten voor nieuwe leden worden opgenomen. Het VNG bestuur stelt uiterlijk in zijn vergadering van april 2022 de definitieve profielschetsen vast. Daarna kunnen de vacatures worden opengesteld. De onafhankelijke Voordrachtscommissie is verantwoordelijk voor de selectie van kandidaten.

Het VNG bestuur heeft alleen een formele rol en heeft geen afwijkingsbevoegdheid ten opzichte van de voordracht van de Voordrachtscommissie.

Procedure voor benoeming waarnemers in VNG bestuur en commissies (april-juli 2022)

Na het volgen van de statutair voorgeschreven procedure (*zie tijdpad hierna*) is het de bedoeling dat het VNG bestuur begin juli 2022 waarnemers benoemd op voordracht van de Voordrachtscommissie. Hiervoor is gekozen gelet op de ervaringen na eerdere raadsverkiezingen. De ALV van juni komt in de praktijk te vroeg om op dat moment reeds de meer dan 240 nieuwe leden van bestuur en commissies formeel te kunnen benoemen. Dat is onder meer het gevolg van de statutaire procedure rond tegenkandidaatstelling, die vijf weken in beslag neemt. Daarnaast is niet realistisch dat kandidaten zich medio mei moeten aanmelden. Het is vrijwel zeker dat in veel gemeenten de coalitieonderhandelingen dan nog lopen.

Aandacht voor vertegenwoordigers lokale partijen

In 2014 en 2018 is met de "Scoutingscommissie lokale partijen" onder leiding van Marco Pastors extra aandacht uitgegaan naar het werven van vertegenwoordigers van lokale partijen. Dat heeft bijgedragen aan een verdubbeling van het aandeel van vertegenwoordigers van lokale partijen in bestuur & commissies van 10% naar 20% in 2014 en een verdere groei van 20% naar 25% in 2018. Ook in deze kandidaatstellingsprocedure zullen wij een beroep doen op de scoutingscommissie om deze doelgroep te benaderen. Een belangrijke verbindingspersoon hierbij is Simon Fortuyn, wethouder Lansingerland, die lid is van zowel de scoutingscommissie als de Voordrachtscommissie.

3. Voorbereiding en introductie bestuur en commissies

Introductie en kennismaking

Voorafgaand aan de start van bestuur en commissies in september zullen de zomermaanden worden benut voor introductie en kennismaking. Naast de profielschetsen voor bestuur en commissies worden door het VNG bureau ook overdrachtdossiers voorbereid. In de zomer ontvangen de benoemde waarnemers een breder introductiepakket dat bestaat uit:

- algemene informatie (organisatie en werkwijze)
- specifieke informatie per commissie (beleidsinhoudelijk).

Daarnaast voeren de commissiesecretarissen kennismakingsgesprekken met nieuwe commissieleden en is er op 9 september 2022, de eerste vergadering na de zomer, een introductiedag voor het bestuur en alle commissies. Over een mogelijk trainingsaanbod aan nieuwe bestuurs- en commissieleden wordt nog nagedacht.

4. Voorlopig tijdpad selectie en voorbereiding bestuur en commissies 2022

Onderstaand tijdpad gaat uit van benoeming van waarnemers door het VNG bestuur begin juli 2022. De procedure voor het stellen van andere kandidaten volgt voorafgaand aan de formele besluitvorming in de najaars ALV. Vijf weken voor deze ALV wordt de mogelijkheid geopend om nieuwe kandidaten te stellen. Het is dan ook mogelijk dat in deze ALV andere kandidaten worden gekozen en eerder benoemde waarnemers daarvoor moeten wijken.

Onderstaande tijdsbalk is conform de vereisten in Statuten en Huishoudelijk Reglement.

- **Januari-april 2022: voorbereiding profielschetsen VNG bestuur en commissies**

Voor het VNG bestuur en per commissie wordt een profielschets gemaakt. Daarin wordt aangegeven op welke thema's/portefeuilles de commissie zich richt, hoeveel leden er per thema/portefeuille moeten worden geworven en wat van de leden wordt verwacht. De VNG Agenda is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

- **16 maart 2022 (woensdag): raadsverkiezingen**

- **21 april 2022 (donderdag): Vaststelling profielschetsen voor bestuur en commissies in de bestuursvergadering**

- **22 april 2022 (vrijdag): Openstelling vacatures o.b.v. profielschetsen**

Statuten geven geen tijdstip voor openstelling van vacatures. Openstelling op 22 april geeft kandidaten zes weken de tijd om zich aan te melden voor vacatures.

- **2 juni 2022 (donderdag): Uiterlijke termijn voor aanmelding kandidaten**

Hierna vinden de volgende activiteiten plaats:

1. Voordrachtscommissie krijgt een overzicht van de kandidaten
2. provinciale afdelingen en andere netwerken hebben twee weken de tijd om, aan de hand van een overzicht van de kandidaten uit hun provincie, hun voordracht aan de adviescommissie op te stellen
3. Voordrachtscommissie komt bijeen om haar voordracht op te stellen
4. bestuur benoemt waarnemende leden bestuur en commissies..

- **7 juni 2022 (dinsdag): Integrale kandidatenlijst naar Voordrachtscommissie + specifieke kandidatenlijsten naar provinciale afdelingen en netwerken**

Provinciale afdelingen, doelgroepenverenigingen (NGB, Wethoudersvereniging, VGS, VvG en Raadslid.Nu) en gemeentelijke netwerken (G4, G32, M50 en P10) ontvangen overzichten van

de kandidaten uit hun specifieke achterban. Zij hebben twee weken de tijd om hun aanbevelingen aan de Voordrachtscommissie op te stellen.

- **21 juni 2022 (dinsdag): Deadline voor aanlevering aanbevelingen provinciale afdelingen, netwerken (G4, G32, M50, P10) én directeurs beleid**

Deze netwerken hebben een overzicht ontvangen van alle kandidaten uit hun achterban en stellen op basis daarvan hun aanbevelingen op aan de Voordrachtscommissie.

- **30 juni – 1 juli 2022 (donderdag-vrijdag): Vergadering Voordrachtscommissie**

De Voordrachtscommissie stelt haar enkelvoudige voordracht vast. Alle kandidaten ontvangen bericht of zij wel of niet worden voorgedragen door de Voordrachtscommissie.

- **8 juli 2022 (vrijdag): Bekendmaking waarnemende leden bestuur en commissies**

In een ledenbrief wordt bekendgemaakt welke waarnemers door het bestuur zijn benoemd. Voorafgaand aan de najaars ALV van 2 december 2022 wordt de mogelijkheid geopend tot het stellen van andere kandidaten. De leden stemmen in de najaars ALV over kandidaten en eventuele andere kandidaten.

- **Juli-september: Kennismaking en introductie bestuur en commissies**

In juli ontvangen de benoemde waarnemers een breder introductiepakket dat bestaat uit algemene informatie (organisatie en werkwijze) en specifieke informatie per commissie (beleidsinhoudelijk)

De commissiesecretarissen voeren kennismakingsgesprekken met nieuwe commissieleden.

- **9 september (vrijdag): Introductiedag nieuwe bestuur en commissies**

Na de zomer wordt opnieuw een introductiedag georganiseerd voor het bestuur en alle commissies, waarbij bestuur en de verschillende commissies ook alle hun eerste vergadering hebben.

8a.6 Stand van zaken VNG Verenigingsvisie (2030)

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Visie en missie VNG

‘De VNG werkt aan een krachtige lokale overheid, door agendasettend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven’. Dit zijn de visie en missie van de VNG¹.

Om dit te realiseren heeft de VNG drie vaste pijlers, die een stevige basis aan de vereniging geven: platform voor kennisdeling, belangenbehartiging en dienstverlening. De verenigingsstrategie voor middellange termijn² in 2019 is vastgesteld om richting te geven aan de inhoudelijke agenda van de vereniging: *wat* hebben we de komende tijd samen te doen? Maar een krachtige lokale overheid vraagt steeds meer samenwerking, in de regio, interbestuurlijk, of in ketens. Meer taken in een complexer speelveld vragen daarom ook om een visie op het samenspel en de positie van lokale overheden: *hoe* gaan we dat samen realiseren?

Daarom is in mei 2021 door het bestuur besloten dat we aan de slag gaan met een visie voor de lange termijn. Waarin naar voren komt op welke scenario’s gemeenten en VNG zich moeten voorbereiden, maar ook hoe gemeenten in 2030 met elkaar samenwerken en de manier waarop de VNG daaraan kan bijdragen.

Ambitie

De inzet voor deze verenigingsvisie is om als één sterke lokale bestuurslaag samen te werken en elkaar te versterken. Deze ambitie wordt ondersteund en verder vormgegeven vanuit de vereniging. Hiermee bouwen we voort op de huidige ontwikkeling van regionalisering, netwerkvorming en gezamenlijke uitvoering en kan hiermee expliciet worden gemaakt en verder gebracht.

Voor de sterke lokale bestuurslaag formuleren we een aantal uitgangspunten, met afspraken over de samenwerking en kwaliteit van onze organisaties.

Voor de rol van de vereniging betekent dit dat we als vereniging het knooppunt willen zijn voor de verschillende gemeentelijke en aanpalende partijen en netwerken. Hiermee wordt onze positie als belangenbehartiger en dienstverlener sterker en het platform om dit te kunnen bereiken verstevigd.

1. In kaart brengen van uitdagingen en scenario’s

De inzet van de verenigingsvisie hangt samen met de uitdagingen die afkomen op gemeenten en de VNG. We werken dan ook aan een gedragen beeld van de gezamenlijke uitdagingen waar we als lokale bestuurslaag voor komen te staan. Daarbij kijken we naar de uitdagingen voor gemeenten, gemeentelijke netwerken, uitvoeringsorganisaties, regionale samenwerkingsverbanden en de vereniging. Op basis van de verwachte impact en invloed formuleren we scenario’s en daarmee afwegingsmogelijkheden voor de vereniging. We geven hiermee invulling aan waar we ons gezamenlijk op (kunnen) voorbereiden richting 2030.

¹ <https://vng.nl/rubrieken/over-de-vng>

² Gemeenten 2024. Ontwikkelingen en opgaven 2020-2024, beschikbaar via <https://vng.nl/sites/default/files/gemeenten2024.pdf>

2. Contouren voor een sterke lokale bestuurslaag

Voor de vertaling van de ambitie naar concrete uitwerking is een aantal gedeelde kaders nodig. De ambitie van een sterke lokale bestuurslaag betekent dat we als gemeenten het volgende verkennen:

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van lokaal bestuur

Gemeenten en aanpalende (regionale en uitvoerende) organisaties ontwikkelen zich tot één sterke bestuurslaag in 2030. Dit krijgt vorm vanuit het gedeelde principe: gemeenten versterken elkaar. Goed functionerende gemeenten, klein en groot, uit alle delen van Nederland verbeteren de kwaliteit van het gehele lokale bestuur. Hier zetten we samen op in. Gezamenlijk zijn we er als netwerk verantwoordelijk voor dat niemand door het ijs zakt en dat we elkaar vasthouden in de ontwikkeling naar een stevige en zelfbewuste bestuurslaag. De ketting is zo sterk als de zwakste schakel, het gemeentelijk netwerk heeft verantwoordelijkheid voor elkaar. De vereniging speelt een leidende rol vóór de sector en een ondersteunende en verbindende rol in de sector. Dit betekent dat we het gesprek aan gaan over wat belangrijk vinden op het gebied van lokale autonomie, regionalisering, differentiatie en een sterke eerste overheid.

Een vereniging als knooppunt van gemeentelijke netwerken en organisaties

Voortbouwend op de rol die de vereniging voor alle gemeenten speelt, betekent dit ook een stevigere rol voor de VNG ten aanzien van de regio's en netwerken waarin gemeenten taken organiseren. Hierin worden we nadrukkelijker een knooppunt van gemeentelijke netwerken. De vereniging wordt zo aanjager van de ambitie om als gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden als één bestuurslaag gaan werken, vanuit de gedachte dat (steeds meer) vraagstukken gemeente- en regiogrenzen overschrijden. Het voordeel van deze bredere focus is dat we breder als één bestuurslaag kunnen kijken naar de oplossingen die wij als lokale overheid zien, en daarmee ook een stevigere en meer proactieve positie kunnen innemen richting het rijk. Tevens kunnen we ons als collectief (in)richten op dit type vraagstukken.

Processtappen

Voor de ontwikkeling van de visie doorlopen we de volgende processtappen op hoofdlijnen:

- Opstellen van een gedragen beeld van de uitdagingen die op ons afkomen en de vertaling daarvan naar scenario's (eind 2021)
- Inventarisatie van aanvullende inzichten van planbureaus, data en onderzoeken (voorjaar 2022)
- Toetsing van de ambitie en uitgangspunten voor de vereniging voor verdere uitwerking (ALV 2022)
- Input en validering van de visie en uitwerking van de opgaven d.m.v. gespreksronde in commissies, afdelingen en netwerken (najaar 2022, voorjaar 2023)
- Vaststellen van de visie met een implementatievoorstel (ALV juni 2023)

8b. Verantwoording over uitvoering moties ALV 16 juni 2021 en eerdere ledenvergaderingen

Bijlage bij ledenbrief 16 december 2021: “Uitnodiging Extra ALV 13 januari 2022”

Samenvatting

Hierbij legt het VNG bestuur verantwoordingen af aan de leden over de uitvoering van moties die zijn aangenomen in de ALV van 16 juni 2021 en aangehouden moties uit eerdere ledenvergaderingen. Gelet op de samenhang en overlapping van moties zijn bij deze verantwoording de moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat alle VNG doelen op het betreffende thema geheel zijn behaald of dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet. Langer aanhouden van de motie heeft dan geen toegevoegde waarde.

Sowieso zal de VNG de strekking van de moties en de verantwoording over de uitvoering benutten ten behoeve van de VNG-inzet richting de kabinetsformatie.

Inhoudsopgave:

- Moties inzake gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds (p. 2)
- Motie Boxmeer e.a.: “Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten de gemeenten veel tijd en geld!” (p. 8)
- Motie Alkmaar “Werkgebied belastingdienst” (p. 9)
- Motie Rotterdam: “Lachgasverbod in de APV” (p. 10)
- Motie Hengelo: ““Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten” (p. 13)
- Motie Noordoostpolder “Bekostiging onderwijshuisvesting” (p. 13)
- Motie Almere “Nieuwe inburgeringstelsel” (p. 14)
- Moties inzake Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES) (p. 15)
- Motie Assen “Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II” (p. 16)
- Motie Zaanstad “Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten” (p. 16)
- Motie Deventer “Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie” (p. 17)
- Motie Velsen e.a.: “Nu als één overheid aan de slag met ruimtelijke inpassing energietransitie in de ondergrond” (p. 18)
- Motie Goeree Overflakkee en Schouwen Duiveland “Blijf energie uit water stimuleren” (p. 18)
- Motie Leusden “Geen (duurzaamheids)doelen bereiken met dwang- en kinderarbeid” (p. 19)
- Moties inzake randvoorwaarden/inwerkingstreding Omgevingswet (p. 20)
- Motie Haarlemmermeer “Budget volgt bodemtaak” (p. 23)
- Motie Hilversum: “Stop met sturen aan de achterkant” (p. 24)
- Motie Wierden en Losser “Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal” (p. 25)
- Motie “Structurele afspraken Nationale Parken”, Utrechtse Heuvelrug (p. 26)

Gemeentefinanciën (inclusief jeugd, abonnementstarief en herverdeling)

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
Moties, indieners en inhoud oproep: (samengevat)	<p data-bbox="479 405 1347 468"><u>1. Motie “Verwerking arbitrage uitspraak jeugd in meerjarenbegroting” van Krimpenerwaard (ALV 16 juni 2021)</u></p> <p data-bbox="479 478 1396 913">1. Dat gelet op het structurele karakter van het oordeel van de Arbitragecommissie van Zwol, dit oordeel ook verwerkt dient te worden in de richtlijnen van de provinciaal toezichthouders bij de voorbereiding van de begroting voor de komende jaren</p> <p data-bbox="479 625 1396 835">2. Dat het VNG bestuur zich inspant om nadere afspraken te maken met BZK en de provinciaal toezichthouders om gemeenten in staat te stellen hun begroting 2022 te baseren op het uitgangspunt dat ook het Rijk de uitspraken van de arbitragecommissie nakomt en dus de financiële vertaling van die uitspraken vooruitlopend op een nieuw regeerakkoord als stelpost in hun begroting mogen verwerken</p> <p data-bbox="479 846 1396 913">3. Dat het VNG bestuur gemeenten oproept deze werkwijze te volgen, ook als nadere afspraken met BZK in die richting niet mogelijk blijken</p> <p data-bbox="479 961 1315 993"><u>2. “Zonder geld geen gemeenten” van Zoetermeer c.s. (ALV juni 2021)</u></p> <p data-bbox="479 1003 868 1035">Draagt het bestuur op om indien:</p> <p data-bbox="479 1045 1396 1182">a) Voor de jaren 2021 en 2022 er geen extra middelen van het Rijk komen om de tekorten - van de jeugdzorg (1,7 miljard per jaar) plus de andere tekorten die de VNG inmiddels heeft onderkend zoals o.a. veroorzaakt door de aanzuigende werking van de Wmo – terug te dringen, en</p> <p data-bbox="479 1192 1396 1444">b) Bij de kabinetsformatie niet daadwerkelijk wordt geregeld</p> <ul data-bbox="479 1234 1396 1444" style="list-style-type: none">- dat de gemeenten structureel over voldoende middelen kunnen beschikken via het gemeentefonds, en dat de gemeenten sturingsmogelijkheden en bevoegdheden krijgen die bij hun taken en verantwoordelijkheden passen,- dat wordt geregeld dat gemeenten nooit meer in een situatie terecht kunnen komen waarbij wel de taken, maar niet de middelen bij de gemeenten terecht komen.

Moties, indieners en inhoud oproep: (samengevat)

Over te gaan tot de volgende maatregelen, waarbij het bestuur de ruimte krijgt om op basis van de actualiteit naar bevind van zaken te handelen:

1. Indien het gestelde onder a) in het najaar van 2021 niet is geregeld niet meer met het kabinet te overleggen over nieuw beleid (en voor de ALV in het najaar met een nader voorstel te komen),
2. Indien het gestelde onder a) en b) niet is geregeld voor het einde van het jaar, alle overleggen tussen VNG en Rijk op te schorten, dus ook al het reguliere overleg over al lopende zaken,
3. Indien het gestelde onder a) en b) in het voorjaar van 2022 niet heeft geresulteerd in én voldoende geld én aandacht van de regering en de Tweede Kamer, dan over te gaan op het 'teruggeven', niet uitvoeren en niet meer aanpakken van nieuwe taken

3. Motie "Vergroting gemeentefonds" van de gemeente Krimpenerwaard c.s. (ALV 12 februari 2021)

Oproep aan VNG bestuur om de positie in te nemen dat in ieder geval:

1. De opschalingskorting moet worden afgeschaft
2. Het abonnementstarief moet worden beëindigd of het nadeel gecompenseerd en
3. De gemeenten worden gecompenseerd voor de tekorten in de jeugdzorg zoals is aangetoond in het AEF-onderzoek.

4. Motie Breda, Zeist, Opsterland e.a. "Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!" (ALV 2020)

Oproep aan ALV om resolutie met eisen aan het huidige kabinet en verwachtingen van het nieuwe kabinet te onderschrijven. Verzoek aan VNG bestuur om inhoud resolutie over te brengen aan fondsbeheerders en te betrekken bij voorbereiding op kabinetsformatie.

5. Motie Schagen e.a. "Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten" (ALV 2020)

Uitspraak tegen voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds voor het sociaal domein en verzoek aan bestuur om te pleiten voor structureel meer middelen in sociaal domein voor alle gemeenten.

6. Motie Zoetermeer e.a. 'Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig' (ALV 2020)

Initiatief van actiecomité 'Raden in Verzet'. De inzet is om snel structurele financiële oplossingen te bewerkstelligen voor gemeenten.

7. Motie Enschede "Herstel de structurele weeffout in de financiering van het Rijk naar gemeenten" (ALV 2020)

Oproep aan kabinet en Tweede Kamer om: weeffouten te herstellen en te borgen dat er structureel voldoende middelen zijn, onmiddellijk afschaffen opschalingskorting en terugtrekkende rol van Rijksoverheid in sociaal domein

Onderwerp: Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abbonementstarief en herverdeling gemeentefonds

8. Motie Krimpenerwaard e.a. “Tijdelijke financiële ruimte gemeenten” (ALV 2020)

In afwachting van structurele maatregelen te overleggen met het kabinet om te zorgen dat gemeenten in de resterende kabinetsperiode financiële ruimte krijgen en dat gemeenten vanaf 2021 worden gecompenseerd voor de werkelijke kosten jeugdzorg en extra kosten door invoering abonnementstarief.

9. Motie Beesel e.a. “Voorstel herijking gemeentefonds onverantwoord, bijsturen is noodzaak” (ALV 2020)

In het kader van herverdeling gemeentefonds met de minister in gesprek te gaan over de financiële impact van de herverdeling in relatie tot alle opgaven die er liggen voor gemeenten.

10. Motie Sluis e.a. “Voldoende middelen voor de regio” (ALV 2020)

Oproep dat het bestuur zich hard blijft maken voor het terugdraaien van de opschalingskorting en het substantieel vergroten van de structurele middelen voor het gemeentefonds.

11. Moties De Fryske Marren, Terschelling (ALV 2019) “Compensatie extra kosten invoering abonnementstarief WMO-voorzieningen”

Oproep aan bestuur om bij kabinet aan te dringen op een volledige compensatie van de extra kosten, die een gevolg zijn van de gewijzigde wetgeving op het terrein van WMO-voorzieningen.

12. Motie Groningen “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” (ALV 2019)

Oproep aan bestuur om met kabinet alleen afspraken te maken over nieuwe taken of verzwaaring van taken, indien randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd. Dit door bij herziening Code IBV met kabinet afspraken te maken over toepassing artikel 2 FVw. Daarnaast de opschalingskorting ter discussie blijven stellen en de groei gemeentefonds te laten meebewegen met de groei van de gemeentelijke kosten.

13. Motie “Naar een structureel financieel totaal kader GGZ op basis van feiten” (Breda, ALV 2019)

Oproep aan bestuur om bij ondertekening Hoofdlijnenakkoord GGZ als voorwaarde te stellen om samen met het Rijk twee onderzoeken te doen die moeten leiden naar voldoende macrobudget voor herverdeling en doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gezamenlijk met Rijk en zorgverzekeraars de noodzakelijke opbouw van ambulante infrastructuur te monitoren en de uitkomsten in periodiek bestuurlijk overleg te bespreken.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abbonementstarief en herverdeling gemeentefonds
	<p><u>14. Motie “Naar een passend financieel en sturingskader jeugd op basis van feiten” (Assen, Leiden, ALV 2019)</u></p> <p>Oproep aan bestuur in te zetten op structurele compensatie, ook de structurele doorwerking van de volumegroei 2015 – 2017 mee te wegen, om aandacht te vragen voor de situatie in 2022 en het gesprek te voeren met het kabinet om de sturingsmogelijkheden te vergroten.</p>
Verantwoording	<p><u>Herijking gemeentefonds</u></p> <p>Gemeenten zijn in september geïnformeerd over het aangepaste verdeelvoorstel en de actualisatie van het verdeelvoorstel zoals het ministerie van BZK dat in de zomer had gepubliceerd.</p> <p>Het eindadvies van de ROB is vanaf 19 oktober openbaar. De VNG heeft aangegeven te starten met de bestuurlijke consultatie wanneer het advies van de ROB beschikbaar is. De consultatiebijeenkomsten worden dan ook gepland voor medio november. Het VNG-bestuur spreekt op 25 november eerst over de uitkomsten van de consultatie, en het streven is dat zij in de vergadering van 9 december het definitieve VNG-advies over het verdeelvoorstel vaststelt.</p> <p><u>Stelpost extra middelen Jeugd</u></p> <p>Mede naar aanleiding van de motie Krimpenerwaard zijn er in juli 2021 afspraken gemaakt met het ministerie van BZK en het IPO over het gebruik maken van een stelpost voor de extra middelen Jeugd na 2022 in de meerjarenraming van de begroting. https://vng.nl/nieuws/afspraken-met-het-rijk-en-ipo-over-stelpost-jeugd</p>

Financien op orde

Sinds de vorige algemene ledenvergadering zijn er enkele nieuwe stappen gezet om de financiële positie van gemeenten te verbeteren, die in lijn zijn met de motie Zoetermeer en andere moties die hier in eerdere ledenvergaderingen over zijn aangenomen:

- Met Prinsjesdag werd bekend dat de opschalingskorting ook voor het jaar 2022 bevroren blijft op het niveau van 2019. Omdat de signalen niet gunstig waren, heeft de voorzitter van de VNG eind augustus nog een brief doen uitgaan aan de minister-president om het belang hiervan te benadrukken.
- Ook zijn de extra middelen voor Jeugd n.a.v. de uitspraak van de arbitragecommissie voor het jaar 2022 toegevoegd aan het gemeentefonds.
- Door de Tweede Kamer is een motie aangenomen die pleit voor een sterkere positie van de Minister van BZK, waarbij de minister de bevoegdheid krijgt om mee te tekenen op alle voorstellen die financiële gevolgen hebben voor de medeoverheden.

Tegelijkertijd zien we stilstand en zelfs stappen achteruit:

- Alle stappen die het demissionaire kabinet heeft gezet hebben een incidenteel karakter, en vormen daardoor geen structureel antwoord op de financiële problemen die gemeenten ondervinden.
- Ditzelfde demissionaire kabinet heeft besloten om geen accres uit te keren over het aanvullende investeringspakket van 2 miljard euro, waartoe is besloten tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen. De VNG heeft haar ongenoegen direct kenbaar gemaakt richting zowel de Minister van Financien als de Tweede Kamer. Op korte termijn wenst de VNG hierover een gesprek met de Minister. Voor het VNG-bestuur is dit de bevestiging dat een betere verankering van de financiële verhouding in een volgende kabinetsperiode absoluut noodzakelijk is en blijft.

De kabinetsformatie is sinds de vorige algemene ledenvergadering nauwelijks gevorderd. Het VNG-bestuur blijft zich volledig inzetten om de financiën van gemeenten structureel op orde te brengen, langs de lijnen die eerder in de moties zijn geschetst en die aansluiten bij de 4 sporen die de VNG volgt in haar inzet voor een nieuw regeerakkoord.

Financieel kader GGZ

De motie vraagt om:

- onderzoek naar de financiële consequenties van de wachtlijstenproblematiek BW en vertaling daarvan naar het macrobudget
- monitoring van de opbouw van de infrastructuur en analyse van de effecten van het HLA en de ambulantisering.

Deze twee punten zijn met elkaar verbonden. In 2020 heeft KPMG in opdracht van VWS en VNG onderzoek gedaan naar de indicatoren om opbouw van de infrastructuur en aanpak rondom psychische problematiek te kunnen meten en

Onderwerp: Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds	
	<p>volgen. Op basis van dit onderzoek wordt een monitor ontwikkeld. De Europese aanbesteding voor die opdracht is onlangs afgerond en nog deze maand wordt gestart. Het doel van de monitor is inzicht krijgen in landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de ambulantisering in de GGZ en – breder – het bieden van passende ondersteuning en zorg aan mensen met psychische problematiek. Ook moet de monitor handvatten geven om op landelijk niveau het gesprek te voeren over (eventuele) zichtbare verschuivingen en/of hiaten en door op regionaal niveau in te zoomen en ook daar gezamenlijk te komen tot optimalisatie. De eerste resultaten over 2019 worden voor de zomer van 2022 verwacht.</p>
Voorstel:	<p>De motie Krimpenerwaard “Verwerking arbitrage uitspraak jeugd in meerjarenbegroting” van Krimpenerwaard” als afgedaan te beschouwen. De andere moties aan te houden tot aan de afronding van de kabinetsformatie.</p>

Onderwerp: Bezwaarschriften WOZ	
Motie en indiener:	<p>Motie Boxmeer e.a.: “Bezwaarschriften WOZ via no-cure-no-pay kosten de gemeenten veel tijd en geld!” (ALV juni 2021)</p>
Inhoud/oproep: (samengevat)	<p>Verzoek aan bestuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “no cure no pay (ncnp)-bureaus” toe te voegen aan lobby-agenda VNG - wetgeving omtrent bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen aan te passen zodat aantrekkelijkheid van het verdienmodel voor de ncnp-bureaus wordt beëindigd en gemeenten verlost worden van een forse, onnodige kostenpost en grote problemen in de uitvoering van de Wet WOZ en belastingheffing.

Onderwerp:	Bezwaarschriften WOZ
Verantwoording	<p>De afgelopen maanden hebben verdere ambtelijke gesprekken plaatsgevonden tussen de VNG en de ministeries van Financiën en BZK. De ministeries hebben ook gesprekken gevoerd met de branchevereniging van no cure no pay bureaus, de Landelijke Vereniging voor Lokale Belastingen, de rechterlijke macht, de Waarderingskamer, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, de Unie van Waterschappen en de Belastingdienst.</p> <p>Op 7 juli 2021 is er een bijeenkomst gehouden waarbij een aantal gemeenten en samenwerkingsverbanden direct aan de betrokken beleidsambtenaren van de ministeries (Financiën, BZK en Justitie en Veiligheid) duidelijk hebben gemaakt welke problemen de ncnp-bedrijven veroorzaken.</p> <p>Op 10 augustus 2021 heeft de VNG overleg gevoerd met de Vereniging Rechtsbescherming Lokale Belastingen (VRLB). Dat is de branchevereniging (in oprichting) van de no cure no pay bureaus, die als lobbyorganisatie richting landelijke politiek opereert. Het betrof een eerste informeel kennismakingsgesprek. Wellicht blijkt het in de toekomst mogelijk om met de bij de branchevereniging aangesloten bedrijven standaardafspraken te maken.</p> <p>De Waarderingskamer (toezichthouder op de uitvoering van de wet WOZ) heeft onderzoek gedaan naar kwantitatief onderzoek naar de mate waarin en de redenen waarom (no cure – no pay) WOZ-bezwaren worden gehonoreerd. Het rapport is in juli 2021 verschenen en toont o.a. aan dat particuliere burgers niet beter af zijn door bezwaar in te laten dienen door een no cure - no pay bureau.</p>
Verantwoording:	<p>De VNG heeft het Coelo (Universiteit Groningen) verzocht te onderzoeken of de vergoeding aansluit bij de inspanning van bedrijven en of de vergoeding gedrag in de hand werkt dat tegen het algemeen belang ingaat. Uit het empirische en economische onderzoeksrapport van oktober blijkt dat er geen financiële prikkel is om kwalitatief goede bezwaren in te dienen (en kansrijke gevallen te selecteren), maar dat winstmaximalisatie plaats vindt door voor steeds meer zaken (met steeds lagere succeskans) bezwaar aan te tekenen.</p> <p>Wij zullen de geschetste perverse prikkel gebruiken ter onderbouwing van een oplossing voor de in de motie geschetste problemen.</p> <p>De betrokken ministeries hebben voor december/januari een Ronde tafel (of meerdere als dat nodig is) gepland met alle betrokken partijen. Dat worden één of meerdere gesprekken, met als doel het vinden van een gedragen oplossing voor het probleem met de no cure - no pay bureaus. Na de Ronde tafel vindt een Bestuurlijk overleg WOZ plaats. De ministeries geven aan dat daarbij de leden van het nieuw te vormen kabinet aanwezig zullen zijn.</p>
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp:	Werkgebied belastingdienst
Motie en indiener:	"Werkgebied belastingdienst" , Alkmaar (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<p>Vraag aan het VNG bestuur om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zijn invloed aan te wenden bij het ministerie van Financiën om onze zorgen te delen over de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitbreiding van het werkgebied van de belastingdienst met het oog op de effectiviteit van het Nederlandse openbaar bestuur 2. het kabinet aan te sporen oog te hebben voor een pragmatische verdeling van het werkgebied van de belastingdienst in relatie tot gemeenten.
Verantwoording:	<p>Om uitvoering aan deze motie te geven hebben wij in overleg met de werkgroep rijksbelastingen (een overleg van fiscalisten van gemeenten) een notitie opgesteld met voorbeelden waar de opstelling van de rijksbelastingdienst ten problemen geeft en of de samenwerking tussen fiscus en gemeenten beter kan. Deze notitie stellen we aan de orde in onze gesprekken met de belastingdienst en de SG Financiën.</p> <p>Met het nieuwe expertisecentrum lagere overheden (voor alle belastingmiddelen) overleggen VNG en gemeenten sinds begin dit jaar regelmatig over (rijks)belastingzaken die bij veel gemeenten spelen. Dit is een vervolg op het overleg dat al plaatsvond over vennootschapsbelasting inzake reclameopbrengsten.</p> <p>Er is begin van de zomer ook een verkennend overleg met de Belastingdienst/Grote Ondernemingen gehouden over te organiseren klant- en adviseursoverleg. Hiervoor waren naast een delegatie van de VNG, ook VNO/NCW en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs uitgenodigd. Er komt in het najaar een vervolg op de eerste verkenning.</p>
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen. Er zijn inmiddels structuren ingesteld die een betere dialoog met de belastingdienst mogelijk maken. We zullen wel alert blijven en er aandacht aan blijven schenken.

Veiligheid

Onderwerp:	Handhaving lachgasverbod
Motie en indiener:	Motie "Lachgasverbod in de APV" van Rotterdam (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur om ervoor zorg te dragen dat voor 1 juli 2021 in de model-APV een artikel met betrekking tot het verbod op het gebruik van lachgas wordt opgenomen.
Verantwoording	<p>De motie vraagt om opname in de model APV van een artikel dat reeds eerder in de Model-APV was opgenomen (artikel 2:48a: verboden lachgasgebruik). Dit artikel was uit de Model-APV geschrapt vanwege mogelijke bewijsproblemen.</p> <p>Om de motie te kunnen uitvoeren heeft de VNG het betreffende artikel 2:48a in juli jl. nogmaals voorgelegd aan de Commissie Feiten en Tarieven van het Parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (CVOM). Wij hebben hen gevraagd of het toch mogelijk is om aan artikel 2.48a in de Model-APV een feitcode te koppelen. De Commissie heeft aangegeven alsnog mogelijkheden te zien om het specifieke lachgasverbod in artikel 2:48a met feitcodes te ondersteunen. Omdat het artikel verscheidene handelingen/ bestanddelen bevat zullen hiervoor meerdere feitcodes nodig zijn.</p> <p>Op het PV dient de feitcode te staan voor de betreffende handeling. De commissie is dit nog nader aan het uitwerken. De verwachting is dat de feitcodes per 1 november 2021 beschikbaar komen. Vanaf dat moment is ook een bestuurlijke strafbeschikking mogelijk bij overtreding van artikel 2:48a, verboden lachgasgebruik.</p> <p>Hiernaast is het sinds 1 juli jl. mogelijk om een strafbeschikking uit te vaardigen bij overtreding van artikel 2:74a Model-APV over openlijk drugsgebruik. De onzekerheid omtrent de invoering van landelijke aangepaste Opiumwetgeving was voor de VNG reden om met de commissie Feiten en Tarieven dit voorjaar af te spreken vanaf 1 juli jl. een feitcode open te stellen voor artikel 2:74a Model-APV over openlijk drugsgebruik. Dit biedt gemeenten, naast de andere bestaande mogelijkheden binnen de APV om hinder veroorzaakt door lachgas aan te kunnen pakken, de mogelijkheid om een bestuurlijke strafbeschikking uit te kunnen vaardigen bij overtreding van dit artikel dat openlijk drugsgebruik verbiedt.</p>

Onderwerp:	Handhaving lachgasverbod
Verantwoording:	<p><u>Actuele stand van zaken (landelijke) wetgevingstraject lachgas</u></p> <p>Het wetgevingsproces duurt langer dan aanvankelijk was voorzien. Op 4 oktober jl. heeft de demissionair minister van JenV per brief aan de Tweede Kamer kenbaar gemaakt dat er binnen de extra investeringen in het breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit (€ 524 miljoen), budget beschikbaar is voor het lachgasverbod in de Opiumwetgeving. Er is voor het verbod op lachgas structureel € 14 miljoen beschikbaar gemaakt voor de politie.</p> <p>Dit betekent dat het wetgevingstraject voortgang gaat krijgen. Het streven is dat het verbod op oneigenlijke toepassingen van lachgas in het voorjaar van 2022 ingevoerd wordt door lachgas aan lijst II bij de Opiumwet toe te voegen en de eigenlijke toepassingen van lachgas van het Opiumwetverbod uit te zonderen.</p> <p>Vanuit het ministerie van VWS is gemeld dat de reacties op de (internet)consultatie, (zie: https://www.internetconsultatie.nl/1756), inmiddels zijn verwerkt en dat de inhoudelijke voorbereiding van het ontwerpbesluit gereed is. Er dient nog overeenstemming te worden bereikt over hoe de financiering van de handhaving vorm te geven en hoe om te gaan met de beperkte politiecapaciteit.</p> <p>Het probleem met de handhaving en capaciteit zit vooral in het feit dat het hier een gas betreft. Dit was nooit eerder het geval wanneer middelen aan de lijst bij de Opiumwet werden toegevoegd. Omdat het een gas is, zijn de problemen gerelateerd aan inname, vervoer en opslag veel ingewikkelder en dat vraagt om extra geld en extra capaciteit bij de politie.</p> <p><u>Preventie</u></p> <p>Naast de aanpak van de problematiek rondom lachgas middels regelgeving en de handhaving hierop is het ook van belang om preventief de problemen aan te (kunnen) pakken. Bij de toepassing van lachgas worden nu vaak cilinders/ tanks gebruikt. Deze zijn "vrij eenvoudig" en (in afwachting van landelijke regelgeving) nu nog legaal via internet te koop. Met deze cilinders kunnen lachgasballonnen zeer gemakkelijk en snel worden gevuld wat een gebruikstoename met zich meebrengt. Het is van belang dat gebruikers maar ook de omgeving rondom hen zich bewust worden van de gevaren van het gebruik van lachgas.</p>
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen (artikel 2:48a "verboden lachgasgebruik" is opgenomen als modelartikel in onze Model-APV en per 1 november 2021 zijn er feitcodes gekoppeld aan dit artikel en kan er een bestuurlijke strafbeschikking worden uitgevaardigd bij overtreding van deze bepaling).

Sociaal domein

Onderwerp:	Kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid
Motie en indiener:	Motie “Doorbraak forceren voor het bevorderen van kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenten” van Hengelo (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<p>Verzoekt het bestuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de oproep voor een langjarige integrale landelijke aanpak met een passend structureel financieel arrangement om echt een doorbraak te kunnen forceren te ondersteunen, zodat kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid bevorderd wordt in alle grote, middelgrote en kleine gemeenten die te maken hebben met deze problematiek - daartoe in overleg te gaan met gemeenten en BZK om te komen tot een passend programma waarin de criteria geobjectiveerd worden waarmee recht wordt gedaan aan het feit dat bovengenoemde problematiek in veel gemeenten om aanvullende ondersteuning vanuit het rijk vraagt - daarmee uit te spreken dat het recht op kansengelijkheid van een gezin of een jongere in iedere gemeente evenveel waard is.
Verantwoording	<p>De motie van Hengelo verwijst naar het initiatief van 15 gemeenten (en daarin 16 gebieden) die meedraaien in het programma ‘Leefbaarheid en Veiligheid’ van het ministerie van BZK. De 15 gemeenten hebben in het manifest “Dicht de kloof” een financiële claim geformuleerd. Ze vragen een investering van tenminste € 500 miljoen per jaar, waarvan € 400 miljoen per jaar voor de zestien gebieden, en € 100 miljoen voor kwetsbare wijken en gebieden in andere gemeenten. In lijn met de motie willen wij dat meer gemeenten in aanmerking moeten komen voor een financiële bijdrage voor ‘stedelijke vernieuwing’ en dat dat op objectieve gronden moet gebeuren.</p> <p>Het ministerie van BZK probeert een Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid van de grond te krijgen. BZK oriënteert zich op een programma / regeling die verder ziet dan de betrokken 15 gemeenten. Van BZK hebben we bevestigd gekregen dat er echter eerst gewacht wordt op een nieuw kabinet. Bij het uitwerken van een mogelijk programma wordt de VNG betrokken. Pas met een nieuw kabinet wordt duidelijk welke budgetten waarvoor beschikbaar worden gesteld. De claim van de 15 gemeenten is ook (nog) niet gehonoreerd.</p>

Onderwerp: Kansengelijkheid, leefbaarheid en veiligheid	
Verantwoording:	<p><u>Inzet VNG</u></p> <p>De VNG heeft richting nieuw kabinet diverse financiële claims geformuleerd, zowel op het sociale als het fysieke domein. Het wachten is op een nieuw kabinet.</p> <p>De VNG participeert in de interbestuurlijke werkgroep versterking beleid huisvesting aandachtsgroepen (werkgroep Ter Haar). Ook deze werkgroep onderzoekt een financiële claim voor de aanpak van kwetsbare wijken.</p> <p>Een ander thema, gekoppeld aan dit vraagstuk, is dat het ministerie van BZK werkt aan vernieuwing van de Wet Bijzondere Maatregelen Grootstedelijke Problematiek (WBMGP). De VNG is hierbij betrokken. De wet beoogt slepende problemen in kwetsbare wijken en buurten aan te pakken. Daarvoor moeten we de verkokering tussen de beleidsterreinen onderwijs, werk, hulpverlening, wonen en ondermijning doorbreken, met maatwerk en onorthodoxe maatregelen waar de huidige wetgeving te weinig ruimte biedt.</p>
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp: Onderwijshuisvesting	
Motie en indiener:	Motie Noordoostpolder “Bekostiging onderwijshuisvesting” (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<ul style="list-style-type: none"> - Hoge prioriteit te geven aan de lobby voor de benodigde financiële middelen om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen, verbetering van het binnenmilieu en verduurzaming van onderwijsgebouwen. - Hiertoe in gesprek te gaan met kabinet en parlement met als inzet een toezegging voor het beschikbaar stellen van deze financiële middelen. - Er voor te waken dat deze noodzakelijke extra financiering niet ten koste gaat van andere onderdelen van de algemene uitkering.

Onderwerp: Onderwijshuisvesting	
Verantwoording:	<p>Begin april 2021 heeft de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media het rapport over het interdepartementale beleidsonderzoek (IBO) 'Een vak apart. Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingstelsel' naar de Tweede Kamer gestuurd. De IBO-werkgroep moest een besparingsvariant en een budget neutrale variant uitwerken. Mede dankzij de gezamenlijke inzet van de VNG, PO-Raad en VO-Raad onderstreept het IBO-rapport juist de noodzaak van forse extra investeringen. De opgave die in de sectorale routekaart van de PO-Raad, VO-Raad en de VNG staat beschreven, wordt hierbij als belangrijke bron gehanteerd. De erkenning van deze opgave en o.a. de aanbeveling uit het IBO om de verouderde voorraad aan te pakken met een financiële impuls zijn belangrijke stappen richting het verkrijgen van de benodigde middelen. De beleidsreactie van de minister op het IBO wordt in het laatste kwartaal van 2021 verwacht.</p> <p>De komende tijd blijven we aandacht vragen voor onderwijshuisvesting, bijvoorbeeld tijdens de kabinetsformatie en voorafgaand aan de behandeling van het IBO, maar ook bijvoorbeeld via een opinieartikel van PO-Raad, VO-raad, VNG, Bouwend Nederland en Techniek Nederland in Trouw.</p>
Voorstel:	Aanhouden

Onderwerp: Inburgering	
Motie en indiener:	Motie Almere e.a. over het nieuwe inburgeringstelsel (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<p>De VNG wordt gevraagd om zich in te zetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringstelsel. Enerzijds door te blijven aandringen op een onafhankelijk kostenonderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel. De motie noemt hierbij expliciet commitment vanuit het Rijk aan de uitkomsten van het onderzoek. Anderzijds door ervoor te zorgen dat het Rijk de gesignaleerde knelpunten bij het uitvoeren van de regierol serieus oppakt.</p>
Verantwoording:	<p>Ook nu inwerkingtreding van de Wet inburgering dichterbij komt, blijft de VNG zich inzetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringsstelsel. Recentelijk zijn met het ministerie van SZW afspraken gemaakt over o.a. de Leerbaarheidstoets en IV-middelen. In aanloop naar 1 januari 2022 en ook daarna blijven we knelpunten die de uitvoerbaarheid, betaalbaarheid of kwaliteit van het inburgeringsstelsel beïnvloeden agenderen. Dat doen we onder meer aan de hand van de i.s.m. gemeenten opgestelde notitie 'Nieuwe Wet inburgering: uitvoerbaar, betaalbaar en vanuit vertrouwen', die periodiek wordt voorgelegd aan het ministerie van SZW.</p>
Voorstel:	De motie aan te houden.

Klimaatakkoord

Onderwerp: Gezamenlijke communicatie Regionale Energiestrategieën	
Motie en indiener:	'Regionale Energiestrategieën: Wind in de zeilen en schouder aan schouder' van Amersfoort (BALV 2019)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Deze motie roept op om: <ul style="list-style-type: none"> - Ervoor te zorgen dat het Rijk zich meer zichtbaar achter de doelen van het klimaatakkoord en de RES schaart. Zodat het duidelijk wordt dat niet alleen lokale bestuurders voor duurzame energie gaan maar dat dit een ambitie is van gemeenten, provincie en rijk om daarmee het gezamenlijke doel te behalen - Erop aandringen dat bewindslieden in media-optredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken.
Verantwoording:	Het rijk heeft eerder bestuurlijk toegezegd invulling te geven aan de oproep om 'zij aan zij te staan'. Wij besteden hier blijvend aandacht aan, in het bijzonder bij de kabinetsformatie en vervolgspraken die moeten worden gemaakt voor de periode vanaf 2022. Ook is de gezamenlijkheid en het belang van gedeelde inspanningen benoemd tijdens het werkbezoek van Tweede Kamerleden op 8 oktober aan de RES-regio's (Foodvalley, West-Overijssel, Hart van Brabant en Zeeland & Noord-Holland Noord, Den Haag-Rotterdam, Noord-Veluwe, Drenthe).
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp: Opwekkingssoorten Regionale Energiestrategieën	
Motie en indiener:	'Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten' van Buren (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Deze motie roept op om: <ul style="list-style-type: none"> - bij een eerste mogelijkheid tot actualisatie van het Klimaatakkoord bij het Rijk aan te dringen op verbreding van de RES-systematiek in het Nationaal Programma na 2030 met meerdere energie opwekkingsmogelijkheden naast zon en wind, waaronder waterkracht - met spoed met het Rijk in overleg te treden om te zorgen voor, tussen nu en de formele wijziging van de warmtewet, een werkend handelingsperspectief voor gemeenten om de doelstellingen van het klimaatakkoord mogelijk te maken.
Verantwoording:	Technieken als waterkracht kunnen worden opgenomen in de RES als bewezen techniek, maar tellen niet mee in de 35 TWh doelstelling. Als een regio hiermee onderbouwd een substantieel aandeel kan realiseren, dan kan worden overwogen om ook waterkracht op te nemen in de RES. Mits daarbij wordt voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden (zie criteria factsheet NPRES). Deze motie sluit verder aan bij de VNG inzet en gemeentelijke belangen en wordt uitgevoerd in interbestuurlijke gesprekken.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp: Klimaatakkoord financiële randvoorwaarden	
Motie en indiener:	'Financiële randvoorwaarden Klimaatakkoord II' van Assen (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gelet op de inzet van gemeenten op het Klimaatakkoord en de bevindingen van de Raad voor het Openbaar Bestuur over de decentrale uitvoeringslasten, wordt het bestuur opgedragen: o.b.v. het ROB-rapport met het rijk in gesprek te gaan over reële/volledige compensatie van de uitvoeringslasten; het onderwerp mee te nemen in de kabinetsonderhandelingen; de uitkomsten vast te leggen in een bestuurlijk akkoord; aandacht te behouden voor de kosten van andere partijen en de noodzaak van deugdelijke wet- en regelgeving.
Verantwoording:	Het bestuur geeft invulling aan deze oproep in lijn met de 'Resolutie VNG inzet kabinetsformatie' van de BALV van 12 februari 2021. Financiering van de uitvoeringslasten conform het ROB advies is een centraal thema in de inzet rond de kabinetsformatie. Omdat de formatie nog loopt en om te voorkomen dat decentrale overheden alle capaciteit op klimaatinzet moeten afbouwen, is het rijk om duidelijkheid gevraagd over het voortzetten van financiering vanaf 2022. In de Rijksbegroting 2022 is nu een bedrag voorgesteld van € 72,5 miljoen waarvan € 20 miljoen voor het nationaal programma RES, 2,5 miljoen voor een nationaal programma Gebouwde Omgeving en 50 miljoen voor uitvoering Klimaatakkoord door medeoverheden. Hiermee voorkomen we een stap terug in de inzet van gemeenten. Het nieuwe kabinet zal de resterende middelen uit het ROB-advies ter beschikking moeten stellen.
Voorstel:	Aanhouden (totdat de uitkomsten over de uitvoeringslasten zijn besproken met de leden).

Onderwerp: Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden	
Motie en indiener:	'Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten' van Zaanstad (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie constateert dat het Klimaatakkoord overeenkomt met gemeentelijke ambities. Wel willen gemeenten gelet op de opstapeling van taken ruimte houden om, afhankelijk van de uitkomsten artikel 2-onderzoek, de afspraken uit het klimaatakkoord als onuitvoerbaar te bestempelen. Het bestuur wordt opgedragen hiertoe: <ul style="list-style-type: none"> • met het Klimaatakkoord in te stemmen waarbij borging van essentiële randvoorwaarden voor gemeenten voorwaardelijk is voor de uitvoering; • naar het Rijk duidelijk te maken dat er na het artikel 2-onderzoek financiële middelen komen om de volledige uitvoeringskosten te dekken;

Onderwerp: Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden	
Inhoud/oproep: (samengevat)	<ul style="list-style-type: none"> • met het Rijk in gesprek te gaan over de uitvoering van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen en dit vast te leggen in interbestuurlijke afspraken; • over voortgang te rapporteren op de ALV van juni 2020; • uiterlijk op de ALV van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.
Verantwoording:	Het bestuur onderschrijft het dictum en de vraag die aan haar gesteld wordt. De indieners delen het advies van het VNG bestuur: nu van start gaan met het Klimaatakkoord maar ruimte houden om tempo en reikwijdte aan te passen afhankelijk van hoe randvoorwaarden worden ingevuld.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp: Klimaatakkoord Warmtewet en -transitie	
Motie en indiener:	'Regie op de Warmtetransitie' van Deventer (ALV 2020/BALV2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Motie 2 van BALV 29/11/2019 wordt teruggetrokken 2. De motie 'regie op warmtetransitie' draagt het bestuur op om met het Rijk afspraken te maken om te komen tot een integrale energiewetgeving en de daarbij behorende financiering van dit integrale energiesysteem. Het doel daarvan is om een bijdrage te leveren aan de woonlastenneutraliteit. Daarbij gaat het ook om de regierol van gemeenten te borgen in de wijkaanpak.
Verantwoording:	<p>De decentrale overheden hebben in juli 2021 'geen ja' gezegd tegen het voorstel Wet collectieve warmtevoorziening (hierna: 'wetsvoorstel WCW'). Het wetsvoorstel WCW wordt op dit moment niet verder uitgewerkt en zal niet in het proces richting RvS en Kamers worden gebracht. Eén van de redenen is dat het wetsvoorstel WCW geen invulling gaf aan het voorsorteren op een integraal energiesysteem. Daarnaast gaf het voorliggende wetsvoorstel onvoldoende sturingsmogelijkheden om de afgesproken regiefunctie aan gemeenten in te kunnen vullen.</p> <p>De decentrale overheden en EZK en BZK zijn gezamenlijke gesprekken gestart waarbij publieke belangen en uitgangspunten worden geformuleerd waar een wetsvoorstel invulling aan moet geven. Daarbij wordt vanuit de VNG o.a. geredeneerd dat Warmte onderdeel is van het integrale energiesysteem en dit als zodanig ook mogelijk moet worden gemaakt aan de hand van een nieuw wetsvoorstel Warmtewet.</p>
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Energietransitie ondergrond
Motie en indiener:	Motie Velsen c.s. "Nu als één overheid aan de slag met ruimtelijke inpassing energietransitie in de ondergrond" (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur om met medeoverheden het ruimtelijke inpassingsvraagstuk voor de ondergrond op te pakken en de samenwerking tussen gemeenten uit de industrie-clusters te organiseren in aansluiting op de inzet uit de GGU-propositie 'Fysieke Leefomgeving'. Ook wordt aandacht gevraagd voor 'meer samenhang in de NOVI richting de uitvoering'.
Verantwoording:	De opgave uit de motie wordt herkend en is in lijn met de inzet van VNG. Hier wordt onder andere invulling aan gegeven met vier proeftuinen voor integrale gebiedsaanpak vanuit het energievraagstuk (vanuit NP RES) en via het landelijk 'Programma Bodem en Ondergrond'. Daarnaast zijn in de 'Samenwerkingsafspraken NOVI' afwegingsprincipes vastgelegd om samenhang te waarborgen. Inzet/aandacht voor het vraagstuk blijft ook de komende periode bestaan. In aanvulling op voorgaande wordt verkend hoe de verschillende verduurzamingsopgaven uit de RES en de industrie samen kunnen oplopen ('regionaal programmeren') en wordt interbestuurlijk gewerkt aan een samenwerkingsagenda waarin de verbinding wordt gelegd met uitvoeringsvraagstukken.
Voorstel:	De moties als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Energie uit water
Motie en indiener:	Motie "Blijf energie uit water stimuleren" van Goeree Overflakkee en Schouwen Duiveland (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Het bestuur wordt opgeroepen om in het overleg van het Klimaatakkoord bij de minister te bepleiten dat het voornemen wat betreft de afbouw van de financiële ondersteuning van 'Energie uit Water' wordt herzien.
Verantwoording:	Tijdens het Bestuurlijk Overleg Klimaat van 24 september heeft VNG bij het rijk bepleit het voornemen de 'Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatiesubsidie' (DEI+) af te bouwen voor Energie uit Water vanaf 2024 te herzien. Het ministerie van EZK heeft aangegeven dit nader te verkennen. Op ambtelijk niveau zullen vervolgesprekken plaatsvinden.
Voorstel:	De moties als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Dwangarbeid of kinderarbeid en (duurzaamheids)doelen
Motie en indiener:	Motie Leusden: "Geen (duurzaamheids-) doelen bereiken met dwangarbeid of kinderarbeid" (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om bij de ministeries van EZK en BZ aan te dringen op initiatieven (waaronder diplomatieke druk en Europese samenwerking) die leiden tot transparante productketens, onder meer voor zonnepanelen, waarmee dwang- en kinderarbeid uitgesloten kan worden.
Verantwoording:	Dit is in mondelinge overleggen met de Directie Azië en Oceanië (Min.BuZa) en de Nationaal Coördinator SDG's (Min. BuZa) aan de orde gesteld. De inzet van de motie sluit goed aan bij de inzet van BuZa mbt de Oeigoerenkwestie (de directe aanleiding voor de motie) en de nog voortgaande discussie over bouwstenen voor wetgeving t.a.v. Internationaal Verantwoord Maatschappelijk Ondernemen (IMVO). De bouwstenen voor IMVO-wetgeving worden ook verwerkt in het Nationaal Actieplan Mensenrechten en Bedrijfsleven (NAP), dat momenteel wordt herzien. Publicatie van het herziene NAP door het Kabinet is voorzien voor begin 2022.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Omgevingswet

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
Motie en indiener:	<p data-bbox="449 291 1404 352"><u>1. Motie “Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet” van Moerdijk (ALV 2021)</u></p> <p data-bbox="449 363 737 394">Oproep aan bestuur om:</p> <ol data-bbox="449 405 1404 772" style="list-style-type: none"><li data-bbox="449 405 1404 510">1. Alles in het werk te stellen om te zorgen dat de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet écht de allerlaatste keer is dat sprake is van uitstel. Daarbij moet voldaan worden aan de volgende voorwaarden:<ol data-bbox="449 520 1404 772" style="list-style-type: none"><li data-bbox="449 520 1404 583">a. Maak hard en concreet en zorg voor afspraken in overleg met de minister dat de nieuwe datum betrouwbaar is.<li data-bbox="449 594 1404 699">b. Zorg voor een einde aan de onzekerheid doordat instrumenten, informatie en financiën op orde zijn en dat er helderheid komt over voortslpende vragen en processen en vooruitgeschoven vraagstukken vóór inwerkingtreding van de wet.<li data-bbox="449 709 1404 772">c. Zorg voor een betrouwbare, werkbare en haalbare datum met een werkbaar en goed functionerend DSO. <p data-bbox="449 825 1404 919">2. Alles te doen wat in zijn macht ligt om de minister ertoe te bewegen dat de stijgende invoeringskosten voor gemeenten worden gecompenseerd. Wij maken daarbij onderscheid tussen:</p> <ol data-bbox="449 930 1404 1255" style="list-style-type: none"><li data-bbox="449 930 1404 1108">a. Compensatie van de invoeringskosten in het jaar 2022, om het vele werk dat in jaar van inwerkingtreding moet worden gedaan voor een verantwoorde start van de wet. De VNG bepaalt een passende hoogte van het bedrag rekening houdend met de resultaten van het KPMG rapport waarin en bedrag van 150 mln wordt genoemd n.a.v. het 1e jaar uitstel.<li data-bbox="449 1119 1404 1255">b. Voorlopige compensatie op de vastgestelde financiële evaluatiemomenten gedurende de 10 jaar na inwerkingtreding, te weten in 2022, 2023 en 2027, indien op die momenten uit de berekeningen blijkt dat de 10 jaar terugverdientijd niet gehaald wordt. <p data-bbox="449 1308 1404 1371"><u>2. Motie “Budgetneutrale overgang Omgevingswet” van Noordoostpolder (ALV 2020)</u></p> <p data-bbox="449 1381 847 1413">De motie vraagt het VNG bestuur:</p> <ul data-bbox="498 1423 1404 1780" style="list-style-type: none"><li data-bbox="498 1423 1404 1591">- de gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet, bijvoorbeeld in een (bijzondere) algemene ledenvergadering, in 2021 op basis van de kostenraming, en over de daadwerkelijke kosten op de belangrijke momenten in het interbestuurlijke financiële proces tot 2027.<li data-bbox="498 1602 1404 1780">- daarbij het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal moet kunnen verlopen en een beroep op het Rijk te doen om extra middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat deze budgetneutrale overgang voor gemeenten onhaalbaar is

Verantwoording:	<p><u>Ten aanzien van 'Betrouwbare datum inwerkingtreden':</u></p> <p>In het Bestuurlijk Overleg met de minister van BZK van 26 mei jl. is de inwerkingtredingsdatum verschoven naar 1 juli 2022 en heeft het VNG Bestuur, samen met de andere bestuurlijke partners, afgesproken dat het verantwoord is om de Omgevingswet op die datum in te voeren mits tijdig aan een aantal collectieve voorwaarden is voldaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende oefen/inregeltijd met het hele stelsel en werkelijke content: 6 maanden netto oefentijd voor gemeenten. • DSO-LV voor inwerkingtreding uiterlijk Q3 2021 gereed, werkend en voldoende robuust om landelijk te oefenen. • Software voor gemeenten uiterlijk eind Q3 2021 beschikbaar. En gemeenten die dat willen, zijn uiterlijk eind Q3 2021 aangesloten. • Basischecks voor soepele aansluiting door softwareleveranciers in Q3 en Q4 2021 uitgevoerd. • Tijdelijke alternatieve maatregelen (TAMs) een half jaar voor inwerkingtreding gereed en ingeregeld om mee te oefenen. • Stedenbouwkundige bureaus zijn betrokken en kunnen oefenen. • Juridische raadpleegbaarheid van (wijzigings)besluiten via de viewer uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding voor alle partijen werkbaar. • Afspraken over de interbestuurlijke acceptatietesten (IBAT) voldaan. • Gebruiksvriendelijkheid en dienstverlening aan burgers en ondernemers blijft overeind. • Voldoende financiële middelen beschikbaar. <p>Het VNG Bestuur houdt in maandelijks overleg met de minister van BZK vinger aan de pols over de voortgang en realisatie van deze collectieve voorwaarden. In het meest recente BO van 8 december 2021 is nogmaals gezamenlijk de steun uitgesproken voor inwerkingtreding per 1-7-2022, met dien verstande dat VNG bepleit dat gemeenten op een verantwoorde manier en met een voldoende werkend stelsel in werking willen treden. Vanuit de uitvoeringspraktijk is duidelijkheid over datum heel belangrijk. Naast diverse praktische argumenten is een belangrijk inhoudelijk argument de gebiedsontwikkeling. Blijvende onzekerheid over de datum leidt tot verschuivingen c.q. uitstel in de gebiedsontwikkeling. Daarom heeft de VNG aangedrongen op het voorhangen van het Inwerkingtredings-KB vóór het eind van het jaar 2021, in de wetenschap dat dit een belangrijke signalerende werking heeft naar gemeenten. Voorts heeft de VNG gepleit voor een serviceorganisatie die adequaat, wendbaar en snel inspeelt op de vragen die na inwerkingtreding uit de uitvoeringspraktijk komen. Tot slot heeft de VNG nogmaals aandacht gevraagd voor duidelijkheid over financiële compensatie en terugverdienperiode van de stelselwijziging.</p> <p><u>Ten aanzien van 'Compensatie / budgetneutrale overgang':</u></p> <p>Het VNG bestuur heeft de afgelopen tijd de in de moties geadresseerde problematiek bij de Minister van BZK onder de aandacht gebracht. Dat heeft tot de volgende resultaten geleid:</p>
-----------------	---

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet – actualisatie opvolging
	<ul style="list-style-type: none"> • De minister heeft toegezegd dat gemeenten de Omgevingswet binnen een termijn van 10 jaar budgetneutraal moeten kunnen invoeren, oftewel dat gemeenten de invoeringskosten binnen 10 jaar moeten kunnen ‘terugverdienen’ uit het saldo van structurele kosten en baten van de Omgevingswet. Als dat niet lukt, is compensatie van (een deel van) de invoeringskosten een optie voor de minister. Gemeenten verwachten dat deze termijn niet haalbaar is. Dat blijkt ook uit het Integraal Financieel Beeld Omgevingswet. • In het Bestuurlijk Overleg is afgesproken de structurele financiële effecten van de Omgevingswet goed te monitoren. De belangrijkste momenten in dit financiële proces zijn (<i>NB: deze data worden wellicht aangepast nav de nieuwe datum inwerkingtreding van 1 juli 2022</i>): <ul style="list-style-type: none"> ○ Eind eerste kwartaal 2021: raming van de transitiekosten en de structurele financiële effecten van de Omgevingswet in het Integraal Financieel Beeld, opgeleverd 12 maart 2021. ○ 2021: ontwikkeling van monitoringsinstrument voor de transitiekosten en structurele financiële effecten. ○ Vanaf 2022: start van de monitoring van de werkelijke structurele financiële effecten. ○ Uiterlijk eind 2022: evaluatie van de werkelijke transitiekosten tot inwerkingtreding. ○ Eind 2023: 1e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. ○ 2027: 2e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. ○ In 2022, 2023 en 2027 kan de evaluatie van de kosten en baten leiden tot herziening van de gemaakte financiële afspraken. • De VNG heeft nu nog 2 claims op tafel liggen bij het Rijk (formatie/nieuwe kabinet): <ul style="list-style-type: none"> ○ Compensatie van de invoeringskosten in het jaar van inwerkingtreding ad 150 miljoen. De minister heeft aangegeven dat deze claim op de formatietafel thuis hoort. ○ Afspraak maken om voorlopige compensatie uit te keren op de vastgestelde financiële evaluatiemomenten gedurende de 10 jaar na inwerkingtreding, indien op die momenten uit de berekeningen blijkt dat de 10 jaar terugverdientijd niet gehaald wordt. Deze claim heeft de minister naar het nieuwe kabinet verwezen. • In de Miljoenennota voor 2022 stelt het Rijk een extra bedrag van 23 miljoen euro beschikbaar voor de Omgevingswet. VNG, IPO en Unie bespreken op dit moment hoe dit bedrag het beste kan worden ingezet om een impuls te geven aan de implementatie, zodat het maximaal ten goede komt aan alle bevoegd gezagen. VNG, IPO en Unie denken daarbij aan het financieren van zaken die het oefenen door gemeenten, provincies en waterschappen extra ondersteunen en versnellen. De claim van de VNG ad 150 miljoen ter compensatie van de invoeringskosten in 2022 blijft onverminderd overeind.
Voorstel:	Beide moties aanhouden

Onderwerp:	Decentralisatie van de bodemtaken onder de Omgevingswet
Motie en indiener:	Motie Haarlemmermeer "Budget volgt bodemtaak" (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	<p>-Bij de gesprekken met het rijk in te zetten op het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen voor de uitvoering van de gedecentraliseerde bodemtaken onder de Omgevingswet</p> <p>-Bij de verdeling van de financiële middelen rekening te houden met de bodemopgaven per gemeente (oppervlakte, bouwactiviteiten en verontreinigingsgraad)</p> <p>-Er bij het rijk op aan te dringen snel duidelijkheid te bieden over het verkrijgen van financiële middelen per gemeente</p>
Verantwoording:	<p>VNG is in overleg met I&W, IPO en Unie van Waterschappen over bestuurlijke afspraken voor de periode 2021-2030. Deze gesprekken zijn ambtelijk nagenoeg afgerond. Het resultaat van de gesprekken, de concept bestuurlijke afspraken, wordt in de komende weken aan de diverse adviserende en besluitvormende VNG gremia voorgelegd.</p> <p>De afspraken voldoen op hoofdlijnen aan de motie. Er is geld voor uitvoering van bodembeleid tot 2030 waaronder het afmaken van sanering huidige humane spoedlocaties, aanpak buitenproportionele opgaven, impuls kennisinfrastructuur en een vangnetfunctie. Daarnaast loopt er nog een onderzoek van SIRA naar de financiële effecten voor gemeenten ontstaan door invoering van de omgevingswet, de zogenaamde apparaatskosten. Ook de apparaatskosten zijn onderdeel van de concept bestuurlijke afspraken.</p>
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Fysieke leefomgeving

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Motie "Stop met sturen aan de achterkant" van Hilversum (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De indiener draagt het VNG bestuur op om het uitbreiden van de producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen als uitgangspunt over te nemen en te gebruiken in de gesprekken met het Rijk, zodat dit wordt opgenomen in nieuw Rijksbeleid.
Verantwoording:	<p>Het uitbreiden van producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen is en wordt vanaf nu blijvend als standpunt meegenomen in de gesprekken met het Rijk. Eerste concrete stap is dat dit standpunt vanuit de VNG wordt ingebracht bij de invulling van het Circulair Materialenplan (CMP1). De staatssecretaris wil met dit CMP de reikwijdte van het huidige LAP (Landelijk afvalbeheerplan) uitbreiden, met meer sturing op de hogere treden van de afvalhiërarchie die van belang zijn voor een circulaire economie, zoals hergebruik en preventie. Een circulaire economie vraagt immers niet alleen om goed afvalbeheer aan het eind van de keten.</p> <p>Daarnaast wordt via lobby actief ingezet op het landelijk onder de aandacht brengen van het probleem en een dekkende producentenverantwoordelijkheid aan te dragen als instrument voor het realiseren van een toekomstbestendig en betaalbaar afvalbeheersysteem.</p>
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Motie Wierden en Losser: motie "Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal" (ALV juni 2021)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om op basis van een aantal uitgangspunten (zie volledige motie) in de gesprekken met het Rijk en andere partijen inzake inzameling en verwerking van afval om de verwerking zo circulair mogelijk te laten verlopen.
Verantwoording:	<p>Voor de acceptatie (en daarmee het kunnen ontvangen van de geldende kostenvergoeding) van door gemeenten ingezameld huishoudelijk PMD-afval, is een beoordelingsprotocol vastgesteld. Dit protocol maakt onderdeel uit van de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029 en is leidend voor alle gemeenten die PMD-afval aan de bron (bij huishoudens) inzamelen.</p> <p>Naar aanleiding van de ontstane situatie van massale afkeur (en het daarmee niet kunnen ontvangen van de kostenvergoeding) in de Twentse gemeenten én een oplopende discussie over de kostenvergoeding voor 2022, heeft de VNG de gesprekken met het Afvalfonds Verpakkingen geïntensiveerd. In deze gesprekken staat naast het bijstellen van de kostenvergoeding, onder meer het verbeteren van het beoordelingsprotocol centraal. De VNG delegatie heeft geconstateerd dat de werking van het protocol in de uitvoeringspraktijk te wensen overlaat en zet zich in om dit protocol te verbeteren.</p> <p>Om de gemeentelijke uitvoeringspraktijk op de juiste manier in beeld te hebben, zijn enkele Twentse gemeenten én (meerdere leden van) de NVRD nauw betrokken.</p> <p>Het ministerie van I&W is gevraagd méér werk te maken van de verplichting voor producenten om op hun verpakkingen te vermelden in welke afvalstroom de verpakking hoort, om zodoende de consument beter op weg te helpen met het scheiden van afval. Daar waar mogelijk wordt deze oproep ook de komende periode onder de aandacht gebracht.</p>
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp:	Nationale parken
Motie en indiener:	Motie Utrechtse Heuvelrug “Structurele afspraken Nationale Parken” (ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie roept het VNG-bestuur op om met de minister van LNV, het IPO en maatschappelijke partners in overleg te treden met als doel structurele afspraken te maken over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.
Verantwoording:	In de verschillende overleggen inzake groen/natuur blijven wij aandacht vragen voor de in de motie genoemde financiering. De komende tijd zullen er naar verwachting vanuit de VNG meer inspanningen worden geleverd op het bredere terrein van groen en natuur. Het is echter de vraag of dit aan de wensen van de indieners tegemoet komt. De motie richt zich namelijk op bestaande kosten, terwijl gesprekken gaan over nieuwe vormen van groen/natuur.
Voorstel:	De motie aan te houden.

Motie: Bijdrage beheerskosten DSO-LV - uitstel Omgevingswet

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, bijeen op 13 januari 2022.

Stelt vast dat:

- de Omgevingswet een Rijkswet is die gemeenten (onder medebewind) uitvoeren die het instrumentarium biedt om de opgaven in het fysieke domein in samenhang aan te pakken;
- er op dit moment geen sprake is van een opgeleverd en goed functionerend DSO-LV;
- een niet functionerend DSO bijdraagt aan een onwerkbaar uitvoeringspraktijk en dit afbreuk doet aan de vastgestelde ambities en doelen van de wet die we gezamenlijk nastreven bij de uitvoering;
- we als gemeenten staan voor toenemende invoeringskosten én we deze financiële lasten niet willen afwentelen op onze inwoners en ondernemers;
- begrotingen van gemeenten het niet toelaten extra financiële lasten op te vangen.

Overwegende dat,

- gemeenten hebben ingestemd met het 'Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening Omgevingsrecht';
- hierin is afgesproken dat de eigen transitiekosten worden gedragen door de bevoegde gezagen;
- het meermaals uitstel van de wet samenhangt met een niet functionerend DSO-LV én een verhoging van invoeringskosten met zich meebrengt;
- het Rijk verantwoordelijk is voor de kosten van de ontwikkeling van een functionerend DSO-LV;
- gemeenten op basis van de beheersovereenkomst DSO-LV (2019) via het gemeentefonds een bijdrage leveren aan de beheerskosten van het DSO;
- deze kosten zijn gesteld zijn op €18 mln per jaar voor gemeenten in de periode van 2020 tot 2023 en worden mogelijk verhoogd naar €39,9 mln per jaar in de periode van 2024 tot 2027;
- gemeenten inmiddels €36 mln hebben bijgedragen aan beheerskosten voor een niet opgeleverd product én het functioneringsniveau van het beoogde product naar beneden is bijgesteld;
- de termijnen en afspraken zoals opgenomen in de beheersovereenkomst niet zijn herijkt met het uitstel van de wet en dus gebaseerd zijn op verouderde uitgangspunten;
- de regie en sturing van de ontwikkeling en oplevering van het DSO-LV bij het Rijk ligt, waardoor gemeenten afhankelijk zijn van de voortgang van dat proces;
- het DSO-LV op dit moment nog problemen kent, niet werkend is opgeleverd en daarmee druk ontstaat op de gewenste oefentijd en uitvoeringspraktijk.

Besluit om de VNG op te dragen om:

1. Met de minister in overleg te treden en een toelichting te vragen op de betaalde bijdragen aan beheerskosten van het DSO door gemeenten:
Het betreft een verantwoording van de besteding van de reeds betaalde bijdrage aan DSO beheerskosten via het gemeentefonds in de jaren 2020 en 2021.
2. De minister te verzoeken tot:
Aanpassing van de in de beheersovereenkomst opgenomen data voor de verhoging van de bijdrage en deze in lijn te brengen met de nieuwe inwerkingtredingsdata, alsmede de kennis en inzichten van het huidige ontwikkelniveau van het DSO. Dit

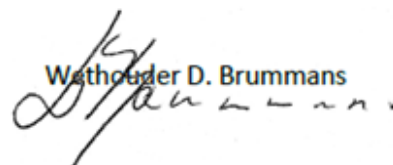
betekent in ieder geval dat het vastgestelde bedrag van maximaal €18 mln per jaar blijft gelden tot en met 2025.

En gaat over tot de orde van de dag.

Gemeente Moerdijk
Burgemeester A.J. Moerkerke

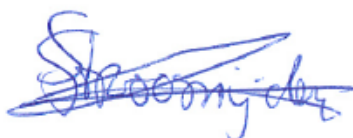

Wethouder D. Brummans

Gemeente Vlissingen

Wethouder S. Stroosnijder

Gemeente Oldebroek

Wethouder B. Engberts

Gemeente Harderwijk

Wethouder mr. M.E. Companjen

Gemeente Noordoostpolder

Wethouder W. Haagsma

Gemeente Hattem

Wethouder F.M. Hospers

Gemeente Dronten

Burgemeester drs. J.P. Gebben

Ondersteund door De6-gemeenten (Etten-Leur, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Zundert) en de gemeenten Elburg, Heusden, Hulst, Sluis, Terneuzen en Utrechtse Heuvelrug.

Bijlage 1: Motivatie van motie: Bijdrage beheerskosten DSO-LV - uitstel Omgevingswet

Inleiding en doel

Gemeenten zijn druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet per 1 juli 2022. Het uitstel en onzekerheid rondom de invoeringsdatum alsmede de ontwikkeling van het DSO-LV is van grote invloed op de voorbereiding.

In 2020 en 2021 zijn in de algemene ledenvergaderingen van de VNG reeds 2 moties¹ ingediend die betrekking hebben op de voortgang van de wetsontwikkeling. Gaande over een betrouwbare en dienstverlenende overheid én de financiële effecten zowel op lange als korte termijn van deze transitie. Het uitstel van de wet stelt gemeenten voor toenemende invoeringskosten die een wissel trekken op de voorbereiding en uitvoering. Daarnaast bestaan gereede twijfels over de realiteit van een budgetneutrale overgang voor gemeenten op de middellange termijn (<10 jaar). Er is sprake van een toename van de invoeringslasten en onderschatting van de hoogte van de structurele lasten. Dit heeft directe consequenties voor de begrotingen die niet de ruimte bieden om deze extra lasten op te vangen.

De uitvoering van deze moties door de VNG loopt tot op de dag van vandaag en heeft nog niet geleid tot toezeggingen vanuit de Minister. Wij blijven de eerdere moties steunen en wijzen erop dat door de minister is aangegeven dat in ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de wet de financiële consequenties van de gehele stelselwijziging in beeld worden gebracht. Dit is tot op heden nog niet het geval. Tot op de dag van vandaag bestaat daarnaast géén zekerheid over de datum van inwerkingtreding.

Dit geeft aanleiding om, in aanvulling op deze moties, de VNG op te roepen met de minister in overleg te treden over de financiële bijdragen die reeds zijn gedaan op basis van de afspraken in het beheersakkoord DSO-LV uit 2019. En om te verzoeken de hierin opgenomen data aan te passen.

Ontwikkeling DSO-LV: sprinten in 2021

We constateren dat hard gewerkt wordt aan de ontwikkeling van het DSO-LV zodat de wet op 1 juli 2022 in werking kan treden. Wij zien hierbij ook dat tot op de dag van vandaag problemen zijn met het functioneren van het DSO-LV die nog niet opgelost zijn én er nog nieuwe problemen zullen volgen in de komende oefen- en testfase. Het systeem is nog niet gereed zoals voorheen beoogd op de datum van inwerkingtreding. Dit was wel de basis voor de gemaakte afspraken. Door het Rijk, betrokken partners en softwareleveranciers wordt hard gewerkt om bestaande problemen op te lossen. Daarbij wordt ook in de praktijk getest. Hetgeen bijdraagt aan het gereed krijgen van een minimaal benodigd DSO niveau. Dit minimale niveau is lager dan het voorheen beoogde opleverniveau van het DSO-LV. De wet moet in werking treden op 1 juli 2022 en om dat met het huidige DSO-niveau verantwoord te kunnen doen is ook gewerkt aan Tijdelijke Alternatieve Maatregelen.

Ondanks deze inspanningen dragen gemeenten –op basis van verouderde afspraken- sinds 2020 via het gemeentefonds reeds bij aan de beheerskosten van het DSO. Dit echter zonder dat we zoals beloofd het beoogde product (een goed functionerend DSO-LV met voldoende test-tijd) opgeleverd hebben gekregen. Sterker nog, het beoogde product is in functioneringsniveau naar beneden bijgesteld.

Hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord (2016) is afgesproken dat de transitiekosten worden gedragen door de

¹ De moties: “budgetneutrale overgang naar de Omgevingswet” en “betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet”

eigen organisatie. Dit wijkt af van de reguliere afspraken dat het Rijk deze transitiekosten draagt bij een wetswijziging. Transitiekosten hangen samen met regelgeving, digitalisering en invoering. Herhaaldelijk slaagt het Rijk er niet in tijdig een werkend digitaal (DSO-LV) te realiseren. Hierdoor lopen de transitiekosten voor gemeenten wederom op. Alle bevoegd gezagen betalen mee aan de verdeelsleutel van de uitvoeringskosten van het informatiepunt en het digitale stelsel. De bijdrage is op dit moment in de beheersovereenkomst DSO-LV (2019) gesteld op €18 mln per jaar (omgerekend 1 euro per inwoner). Deze wordt op basis van de afspraken in 2024 verhoogd naar €39,9 mln per jaar (omgerekend 2,50 euro per inwoner). Van beheer en dus beheerskosten behorend bij een opgeleverd product dat voldoet aan de gestelde uitgangspunten is echter nog geen sprake.

Een verantwoording van de besteding van de betaalde bijdragen ontbreekt. Om die reden vragen wij de minister om openheid van de besteding van de huidige betaalde bijdragen uit het gemeentefonds (€ 36 mln). Daarnaast vragen wij om de bestaande data in de overeenkomst te herijken in lijn met de uitgangspunten die eraan ten grondslag liggen én de huidige inzichten en kennis. Hierbij dient dan in ogenschouw genomen te worden dat de inwerkingtreding van de wet inmiddels meermaals is uitgesteld, de ontwikkeling van het DSO-LV vertraging oploopt én het functioneringsniveau van het DSO-LV naar beneden is bijgesteld.

Motie ALV 13 januari 2022

Om bovenstaande redenen is door gemeente Moerdijk, mede ingediend door de gemeenten Vlissingen, Oldebroek, Noordoostpolder, Harderwijk, Hattem, Dronten en op voorhand ondersteund door verschillende gemeenten, een motie voor de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 13 januari 2022 voorbereid. Deze bijlage dient als achtergrondinformatie bij de motie.

Deze motie dient het belang om de financiële en uitvoeringsconsequenties gekoppeld aan het DSO-LV ten aanzien van de bestaande afsprakenkaders te agenderen. Daarmee de VNG te steunen in haar overleg met het ministerie en de koepels. Om als betrouwbare en transparante overheid te blijven functioneren en de verdere implementatie met duidelijkheid en financiële zekerheid voort te kunnen zetten.

Samenvatting en preadvies motie: Bijdrage beheerskosten DSO-LV - uitstel Omgevingswet

Indienende gemeente(n): Moerdijk, Vlissingen, Noordoostpolder, Oldebroek, Dronten, Harderwijk, Hattem.

Ondersteunende gemeenten: Halderberge, Roosendaal, Etten-Leur, Zundert, Rucphen, Sluis, Elburg, Heusden, Hulst, Terneuzen en Utrechtse Heuvelrug.

Status motie: definitief en getekend.

Strekking van de motie:

De motie roept het bestuur op om:

1. Met de minister in overleg te treden en een toelichting te vragen op de betaalde bijdragen aan beheerskosten van het DSO door gemeenten: Het betreft een verantwoording van de besteding van de reeds betaalde bijdrage aan DSO beheerskosten via het gemeentefonds in de jaren 2020 en 2021.
2. De minister te verzoeken tot: Aanpassing van de in de beheersovereenkomst opgenomen data voor de verhoging van de bijdrage en deze in lijn te brengen met de nieuwe inwerkingtredingsdata, alsmede de kennis en inzichten van het huidige ontwikkelniveau van het DSO. Dit betekent in ieder geval dat het vastgestelde bedrag van maximaal €18 mln per jaar blijft gelden tot en met 2025.

Preadvies VNG-bestuur: overnemen

Toelichting bij het preadvies:

De bestuurlijke afspraken zijn vastgelegd in de *Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (2019)*. Ten aanzien van de beheerkosten zijn de afspraken gebaseerd op een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen voor het beheer en de doorontwikkeling van het Digitale Stelsel. De kosten die daarvoor gemaakt worden, worden via een beheerbijdrage door alle Bevoegd Gezagen gedekt. Het is in dat licht niet onredelijk dat reeds een beheerbijdrage wordt betaald. En ook niet dat deze bijdrage op dit moment nog geen reflectie is van de werkelijke kosten. Het is echter wel van belang dat de 'inkomsten en uitgaven' ten aanzien van het beheer goed verantwoord worden, en dat hiervan transparant inzicht gegeven wordt aan de verstrekkers van de bijdragen.

Deze bestuurlijke afspraken zijn eind 2018 tot stand gekomen. Sindsdien is de invoering van het stelselwijziging en de oplevering van het Digitaal Stelsel in totaal nog anderhalf jaar uitgesteld. Het lijkt daardoor in lijn met eerder gemaakte afspraken en in lijn met de verwachte uitgaven, om de afspraken rondom stijging van het beheerbudget – en daarmee de beheerbijdrage van gemeenten – met een vergelijkbare termijn uit te stellen. Het VNG bestuur zal zich inspannen om deze afspraken in gezamenlijkheid met de bestuurlijke koepels te actualiseren.

Achtergrond en aanloop

Bestuurlijke afspraken

De interbestuurlijke afspraken ten aanzien van de financiering van de stelselwijziging zijn reeds een aantal jaar geleden gemaakt (2015-2018). Deze afspraken zijn nog niet aangepast aan later afgesproken uitstellen van de wet, en nog gebaseerd op invoering van de wet op 1-1-2021 of eerder.

De afspraken op hoofdlijnen (financieel hoofdlijnenakkoord) zijn inhoudelijk gebaseerd op een, destijds breed gedragen, aanneme dat de Omgevingswet voor alle betrokkenen, ook voor gemeenten, op lange termijn een positief structureel effect zou hebben. Daardoor kon een 'gesloten beurs' afspraak gemaakt worden. De beheerbijdrage voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet, waar deze motie over gaat, is onderdeel van die hoofdlijnen-afspraken, en zij wordt in alle onderzoeken en berekeningen meegenomen.

Onderzoeken en rapport

Begin 2021 is het rapport "Integraal Financieel Beeld Omgevingswet" opgeleverd, waaruit blijkt dat in alle scenario's behalve het meest optimistische, de positieve financiële effecten voor gemeenten beperkt zijn, in sommige scenario's zelfs negatief op de lange termijn, waardoor het niet aannemelijk is dat de stelselwijziging zichzelf voor gemeenten terugverdient.

ALV's en moties

Op de ALV van 25 september 2020 is door de gemeente Noordoostpolder een motie ingediend ten aanzien van de financiën Omgevingswet, gevolgd door een motie op de ALV van 16 juni 2021 door de gemeente Moerdijk. De nu voorliggende motie is weer een vervolg daarop. Beide eerdere moties zijn aangenomen. De samenvatting van de stand van zaken is: op basis van deze moties heeft het VNG bestuur twee claims bij de Minister gelegd: ten eerste een directe, voorlopige compensatie van 150 miljoen euro voor de invoeringskosten in 2022. Ten tweede een afspraak over een rekenregel, en compensatiemomenten op basis van de eerder vastgestelde financiële evaluatiemomenten in 2022, 2023 en 2027. Beide claims heeft de Minister doorgeschoven naar de formatietafel, of naar haar opvolger.

Situatie rond Beheerbijdrage DSO-iv

Er wordt op meerdere plaatsen in het land zorg geuit over de beheerbijdrage voor het Landelijk Digitaal Stelsel, die gemeenten al sinds 1 januari 2020 betalen. De Stelselwijziging is sinds het maken van deze afspraken twee keer uitgesteld, maar de afspraken over de beheerbijdrage zijn niet herzien.

We kunnen deze beheerafspraken zien als een soort 'Vereniging van Eigenaren'-constructie, waarbij alle gebruikers een beheervergoeding betalen (voor beheer en onderhoud, en in het geval van DSO voor doorontwikkeling). In dat licht zou het op zich gerechtvaardigd zijn om de bijdrage alvast, vóór ingebruikname in te laten gaan, vooral omdat onderdelen van het DSO reeds in productie genomen worden, en dus in beheer zijn, zonder dat het volledige systeem in productie is. Er worden dus ook al werkelijk beheerkosten gemaakt.

De twee verzoeken in deze motie lijken daarbij zeer gerechtvaardigd, en dienen het belang van alle gemeenten: Bij het eerste punt, het verzoek om verantwoording af te leggen over uitgaven tot nu toe, speelt het volgende:

- Deze afspraak is in de beheerovereenkomst wel benoemd (par. 5), en in een bijlage daarbij inhoudelijk beschreven als een verantwoordelijkheid van de DSO-beheerorganisatie.
- Deze verantwoordelijkheid lijkt tot nu toe nog niet ingevuld, of in elk geval er is nog geen goed overzicht van de inkomsten en uitgaven ten aanzien van Beheer.
- De operationele inrichting van de DSO-organisatie maakt het financiële plaatje complex: er zijn verschillende financieringsafspraken en -bronnen, voor een programma dat agile wordt aangestuurd, waar dus bijvoorbeeld beheertaken en ontwikkeltaken door elkaar kunnen lopen.

Ook de scheiding tussen bouw, uitbouw, afbouw, beheer en doorontwikkeling is daarin een zorgpunt.

- Op dit moment wordt een audit uitgevoerd naar de administratieve organisatie en financiële verantwoording. De VNG is daar echter niet als mede-opdrachtgever of in de begeleidingsgroep bij betrokken. Wij volgen dit natuurlijk wel nauwlettend.

Bij het tweede punt speelt het volgende:

- Over zaken als uitstel geeft de beheerovereenkomst (art. 10) expliciet ruimte om in overleg te treden ten aanzien van de hoogte van het taakstellend budget (en dus de beheerbijdrage), dit had bij elk uitstel sinds eind 2018 gekund, en kan op dit moment ook.
- De verwachting lijkt reëel dat met het algemene uitstel ook het tijdsfad van ontwikkeling van het DSO verschoven is. Dat betekent dat de ontwikkeling naar het basishiveau toe langer loopt, en dat uitbouw naar de volgende niveaus, waarbij meer functionaliteit beschikbaar komt en dus ook meer functionaliteit beheerd dient te worden, verwacht wordt ook later plaats te vinden. De inschatting dat daar een verschuiving in tijd van twee jaar gaat plaatsvinden lijkt ook reëel (het is niet handig om daar in delen van jaren te rekenen). Dus zou de vergoeding horend bij het basishiveau twee jaar 'verlengd' kunnen worden.